

zámecká areál s přílehlými budovami

KARLOVO NÁMĚSTÍ

NÁMĚSTÍ REPUBLIKY

Prostor zámeckého areálu v Kolíně se nachází 150 metrů od Karlova náměstí v severozápadním cípu okruhu městských hradeb. Vymezují ho ulice Kovářská, Pražská a Sokolská. Samotný areál se díky nekoncepčnímu využití a sporadickým opravám stal brownfieldem v centru města. Zámek je ze strany městské památkové rezervace stabilizován do osnova města – vstup je na křižení Kovářské a Zámecké. Areál tvoří v podstatě další 'blok' středověké osnova. V návaznosti na pražské předměstí bylo předhradí postupným rozvolněním hradebního okruhu a rozšiřováním pivovaru obtížně zakomponováno do rozvojové celku předměstí. 20. století se svými asanačními zásahy tuto strukturu ještě více rozvolnilo a nově definované náměstí Republiky se stalo velkým parkovištěm, jemuž vévodí obchodní dům konce 80. let.

Vymezení řešeného prostoru, proto zahrnuje celou přílehlou oblast zámeckého aerálu.

Hradební okruh byl jistotou intenzivního využívání města. Rostoucí nové město před hradbami se přimklo k hlavní cestě na Prahu a navázalo na rastr ortogonálního systému města. Život ve městě vytvořil figuru, která definovala prostor jeho interiéru. Město žilo funkcí a při zániku lokální funkce docházelo k hledání způsobu re-využití dožilých částí. Nový účel pozměnil formu. Figura však žila dál. Nesla funkci a ctíla paměť.

Nová doba přinesla novou funkci a nový způsob jak vkročit do města. Nejhorším počinem bylo vymazávání paměti místa. Na místech, kde probíhala demolice a nevznikla nová hodnota, vytvořila se césurá - bolavá rána, která dodnes nebyla ošetřena a začala hnisat.

paměť místa

stabilní katastr

1841

CESTA K MLÝNU

BRÁNA K LABI

MĚŠTANSKÝ
PIVOVAR

RADNICE

PIVOVAR

ZÁMEK

ZÁMECKÁ ZAHRADA

6

1

7

ŠPITÁL

PRAŽSKÁ BRÁNA

3

4

5

2

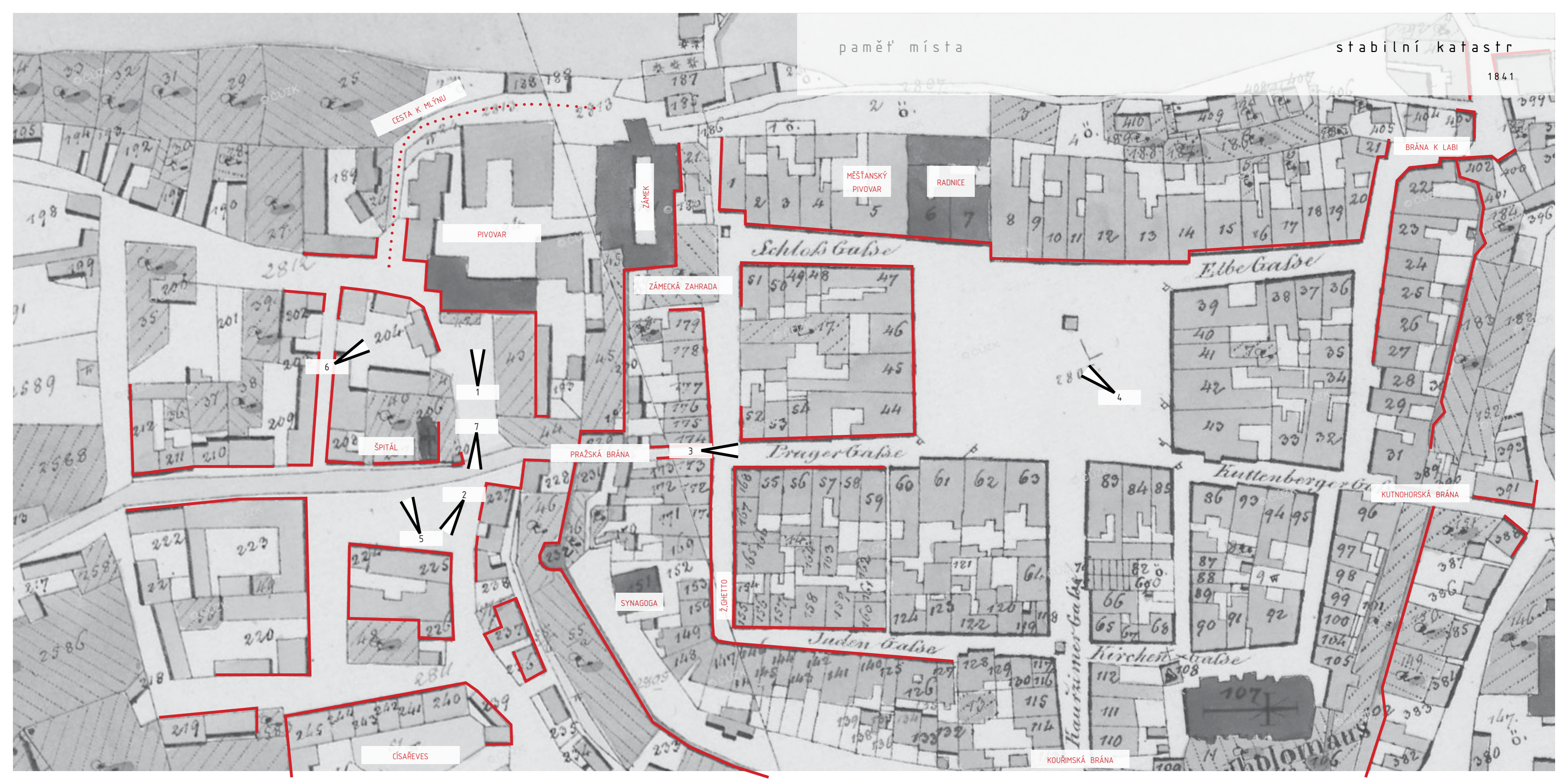
SYNAGOGA

ŽGHETTO

KUTNOHORSKÁ BRÁNA

CÍSAŘEVES

KOUIŘMSKÁ BRÁNA

tzv. Purkrabství, 1911

hotel U města Praha na Mariánském náměstí, 1910

Pražská /budovy vlevo demolovány 1972/, 1904

Karlova náměstí, 1891

Mariánské náměstí, špitál a kostel Panny Marie Sedmibolestné, počátek 20. století

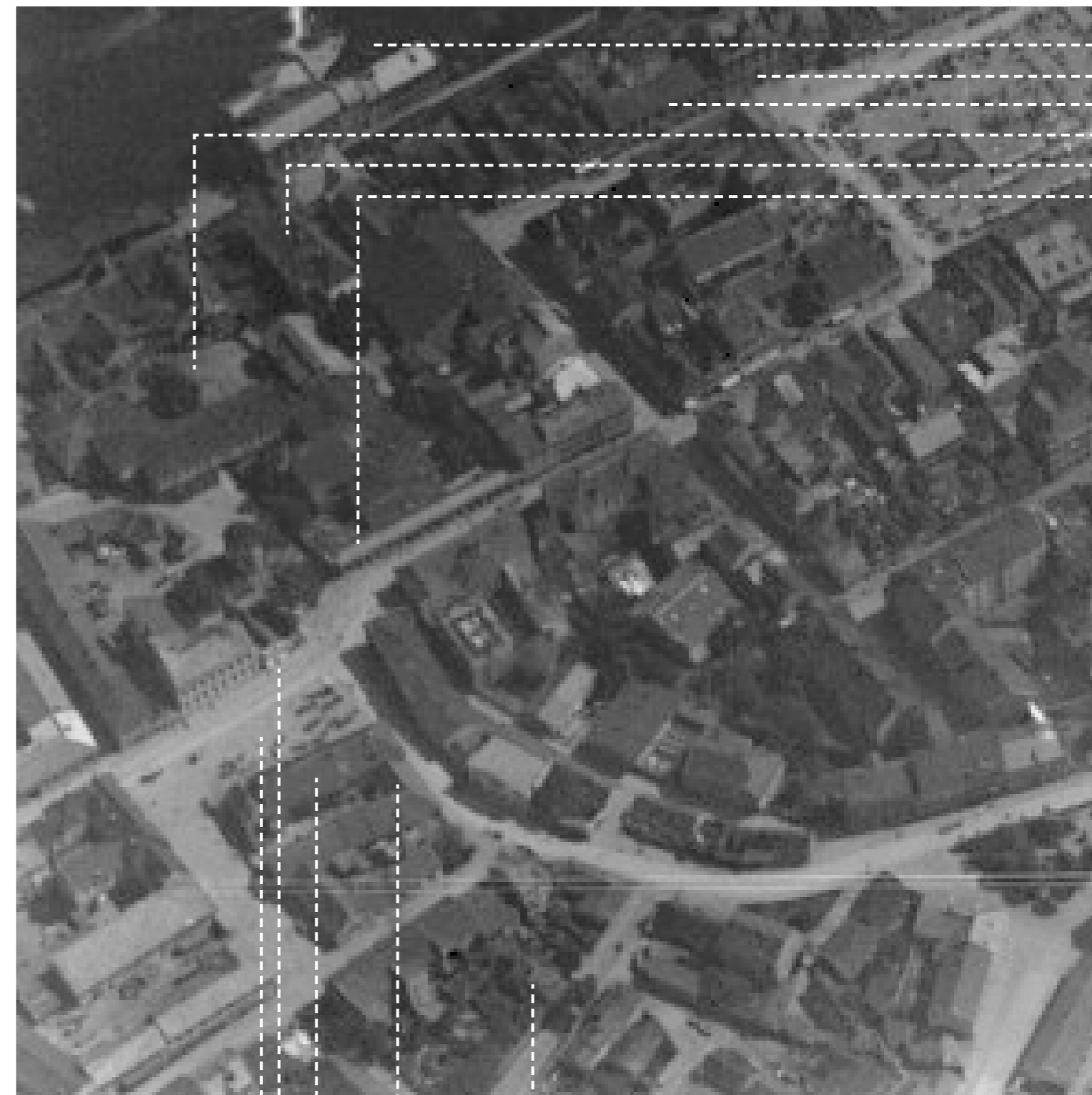
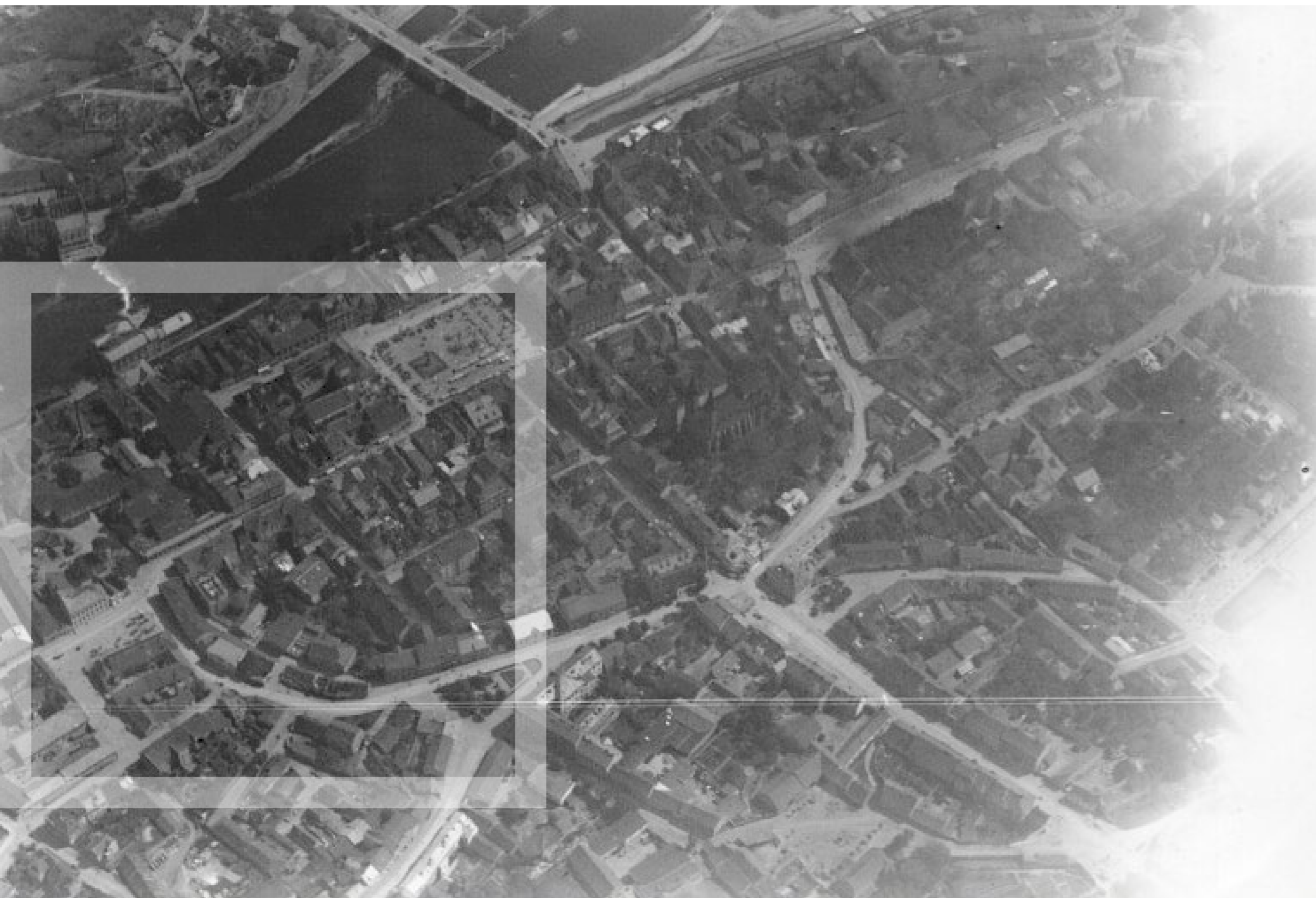

tzv. Purkrabství, kolem 1910

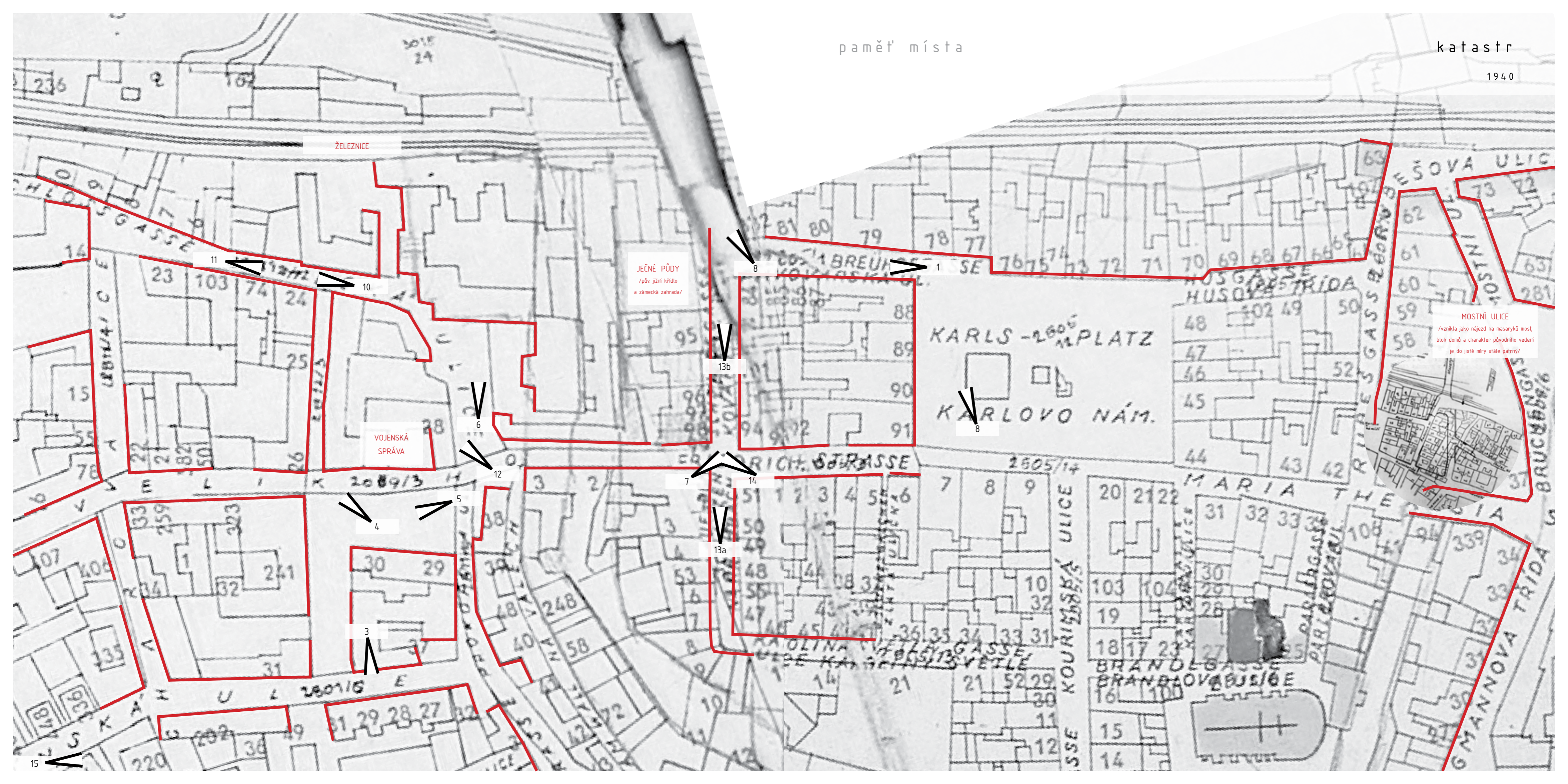
Mariánské náměstí, 1910

paměť místa

formánkův mlýn
radnice
měšťanský pivovar
zámecký pivovar
zámek
přízemní budova
'bazar' později 'orchidea'

kostelík Panny Marie Sedmibolestné
mariánské náměstí
hotel 'U města Prahy'
kovárna 'U zlatého kříže'
hospodářský dvůr 'Císařeves'

ŽELEZNICE

JEČNÉ PŮDY
/pův. jižní křídlo
a zámecká zahrada/

VOJENSKÁ
SPRÁVA

MOSTNÍ ULICE
/vznikla jako nájezd na masarykův most,
blok domů a charakter původního vedení
je do jisté míry stále patrný/

Zámecká, 1935

Zámecká, 1912

Pražská, 30. léta

Mariánské nám., Pražská, konec 19. st.

náměstí Republiky, domy nahrazeny dnes Billou, 1987

Mariánské náměstí, Pražská, 1938

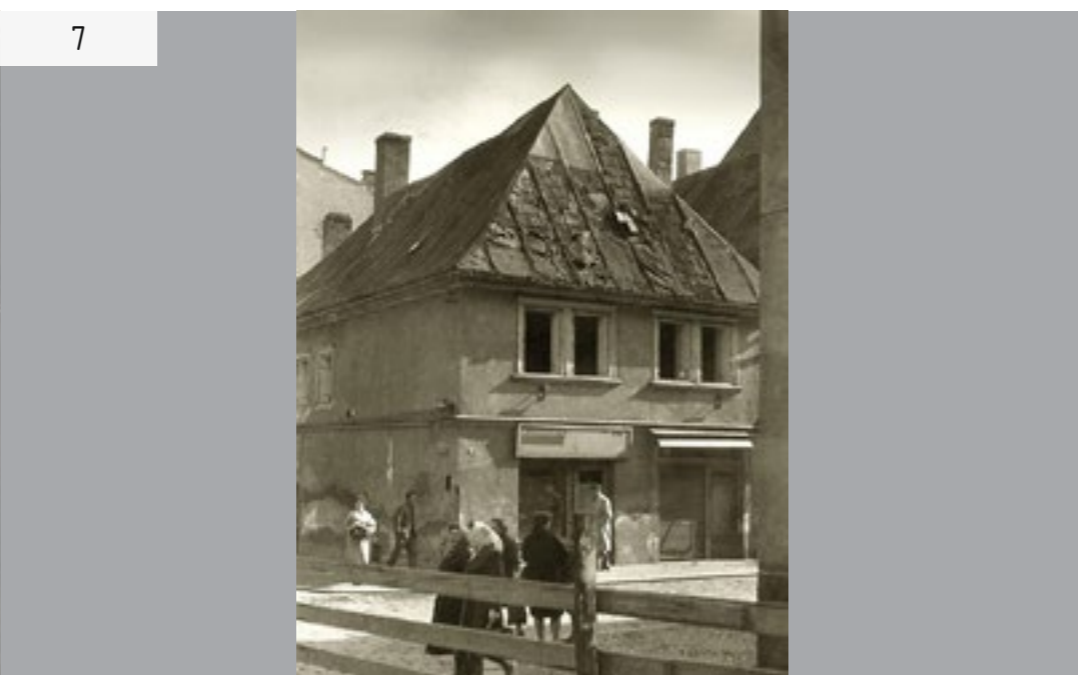
pošta a hotel na mariánském náměstí, 1926

hotel U města Praha, 1978

tzv. Purkrabství, 1925

Kovářská/Pražská před demolicí, 1972

Karlovo náměstí po demolici měšťanského pivovaru, 60. léta

navážení ledu do zámeckého pivovaru, 1921

Sokolská, 20. léta 20. století

Sokolská, 20. léta 20. století

kostel těsně před demolicí a vojenské velitelství, 1940

Kovářská, 1925

Kovářská, 1936

Pražská, 1925

'Čiševes', 1927

Knochova, 1950

Karlovo náměstí

Zámecká

Kovářská

Pražská

výhled na 'zálabskou skálu' z parteru kulturního domu

Kovářská

Kovářská

3

Sokolská /novostavba za demolovaný přízemní objekt 'orchidea'/

4

náměstí Republiky /zprava bývalá voj.správa, pošta, parkoviště na místě hotelu a kovárny/

5

zaslepená ulice, v pozadí Tyršova

1

Sokolská, foceno ze zuš

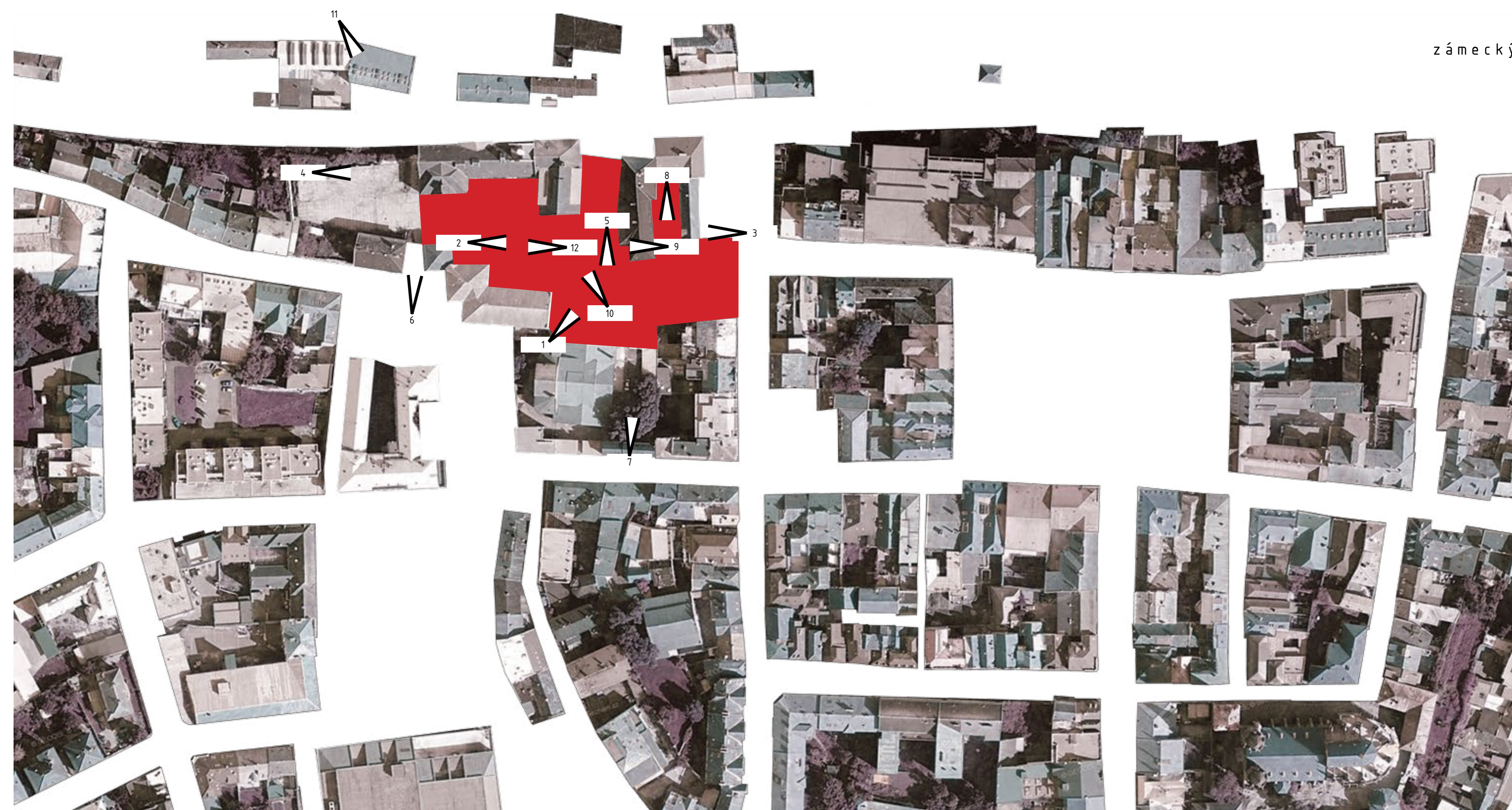
2

Sokolská

náměstí Republiky

průhled zpoza zámeckého divadla

tzv. velké nádvoří

brána na malé nádvoří /vlevo sanované ječné pudy/

boční pohled na sladovnu po opravě fasády

výhled z velkého nádvoří na zámecké divadlo

pozdněgotická brána /v pozadí sladovna/

11

pohled na severní fasádu

7

kaštiny před zámeckým divadlem

8

malé nádvoří

12

tzv. velké nádvoří

9

klášterská brána

10

sladovna

Nevím, snad nedokážu nic. Snad se jenom dotknu, ...
Snad ta čára bude pak něčím posvěcena, nebo jen její část, a to ta, ...
co nelze naplánovat. ...

Adriena Šimotová

Je na čase chápat městskou architekturu jako dialogické, evoluční a kolektivní umělecké dílo. Tvarem, atmosférou a využitím může každý nový dům navázat dialog se svým blízkým okolím, i když se může zdát, že je stávající zástavba plná fragmentů, stará a cizí.

Miroslav Šik

HLEDÁNÍ OBRAZU

Prostor na rozhraní historického centra a pražského předměstí podlehl novým fenoménům nečinnosti, nezájmu a zapomnění. V prostoru navrhuji nově definovat hrany, které vycházejí z historické paměti místa, avšak nekopírují ho. Stabilizací hran, nároží a pohledů upevním obraz, který posledních 20 let bledl. Hranou se rozumí rozhraní INDIVIDUÁLNÍHO a SPOLEČNÉHO. Vzniknou tak dva, respektive tři nové veřejné prostory: A/ Mariánské náměstí B/ nádvoří zámku a C/ cesta nad řekou. Město bude po doplnění hran a vytvoření ne-vágního prostoru místem k životu – forma vzešlá/transformovaná z potřeby bude naplněna adekvátní funkcí. Parkoviště bude parkovištěm, náměstí bude náměstím, zámek bude zámkem, cesta bude cestou a společnost bude spolu-sdílet tyto hodnoty.

PŘÍSTUPNÝ PROSTOR – VEŘEJNÝ PROSTOR – PROSTOR OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

NOVÉ NÁMĚSTÍ, OTEVŘENÍ ZÁMKU A PROPOJENÍ MÍST

ad A/ Prostor vymezený Hankoveckou pekárnu je místo, kde bývala pražská brána. Před touto branou se na předměstí nacházel od 17. století špitální kostel s chudobincem a lazaretem. Po odchodu lazaretu se zde nacházela knihovna a před 70 lety se zde po přebudování usídlila vojenská správa. Náměstí před špitálem / dnes v místech autobusové zastávky/ neslo název Mariánské. Protože prostor dnešního náměstí republiky je na okraji vnitřního okruhu zcela logicky zasažen dopravou, navrhuji zklidnit předprostor vymezený bývalou vojenskou správou, tzv. pukrkrabstvím a ústím Pražské ulice, vymezením nového náměstí, které nebude parkovištěm. Špitální kostel byl demolován nacistickou okupační silou a na jeho místě nevznikla nová stavba. Stal se paloučkem na kterém roste tis. V ploše náměstí vznikne proto memento tohoto kostela – v plném půdorysném rozsahu.

ad B/ Revitalizace zámeckého areálu bude popsána podrobněji v samostatné kapitole DP. Po zániku pivovaru a jeho následném chátrání jsem areál na základě analýz funkcionálně zapojil do kulturní osy města, která vede z východu na západ: od tandemu divadla a kina; přes chrámovou a muzeální akropoli; dále skrz hlavní náměstí a revitalizovaný zámek; poté na rekreační ostrov a sportovní areál u borového lesoparku. Princip naplnění areálu je založen na posilování stávajícího (administrativa), povyšování minulého (zámek) a hledání /v rámci celku města/ symbiotického (knihovna). Z hlediska organismu města bude areál zámku zcela přístupným prostorem. Bude to prostor veřejný, obytný v místě. Prostor je diferencován, tím jak areál rostl a trans-formoval formu aktuální funkcí. Areál nás bude zvát ke vstupu nově koncipovanými průhledy z okolních ulic směřovaných na nejvýznamnější část tohoto celku – dochované renesanční křídlo zámku.

ad C/ Propojení, komunikace. Město Kolín má řeku! Má ji hned pod náměstím. Přístav má město přesně pod radnicí. Město má za řekou kulturně-krajinou památku 'zálabskou skálu', které vevodí středověká bašta zvaná práchovna. Město se staví k řece zády. Návrh 'cesty nad řekou' je devizou propojování. Restaurace na náměstí těžší z pohledu na řeku. Město nenabízí možnost překročit železnici, jít k řece na loď a odjet pryč. Cesta nad řekou propojuje zadní trakty domů na náměstí. Na tuto cestu se lze dostat ze třech míst – z Kovářské ulice u zámku; projitím veřejného parteru kulturního domu vedle radnice a ze strany bytových domů u ústí na most – z cesty bude možné překročit železnici a sejít po schodech k přístavišti nebo vejít do restauračních zahrádek.

MĚSTSKÝ ZÁSAH

Urbanistický koncept je založen na 4 signifikantních bodech. Tyto architektonické body/počiny jsou iniciátory a atraktory nového/obnoveného urbanistického obrazu města. Dva iniciační zásahy jsou do určité míry MANIFESTAČNÍ. Druhé dva jsou ZÁSADNÍ ÚPRAVOU v chápání a užívání dnešního Kolína.

MEMENTO KOSTELA – OTEVŘENÍ BRÁNY – CESTA NAD ŘEKOU – GARÁŽ REPUBLIKY

Městské zásahy mají upevnit bytí ve městě. MEMENTO KOSTELA je architektonický odkaz k již neexistujícímu baroknímu kostelu. Memeneto se stává součástí nového náměstí. OTEVŘENÍ BRÁNY je počín znovu obnovení funkce středověké brány, tedy obnovení jejího původního účelu – procházení. U zásahu CESTA NAD ŘEKOU dochází k vytvoření nového veřejného prostoru, který se otevírá zálabskému panoramatu a zároveň propojuje dva významné prvky města; náměstí a řeku. GARÁŽ REPUBLIKY se může jevit jako nejkontroverznější zásah ve struktuře města. Jde tu spíše o pravé pojmenovávání faktů. Kapacita parkování ve městské památkové rezervaci je po redukci parkovacích míst na území dnešního zámku vzhledem k funkcím mpr téměř naplněna. Částečným zahloubením parkoviště a vytvořením 2 platforem pro parkování dojde ke zvýšení kapacity parkoviště na uzemí náměstí Republiky.

VZTAH CENTRA A OBYTNÝCH ČTVRTÍ

Centrum má bezprostřední obytná zázemí v jihozápadním pásu předměstí. Tyto čtvrti jsou s centrem spojeny městskými třídami navazujícími na Kouřimkou a Pražskou.

VZTAH CENTRA A ZELENĚ

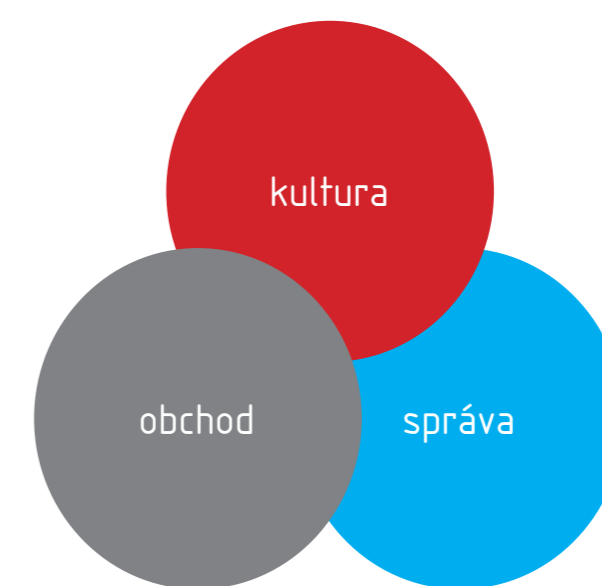
Kulturně–společenské osa města probíhá skrz historické jádro a na okrajích má přímou vazbu na zelené plochy města. Na východním začátku osy se nachází rozlehlá bývalá klášterní zahrada – dnes park Komenského. Na druhém konci osy, za železniční stanicí je ostrov – prostor ponechaný jako místo relaxace v přírodě.

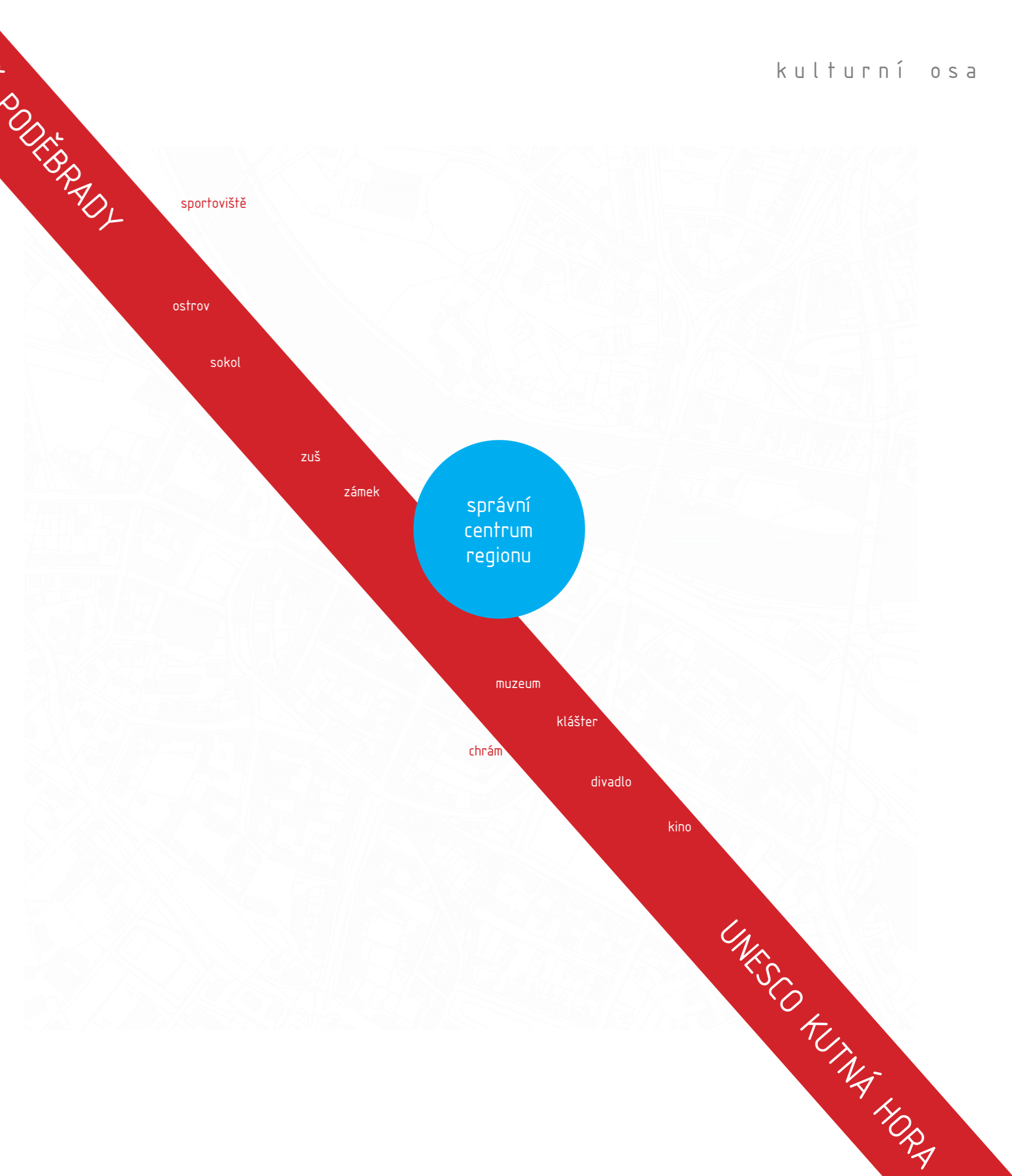
VZTAH CENTRA A ŘEK

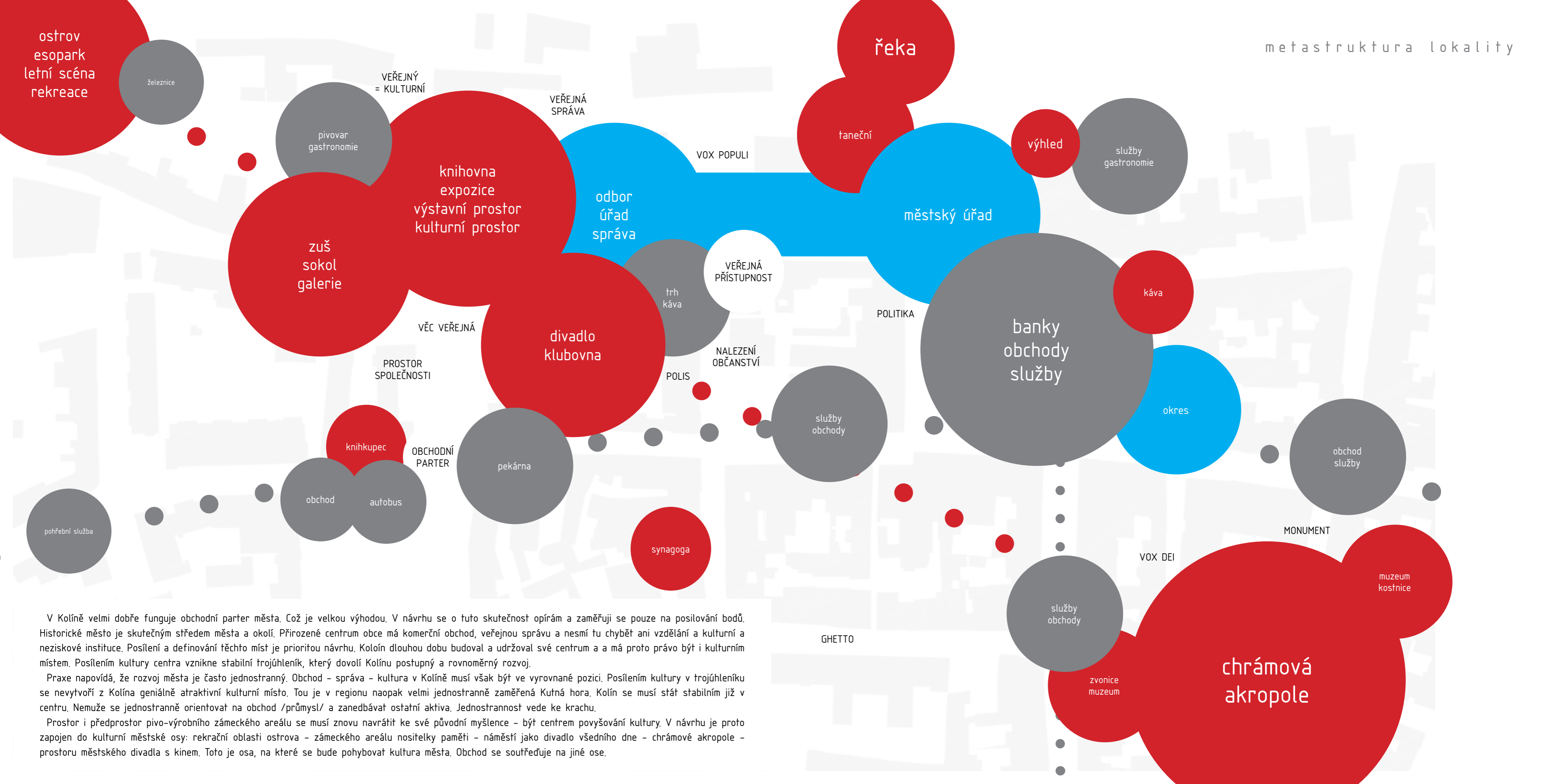
Centrum města je obtékáno řekou Labe. Díky převýšení města je řeka odtržena od města a více méně funguje jako ‘prostup’ kulturní krajiny městem. Břehy v centrální části okolo masarykova mostu jsou regulované nábřežní hranou. V okolí ostrova mají více přírodní charakter, jsou po nich vedeny cesty pro pěší a cyklisty. Podél levého břehu Labe, v zářezu pod centrem, vede k železnici, která představuje liniovou ‘bariéru’ – díky modernizaci a zvýšené průjezdní rychlosti musí být všechny přechody mimoúrovňové, tím je znesnadněn přístup k řece. To ale nebrání pohledovému propojení zásahem do městské struktury.

VZTAH CENTRA A DOPRAVY

Tranzitní doprava byla z centra převedena na městský a vnější okruh, což umožnilo radikální zklidnění současných dopravních tahů. Ke změně jejich profilu a tranformaci na městské třídy zatím nedošlo. Automobilová doprava v centru je poměrně zklidněna, centrum je však svým administrativním zaměřením zatížené ‘dopravou vklidu’, pro níž se v minulosti našlo místo na nedokončeném náměstí Republiky. Zásahem GARÁŽ REPUBLIKY tomuto místu dávám kontury a hranice, aby parkování bylo včleneno do struktury místa a nebylo nutným zlem centra, se kterým musíme počítat.

V Kolíně velmi dobře funguje obchodní parter města. Což je velkou výhodou. V návrhu se o tuto skutečnost opírám a zaměřuji se pouze na posilování bodů. Historické město je skutečným středem města a okolí. Přirozené centrum obce má komerční obchod, veřejnou správu a nesmí tu chybět ani vzdělání a kulturní a neziskové instituce. Posílení a definování těchto míst je prioritou návrhu. Kolín dlouhou dobu budoval a udržoval své centrum a má proto právo být i kulturním místem. Posílením kultury centra vznikne stabilní trojúhelník, který dovolí Kolínu postupný a rovnoměrný rozvoj.

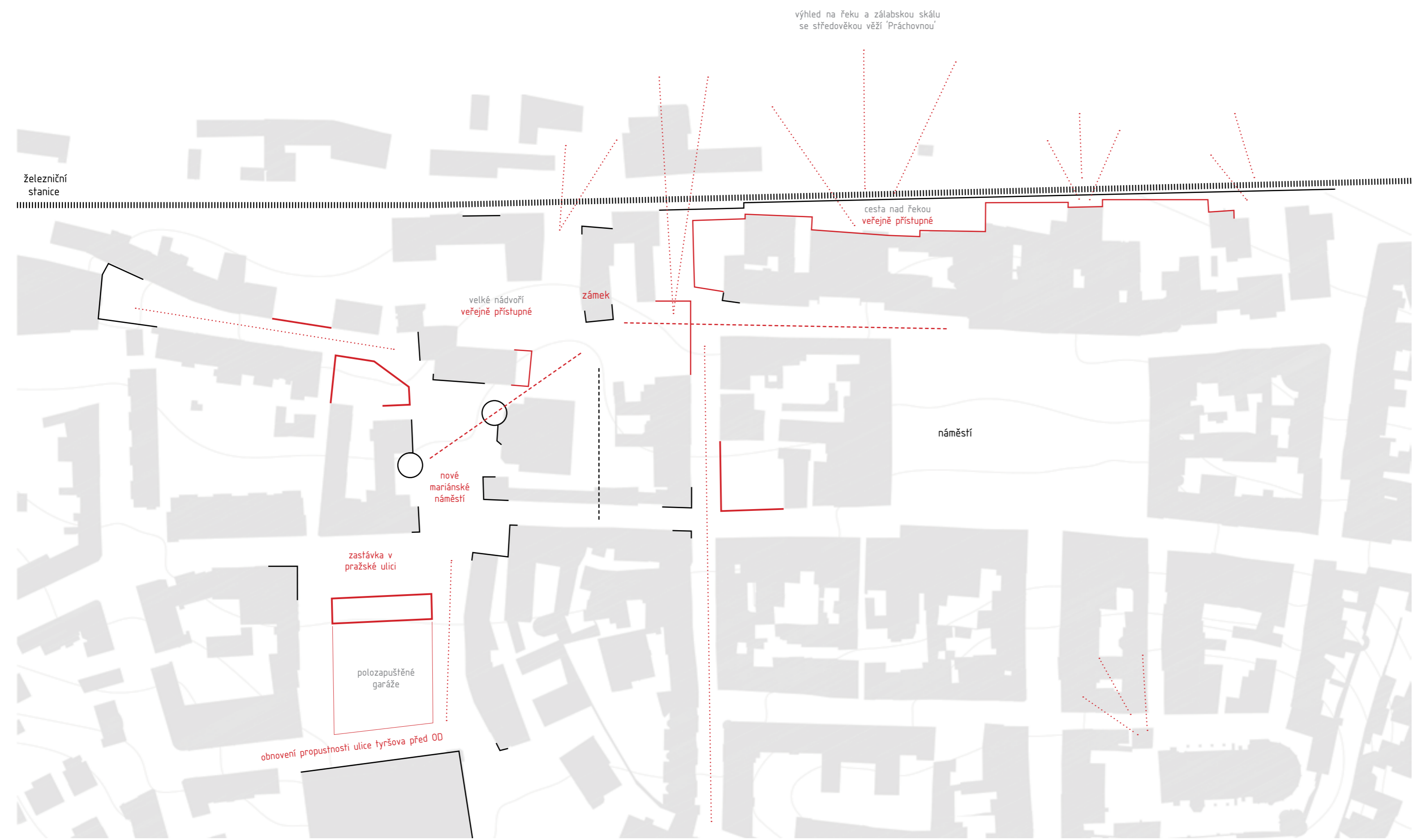
Praxe napovídá, že rozvoj města je často jednostranný. Obchod – správa – kultura v Kolíně musí však být ve vyrovnané pozici. Posílením kultury v trojúhelníku se nevytvoří z Kolína geniálně atraktivní kulturní místo. Tou je v regionu naopak velmi jednostranně zaměřená Kutná hora. Kolín se musí stát stabilním již v centru. Nemůže se jednostranně orientovat na obchod / průmysl / a zanedbávat ostatní aktiva. Jednostrannost vede ke krachu.

Prostor i předprostor pivo-výrobního zámeckého areálu se musí znovu navrátit ke své původní myšlence – být centrem povyšování kultury. V návrhu je proto zapojen do kulturní městské osy: rekreační oblasti ostrova – zámeckého areálu nositelky paměti – náměstí jako divadlo všedního dne – chrámové akropole – prostoru městského divadla s kinem. Toto je osa, na které se bude pohybovat kultura města. Obchod se souřídí na jiné ose.

- nová hrana
- hrana
- ⋯ pohled
- - - nová/současná průhledová osa
na renesanční část zámku

struktura

vymezení

výhled na řeku a zálabskou skálu
se středověkou věží 'Práčovnou'

cesta nad řekou
veřejně přístupné

velké nádvoří
veřejně přístupné

zámek

náměstí

nové
mariánské
náměstí

zastávka v
pražské ulici

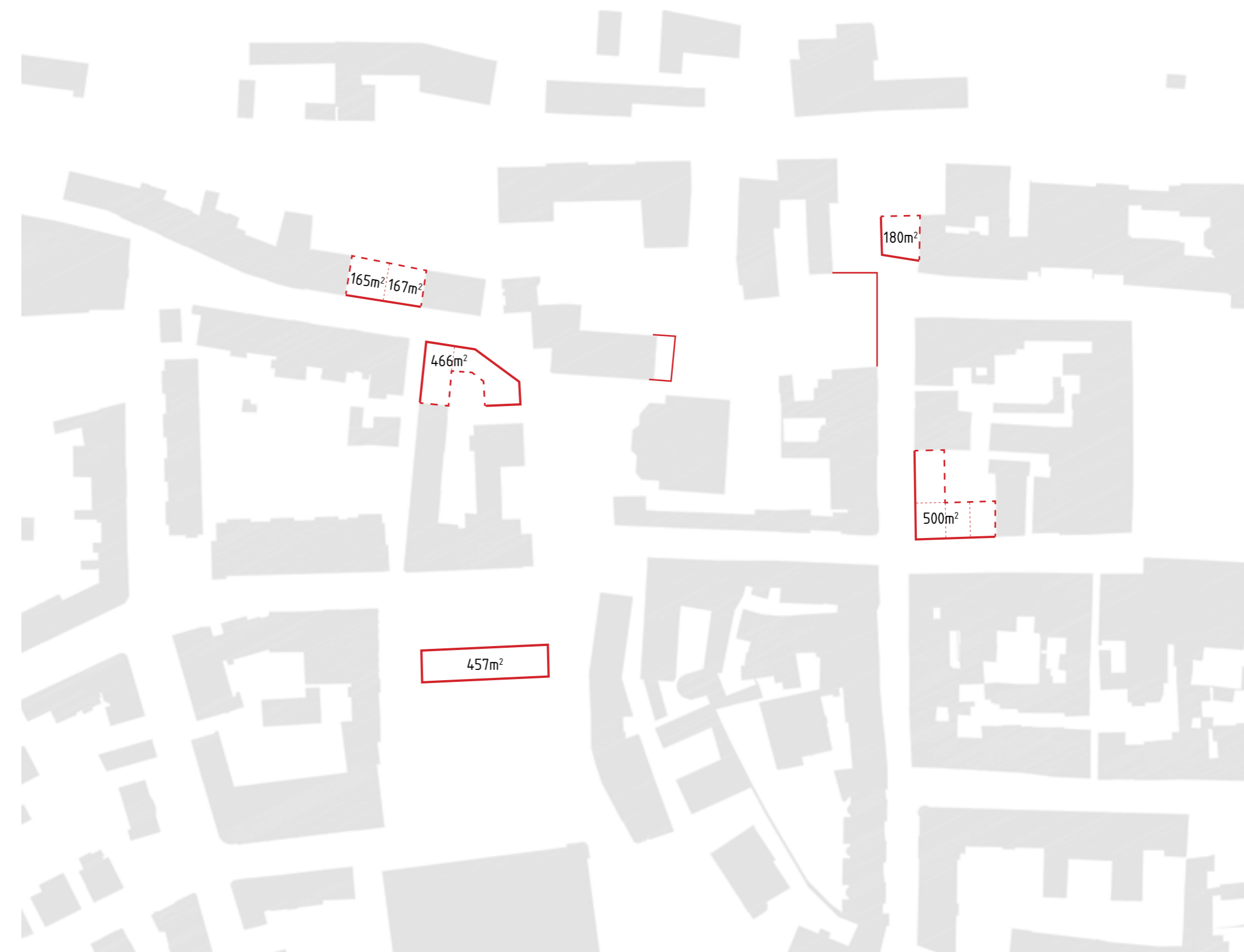
polozapuštěné
garáže

obnovení propustnosti ulice tyršova před OD

HRANA pak ULICE A NÁMĚSTÍ
POHLED pak DOMINANTA

Prvním počinem tvorby města je doplnění /definování/ rezerv města. Doplněním zástavby jsou vytvořeny relevantní uliční vazby. Městská struktura je jasně čitelná. Zintenzivněním struktury bude dosaženo příjemnějšího prostředí města. Rezervy, pokud nebudou ihned naplněny, musí být definovány hranami v parteru města /z.B. zdmi/. Rezerva musí být jasně čitelná - není to 'zbytková zeleň s břízkami'. Naopak, rezervy jsou téměř zcela uzavřené a zastavěné v parteru a ve vyšších patrech se rozdrobují a otevírají. Vznikají typické průhledy, výškové skoky a slepé štíty.

Domy drží uliční čáru a vymezují veřejný prostor ulic, definují se průchody. Zvyšuje se prostupnost území. Periferie se mění v město.

Obecná prostorová regulace

Mimo definované rezervy struktury města je území městské památkové rezervace stabilizované. Navržená lineární uliční čára je zároveň závazná stavební čára. Do vnitrobloků nebo do vnitřního prostoru parcel je definována pouze nepřekročitelná stavební čára.

Regulována je podlažnost jednotlivých objektů. Tato podlažnost je maximální možná. Výška nových objektů musí čít maximální výšku hřebene přílehlajícího bloku, ke kterému se připojuje. Sklon/typ střechy není regulací předepsán.

Studie na objekty v územní rezervě budou zpracovány architektem. Objekty budou mít pohledově komponovaná průčelí či nároží.

Podzemní garáže pod současným náměstím Republiky bude částečně tvořit stavební celek navrženou dostavbou objektu OS.

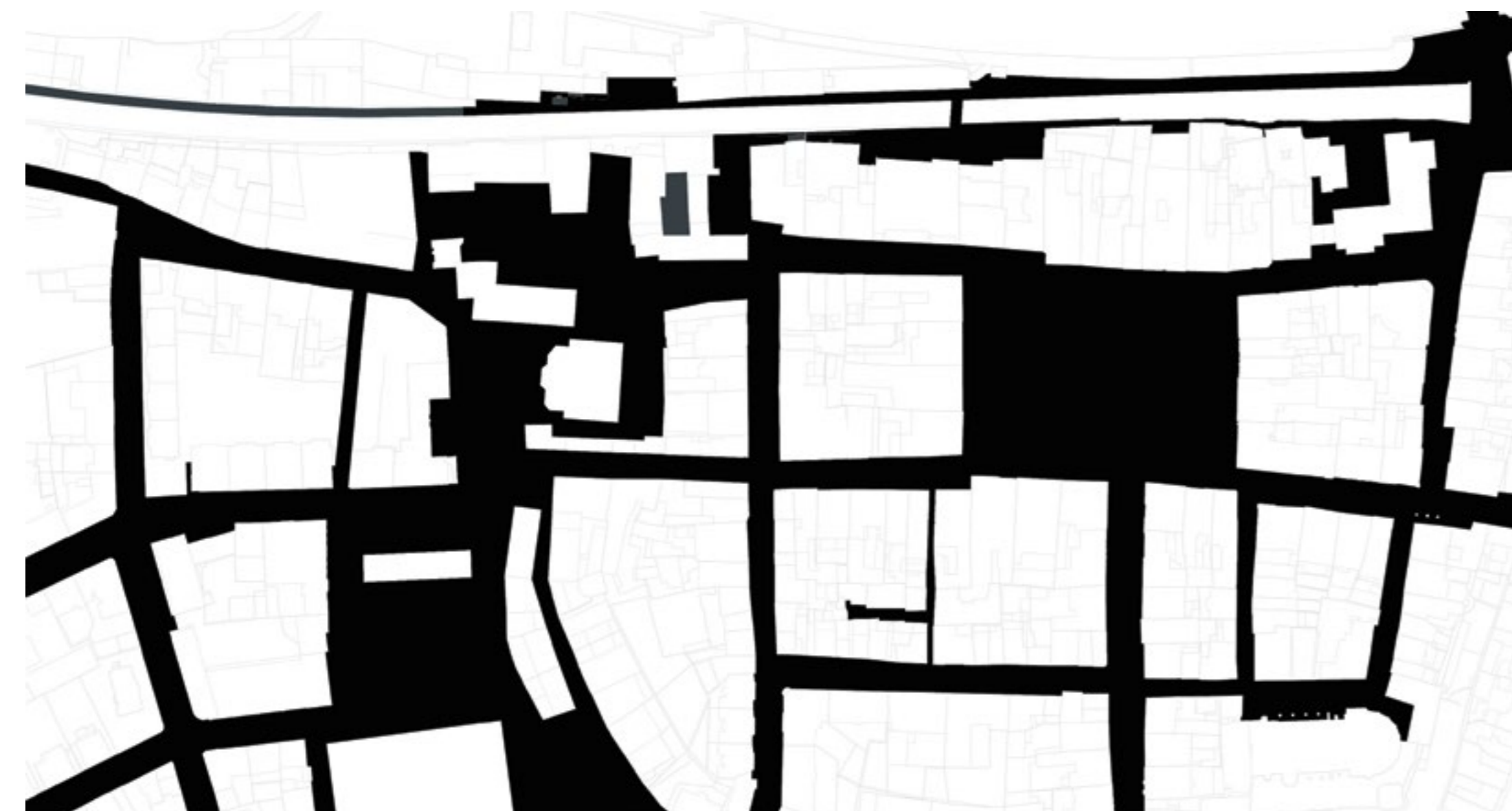
Funkční regulace

1. HROMADNÉ MĚSTSKÉ BYDLENÍ objekt s více než 3 byty.
2. SMÍŠENÁ FUNKCE je navrhována ve všech domech kde je minimálně 1 byt.
3. OBSLUŽNOU SFÉRU tvoří domy vybavené pro veřejné nebo komerční služby.
4. VÝROBNĚ KOMERČNÍ /představují v území stávající provozovny Hankovcových pekáren

a Formánkova mlýna/

- lineární uliční a stavební čára
- nepřekročitelná stavební čára
- hranice jednotlivých staveb
- hranice pod zemí /garáže/
- 1 NP
- 2 NP
- 3 NP
- 4-6 NP
- 2+NP / 2NP + podkroví

návrh veřejného prostoru

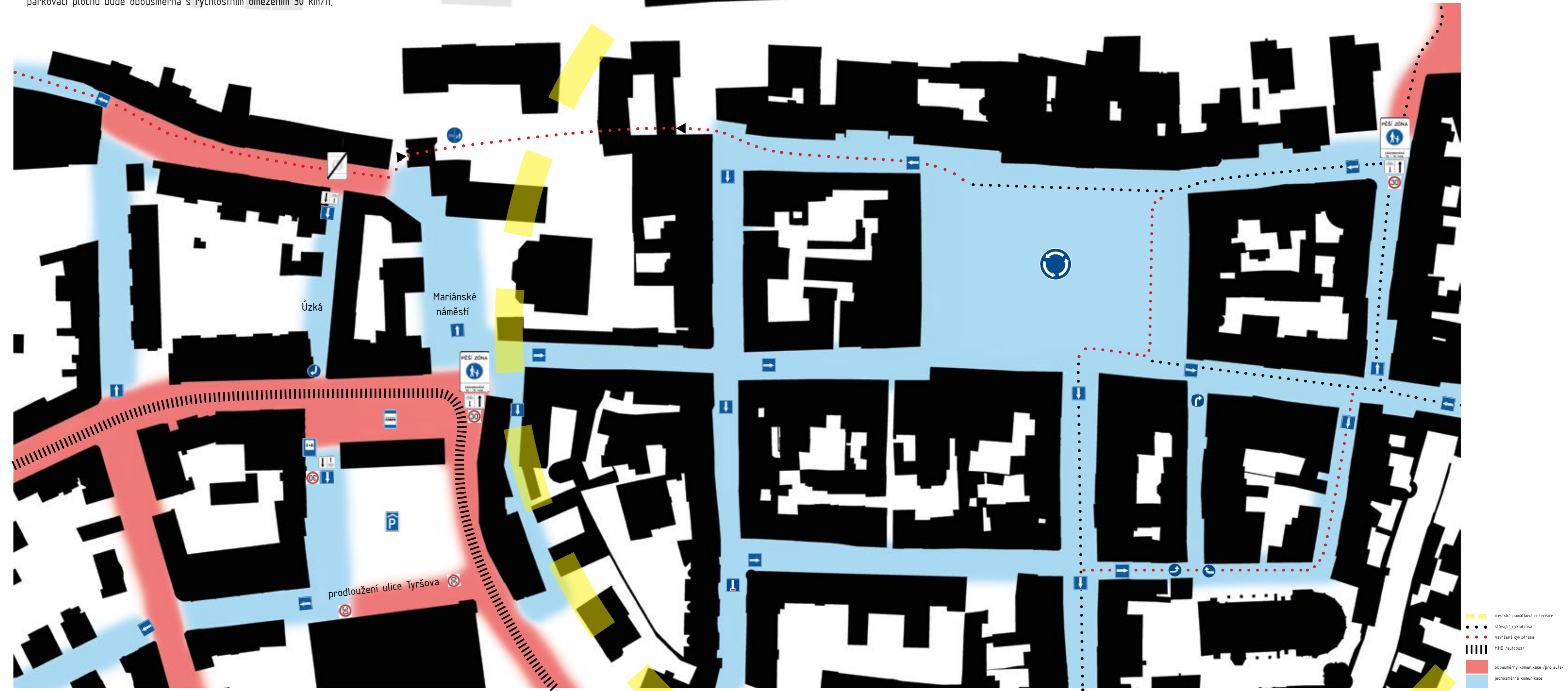
schwarzplan návrhu struktury města

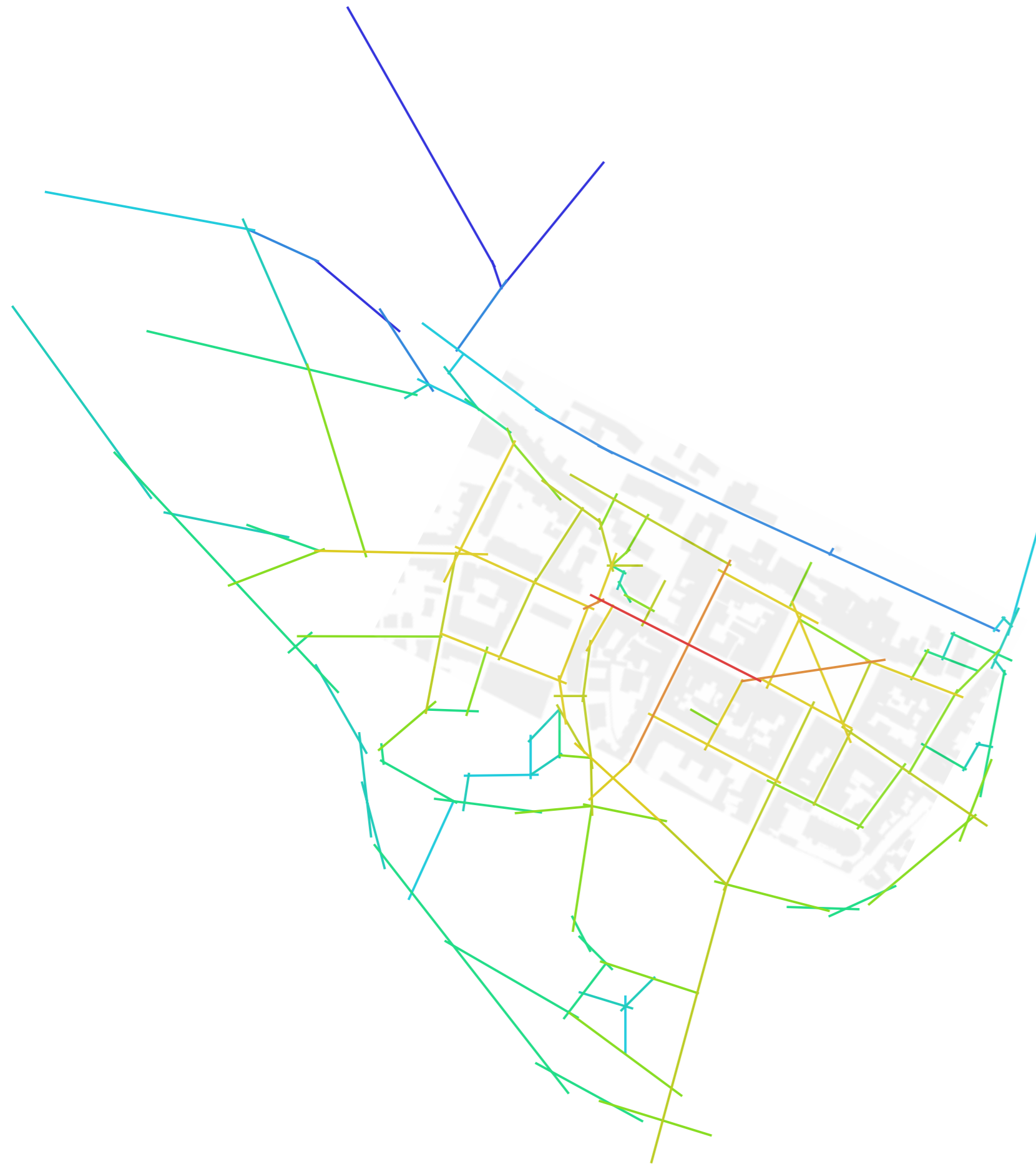
Dopravní systém jednosměrných ulic v městské památkové rezervaci vychází ze současného systému. Nově by však mělo být celé historické jádro definováno jako pěší zóna s rychlostním omezením 30 km/h. Pro cyklisty bude platit v ulicích obousměrný provoz bez výjimky. Nový jednosměrný provoz bude zaveden i v prostoru nově vzniklého Mariánského náměstí a Úzké ulici.

Významnou změnou dopravního systému bude prodloužení Tyršovy ulice před obchodním domem. Tato ulice navazující na parkovací plochu bude obousměrná s rychlostním omezením 30 km/h.

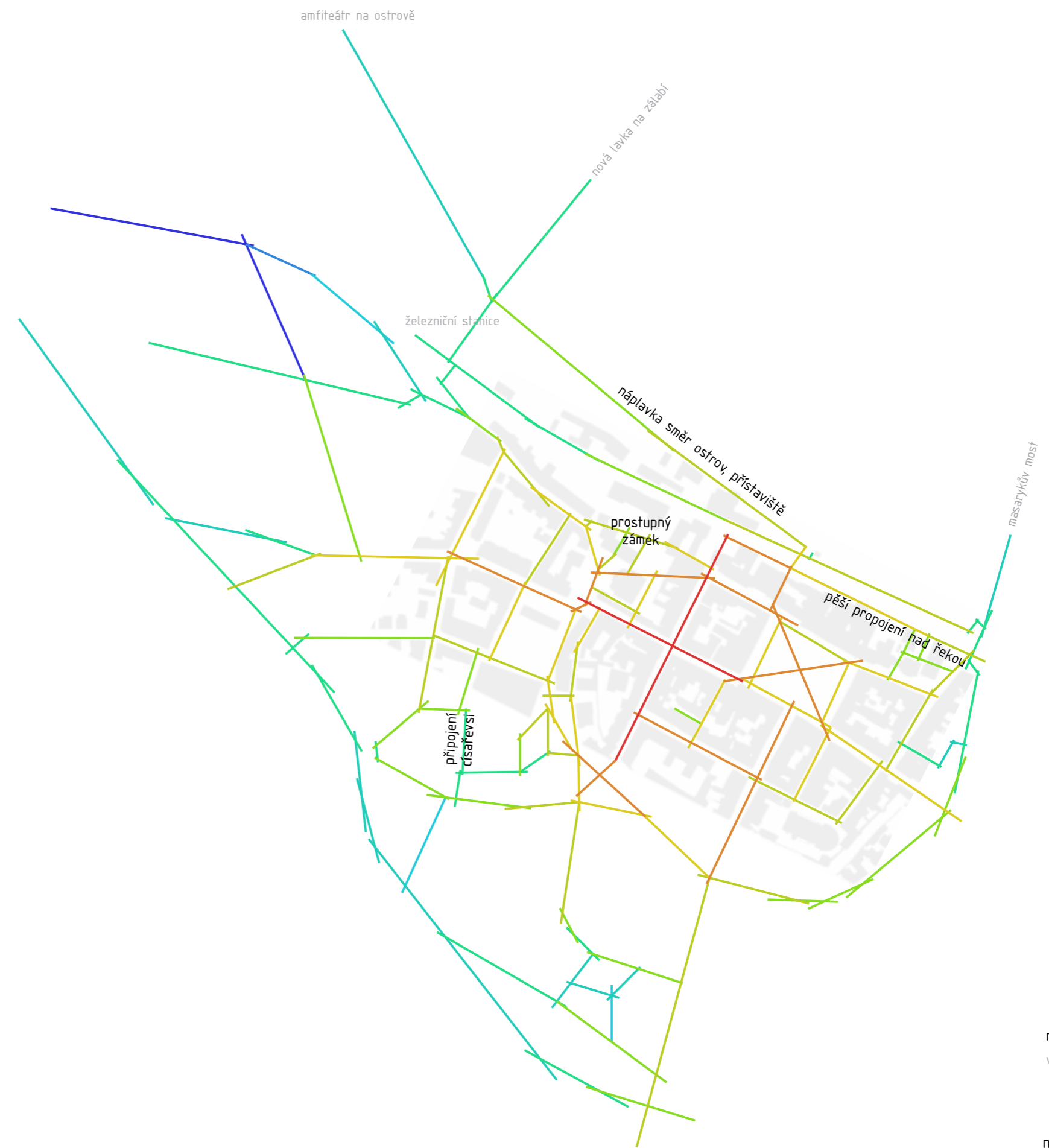
infrastruktura

dopravní proud

stávající pěší infrastruktura

nové axiální propojení
významné body
návrhovaná pěší infrastruktura

Hmota je pro nás souborem 'obrazů'. 'Obrazy' rozumíme určitou formu existence, která je něčím víc, než co idealista nazývá představou, zároveň však něčím méně, než co realista nazývá věcí – existence nacházející se na půli cesty mezi 'věcí' a 'představou'.

Henri Bergson

MEMENTO KOSTELA - OTEVŘENÍ BRÁNY - CESTA NAD ŘEKOU - GARÁŽ REPUBLIKY

Barokní kaple pocházela z doby kolem roku 1680 (někdy se udává i 1660). Přestavěná a rozšířená na kostelík byla v roce 1850 kaplanem Janem Svobodou. Kaple sloužila potřebám sousedního špitálu a měla také svůj hřbitov, ten byl však zrušen již kolem roku 1784. V roce 1941 byla kaple z příkazu nacistů zbořena, dochovaly se pouze fotografie z doby krátce před demolicí. Podle pozdějšího, nikdy nerealizovaného záměru, měla být v poválečných časech na vhodném místě postavena její kopie. Raně barokní kaple byla jednoduchou stavbou s krátkou lodí obdélného půdorysu a užším trojbokým kněžištěm. Loď byla sklenuta valenou klenbou s výsečemi, vítězný oblouk byl zakončen převýšeným půlkruhem. Kaple byla zasvěcena Panně Marii Sedmibolestné. Byla tedy připomínkou bolesti a utrpení Mariina života. Církev slaví památku Panny Marie Sedmibolestné 15. září. Slovo sedmibolestná odkazuje k sedmi konkrétním bolestným událostem života Panny Marie, které jsou zmíněny v Bibli. PM Sedmibolestná je hlavní patronkou Slovenska, kde je tento den státním svátkem a je spojen s národní pouťí do baziliky Panny Marie Sedmibolestné v Šaštíně-Strážích; Atributy Panny Marie Sedmibolestné jsou: sedm mečů zabodnutých do srdce a slzy na tváři Madony.

sedm bolestných událostí v životě Panny Marie /citace z českého studijního překladu Bible/

1) Simeonovo proroctví / Lukáš kapitola 2, verš 34-35

Simeon jim požehnal a řekl Marii, jeho matce: 'Hle, on je určen k pádu a povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, jemuž bude odpíráno i tvou vlastní duší pronikne meč, aby bylo zjeveno myšlení mnohých srdcí.'

2) útěk do Egypta / Matouš kapitola 2, verš 13-14

Když odešli, hle, ukázal se Josefovi ve snu Pánův anděl a řekl: 'Vstaň, vezmi dítě a jeho matku, uteč do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu, protože Herodes bude dítě hledat, aby je zahubil.' On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku a odešel do Egypta.

3) hledání Ježíše v Jeruzalémě / Lukáš kapitola 2, verš 43-45

A když se po dokonání těch dnů vraceli domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, aniž to jeho rodiče zpozorovali. Protože se domnívali, že je ve skupině poutníků, ušli den cesty a hledali ho mezi příbuznými a známými. A když ho nenalezli, vrátili se do Jeruzaléma a hledali ho. I stalo se, že ho po třech dnech našli v chrámě, jak sedí uprostřed učitelů, naslouchá jim a vyptává se jich.

4) setkání s Ježíšem nesoucím kříž / Lukáš kapitola 23, verš 26-27

A když ho odváděli, chytili nějakého Šimona z Kyrény, jdoucího z pole, a vložili na něho kříž, aby ho nesl za Ježíšem. Za ním šlo veliké množství lidu a žen, které se bily v prsa a oplakávaly ho.

5) ukřižování Ježíše / Jan kapitola 19, verš 25-27

U Ježíšova kříže stála jeho matka a sestra jeho matky, Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a učedníka, kterého miloval, jak tu stojí, řekl matce: 'Ženo, hle, tvůj syn.' Pak řekl tomu učedníkovi: 'Hle, tvá matka.' A od té hodiny si ji ten učedník vzal k sobě.

6) sejmutí Ježíšova těla - pieta / Marek kapitola 15, verš 42-46

A když již nastal večer, poněvadž byl den přípravy, to jest den před sobotou, přišel Josef z Arimatie, vážený člen rady, který také sám očekával Boží království. Osmělil se, vešel k Pilátovi a požádal o Ježíšovo tělo. Pilát se podivil, že by byl již mrtev. Zavolal si setníka a otázal se ho, je-li to dlouho, co zemřel. A když se to od setníka dověděl, daroval mrtvé tělo Josefovi. Ten nakoupil jemné plátno, sundal ho s kříže, zavinul tím plátnem a uložil ho v hrobce, která byla vytesána ve skále, a ke vchodu do hrobky přivalil kámen.

7) ukládání Ježíše do hrobu / Jan kapitola 19, verš 41-42

Na tom místě pak, kde byl ukřižován, byla zahrada a v té zahradě nový hrob, v němž ještě nebyl nikdo pochován. Tam kvůli židovskému dni přípravy Ježíše položili, neboť hrob byl blízko.

těsně před demolicí /1941/ foto: J.Funke

demolice kostela a úzkého domu foto: J.Funke

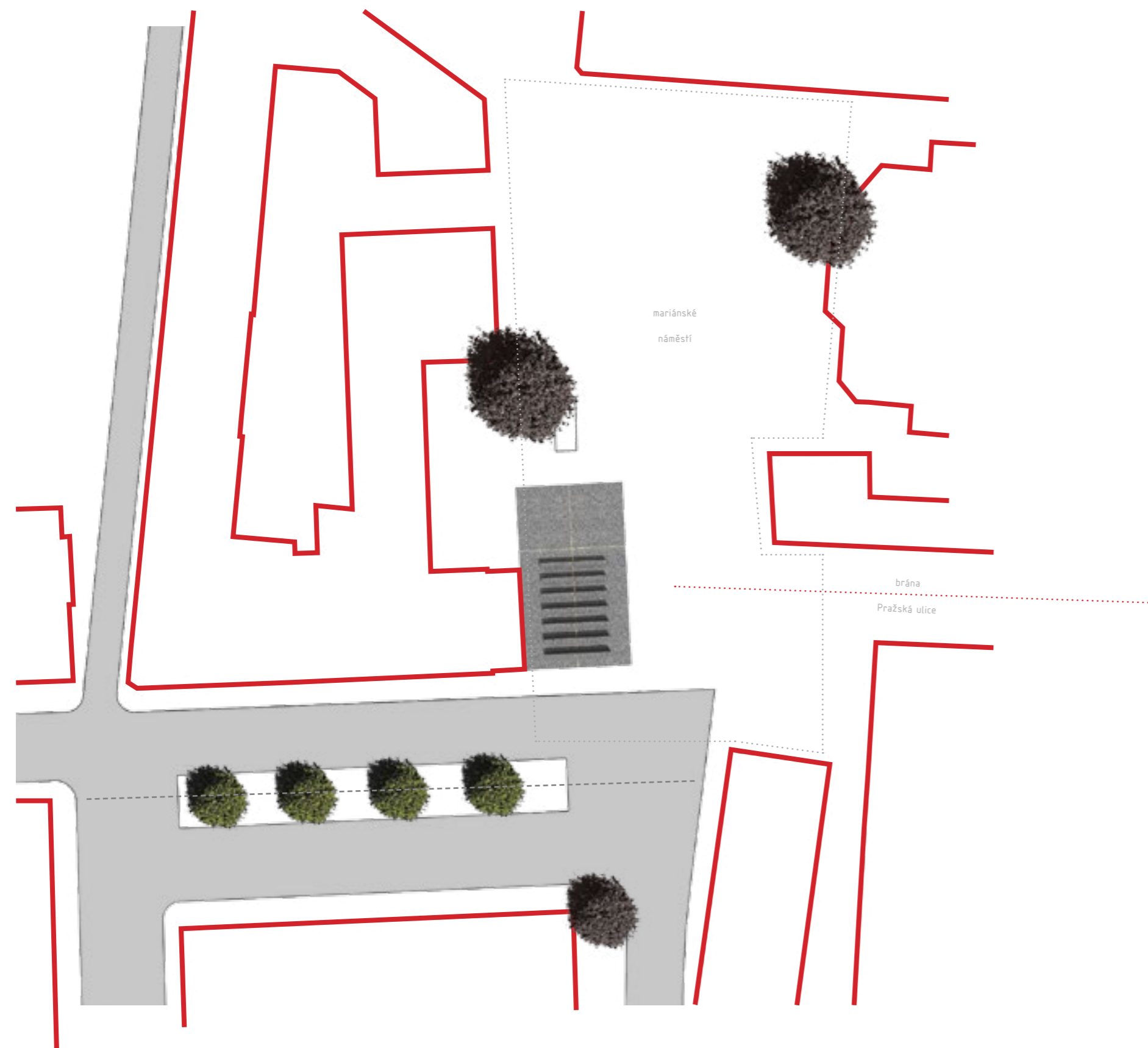
Mariánské náměstí, vlevo budova špitálu později voj.správy /c.k. Rakousko/

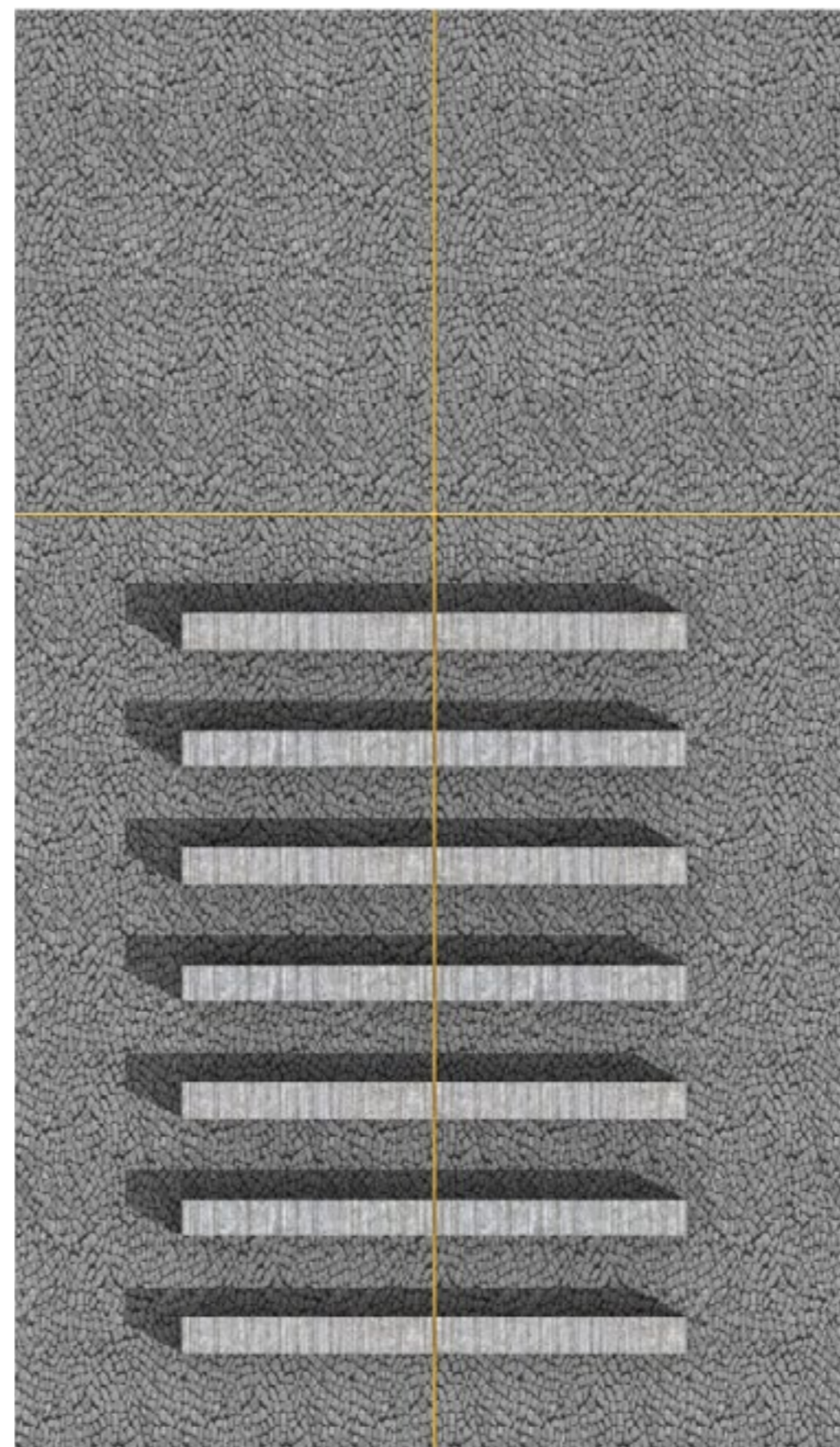
dnešní Sokolská, v pozadí pivovar /1939/

vstup do budovy vojenské správy /1937/

20 m
12,3 m

7 m
11 m

Memento kostela je součástí nového Mariánského náměstí. Nachází se v půdorysném schématu bývalého kostela. Podstatou mementa je zlatý kříž v černé rulové dlažbě. 'Vertikála' zlatého kříže je orientována v ose kostela - 'horizontální' rameno kříže rozděluje prostor kostela stejně jako vítězný oblouk: na presbytář a loď sloužící ke schromažďování věřících. V prostoru lodi je umístěno sedm betonových lavic - sedm bolestí Panny Marie - každá lavice na sobě má vtisknutý citát odkazující na jednotlivé bolestné rány. Vymezení prostoru křížem je symbolické. Betonové lavice označující bolesti PM jsou v prostoru lodi - země, protože bolest byla prožívána zde na Zemi. Prostor presbytáře - ráje - je oproštěn od bolesti, je ponechán prázdný ve své vertikalitě.

Piazza na půdorusy kostela je zadlážděna černou rulou v obdelníku 20x11 metrů. Zlatý kříž je orientován podlouhle. Křížení je v poměru zlatého řezu; prostor 'presbytáře' má rozměry 11x7,7 m a prostor lodi 11x12,3. Betonové lavice jsou 7 metrů dlouhé 0,5 vysoké a stejně široké. V polovině své délky jsou bloky v místě dotyku s křížem přerušeny, a čela jsou lavic jsou pozlacena. Osové rozestupy mezi bloky lavic jsou 1,5 metru. Kříž v dlažbě o šířce 50 mm je vtisknut do dlažby pod její úroveň (cca 50mm) a vytváří tím dojem kanálku 'potu/krve'.

Otevření brány je manifest znovu obnovení funkce pozdněgotické západní brány. V době velkého rozšiřování pivovaru v polovině 19. století byl proražen průjezd do areálu skrz budovu tzv. purkrabství na jižní straně areálu. Z hlediska dopravy do areálu to bylo zásadní zkrácení trasy. Dnes se již do zámku nedováží suroviny na výrobu piva. Pro uzavřený pivovar je nyní nepotřebné východo-západní propojení znovu nastoleno jako přirozené. Je to nejkratší pěší spojnice z nedaleké železniční zastávky a ostrova do centra města. V současné době je v jednostranně zazděné gotické bráně jedno parkovací místo! Aby bylo možné projít areálem, brána se musí krátce obejít, vjezdovými železnými vraty vedle brány.

Návrh počítá s vybouráním novodobé zadržky hlavního portálu a s restaurátorským ošetřením brány. Současná vrata budou uzavřena a cesta skrz zámek napřímena. Na čelo brány se symbolicky vrátí kopie kamenného nápisu dokládající založení husitského hradu Bedřichem ze Strážnice. Otevřená brána se stane součástí 'dolní části' Mariánského náměstí. 'Zeleň' v místě styku brány a tzv. purkrabství bude stejně jako plocha dolní části náměstí cele zadlážděna, v ose cesty Sokolské ulice bude vysazen solitérní strom, tvořící spolu se stromy na 'velkém mariánském' náměstí trojúhelníkový trychtýř do/z náměstí.

severní pohled

západní pohled

jižní pohled

východní pohled

latinský nápis:

Castrum dictum lapis Refugii-
fund-a-d-M-CCCC°XXXOV.
IIO f. III pO Marcel. Mistr Petr.

v překladu:

Hrad řečený Kámen útočiště
založeném v úterý po svátku sv.
Marcela roku 1437 Místrem Petrem.

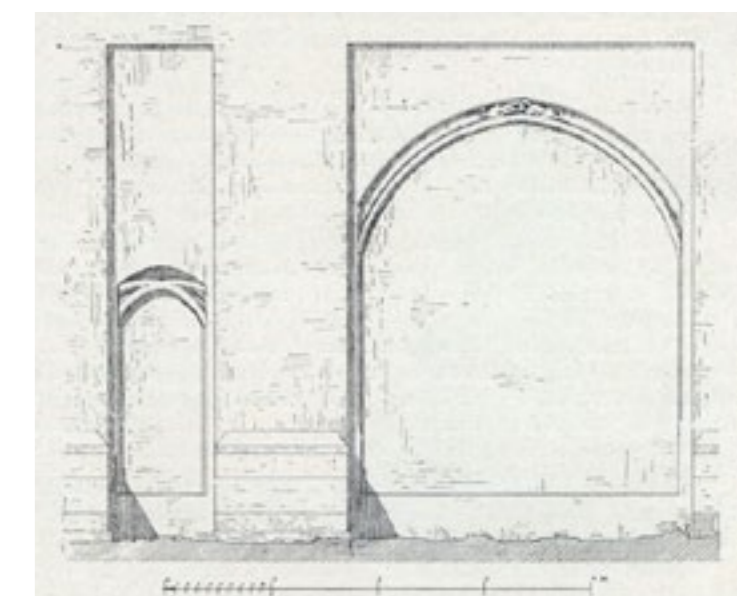

kamenná deska 'lapis refugii' dokladující založení husitského hradu

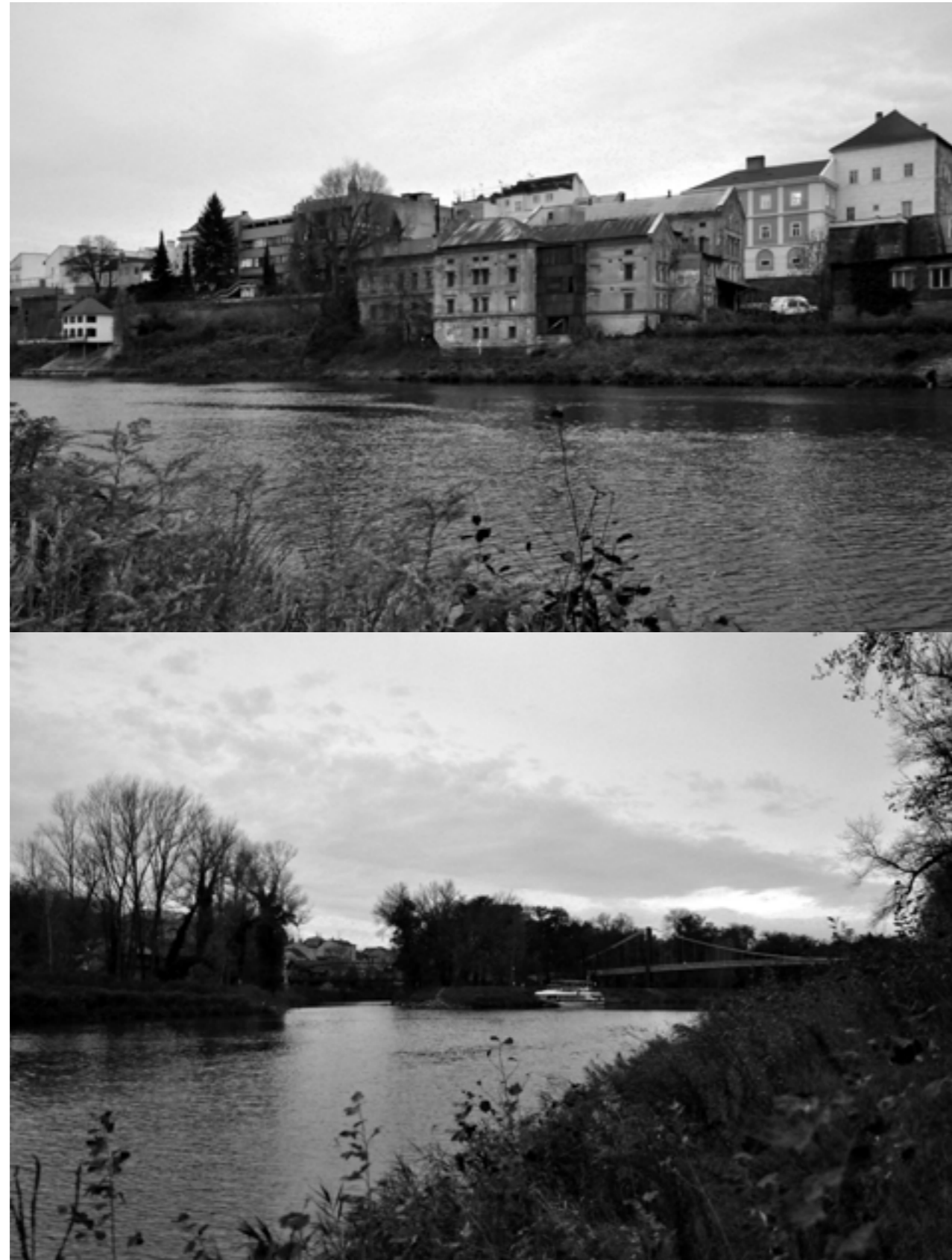

profil ostění brány

10 cm

uzavřená brána s městskou 'zelení' a informační tabulí 'zde zámek'

Prostor řeky se dnes stává veřejným prostorem, respektive místem s potenciálem veřejného prostoru. Řeka je jedním z nosných prvků struktury města a krajiny. V topografii sídla je fenoménem hlubokého a mnohvrstevnatého významu. Je morfologickou a urbánní césurou. Je rozevřením hmoty, volným prostorem, místem vydechnutí hustě zastavěných míst, místem odstupu města od sebe samého. Její pozice je výsadní a nedotknutelná, vychází z danosti fundamentálního a původního.

Pavla Melková

Význam řeky ve městě (a pro město) se v posledních desetiletí naprosto změnil – z původní dopravní a technické infrastruktury se řeka ve městě stala místem 'prožívání' odpočinku. Labe na území Kolína má několik potenciálních lokalit, které jsou do jisté míry separovaně rozvíjeny. Nacházejí se zde dva ostrovy. Podél pravého břehu se táhne nadregionální labská cyklostezka. Jsou zde dva komplexy chátrajících mlýnů. Zaniklá plovárna a 'šumný' přívoz. V rekonstrukci je přístaviště, které se nalézá u řeky v místech radnice.

Současným problémem je odtržení míst od sebe navzájem, odtržení města od řeky. Respektive nedostatečné propojení těchto míst a propojení řeky s městem. Bariéry propojení jsou velmi jednoznačné – železnice a výškový rozdíl.

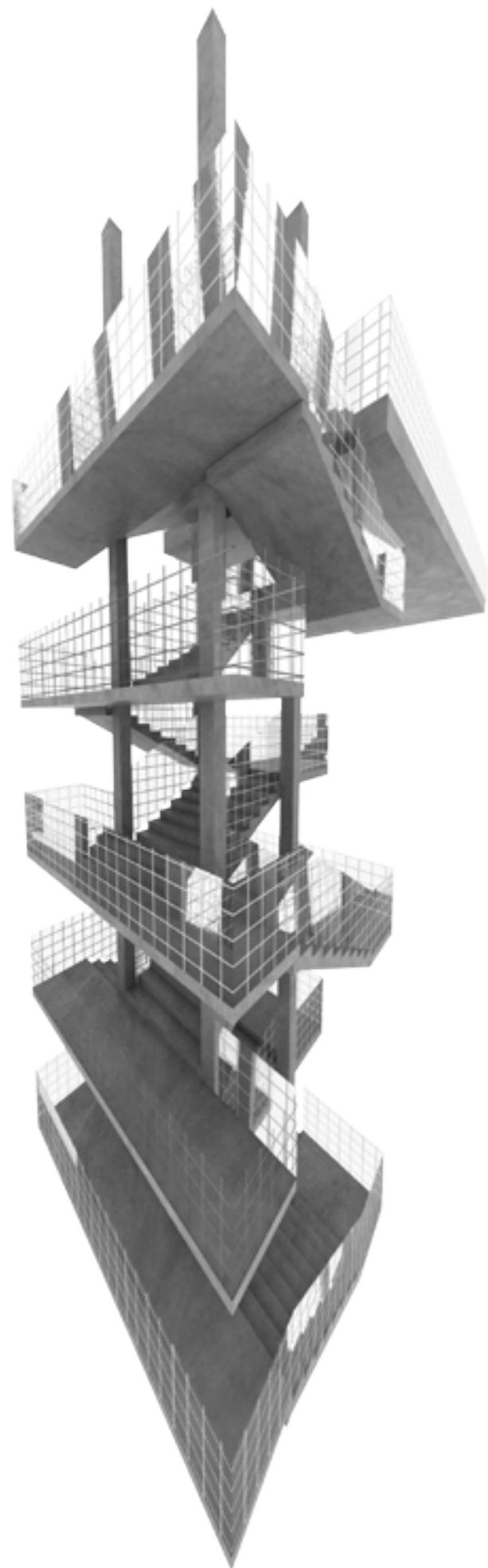
Obecné tendence, o které by se město mělo zajímat a postupně je naplňovat: 1/ poskytnout vizuální propojení z úrovně města; 2/ rekultivace a intervence v prostoru řeky musí probíhat koordinovaně, nejlépe na základě silné vize nebo celkové koncepce; 3/ zpřístupnit hladinu řeky pro rekreaci, lov ryb, občerstvení, namočení nohou; 4/ překračovat železnici příjemnými architektonickými zásahy – neomezit se pouze na technicistní a utilitární řešení.

Vizuální propojení města a řeky je relativně jednoduchým zásahem, jedná se o propojení dvorních traktů domů na náměstí na hraně města – nad železnicí. Vytvoření cesty nad řekou umožní restauracím, které zde mají orientované zahrádky, poskytnutí většího komfortu a přístupu na zahrádku, aniž by host byl nucen procházet celou restaurací z náměstí. 300 metrová cesta začíná v Kovářské ulici u zámku a končí u Masarykova mostu. Z náměstí se na ní dostaneme skrz kulturní dům od arch. Dejmalá, jehož zadní část byla projektována pro pobývání a výhled na řeku a Zálabí /bohužel dnes se parter nachází v devastovaném stavu, z nezájmu radnice/. Jako součást cesty je v místě kulturního domu a přístaviště navrženo schodiště – vertikální spojnice náměstí a řeky, občana a námořníka.

dvě fotografie z jednoho místa: bývalé plovárny

první je pohled proti proudu řeky na zámek, formánkův mlýn, kulturní dům a přístaviště
druhá je pohled na ostrov na lávku od strany města a železnice a lávku novou, která nahradila převozníka

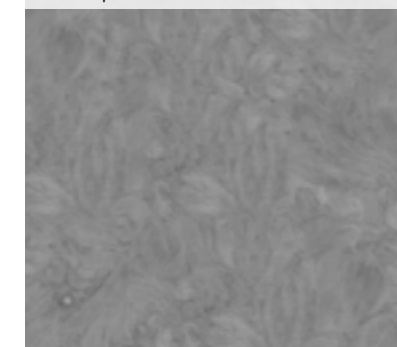
Schodiště umožňuje překročit železniční koridor a sestoupit z úrovně náměstí na úroveň přístaviště výletních lodí. Výškový rozdíl je 15 metrů. Schodiště je navrženo mezi čtyřmi betonovými sloupy /250x250mm/, na nichž je zavěšeno. Rameno schodiště má 9 stupňů /šířku 300mm, výšku podstupnice 156mm/. Podesty slouží jako vyhlídkové rampy. Transparentní zábradlí tvoří oc. čtvercový rastr 200x200 mm se skleněnou výplní.

sklo v oc.rastru

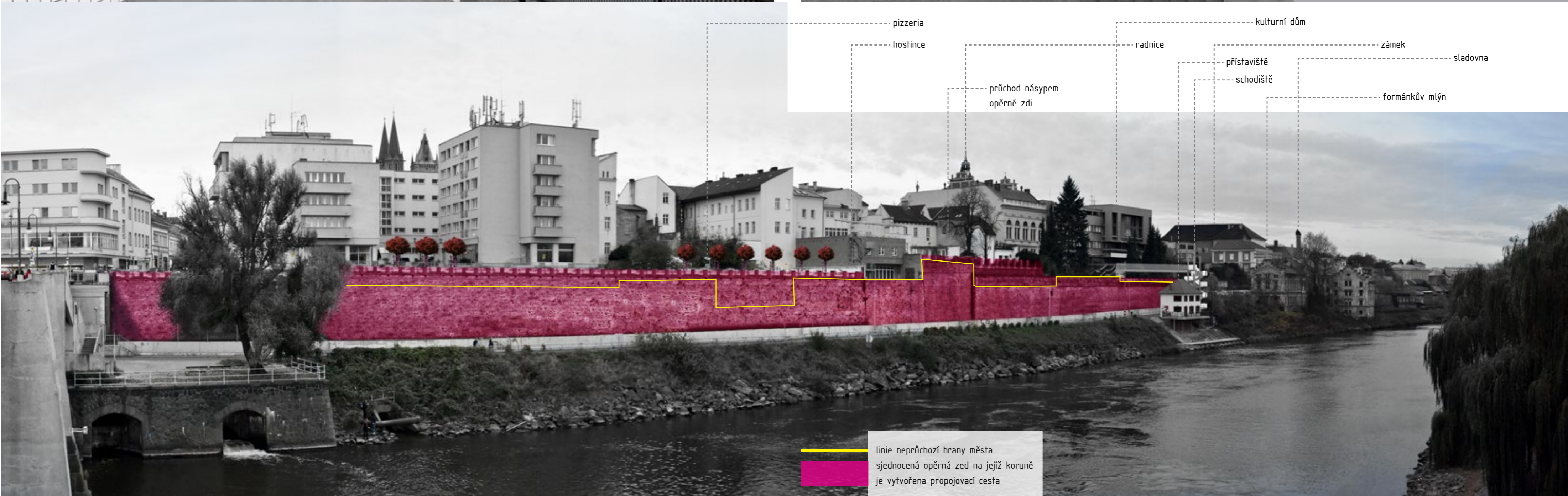
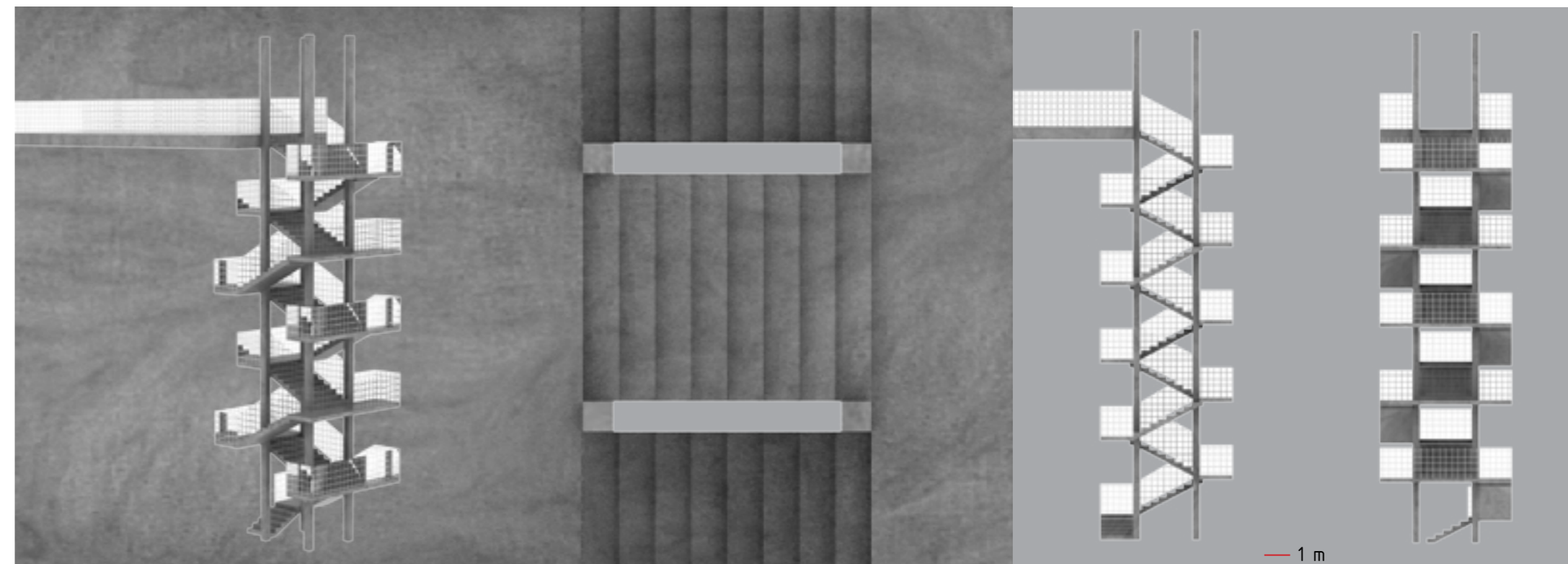
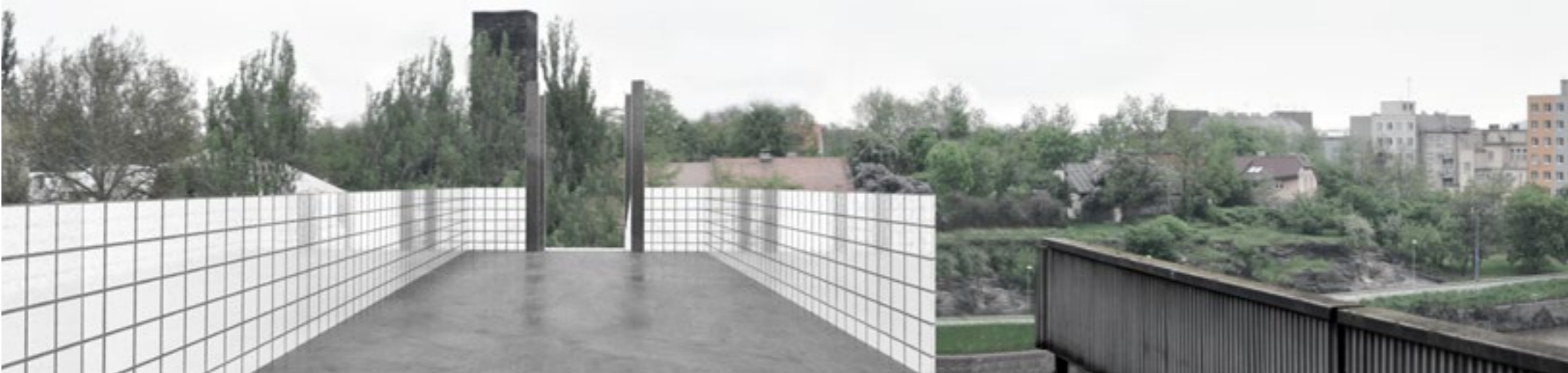

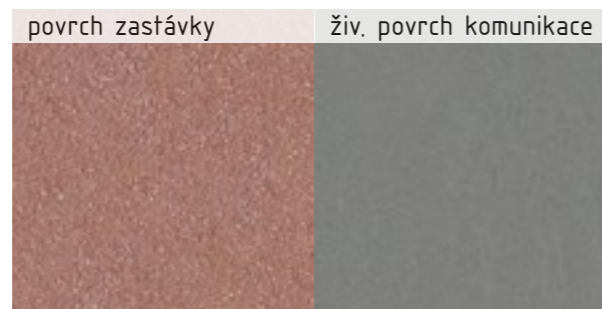
beton prefa.

m 1:1000

schodiště k přístavišti a schématický průhled kulturním domem na 'zálabskou skálu' s věží 'práčovnou'

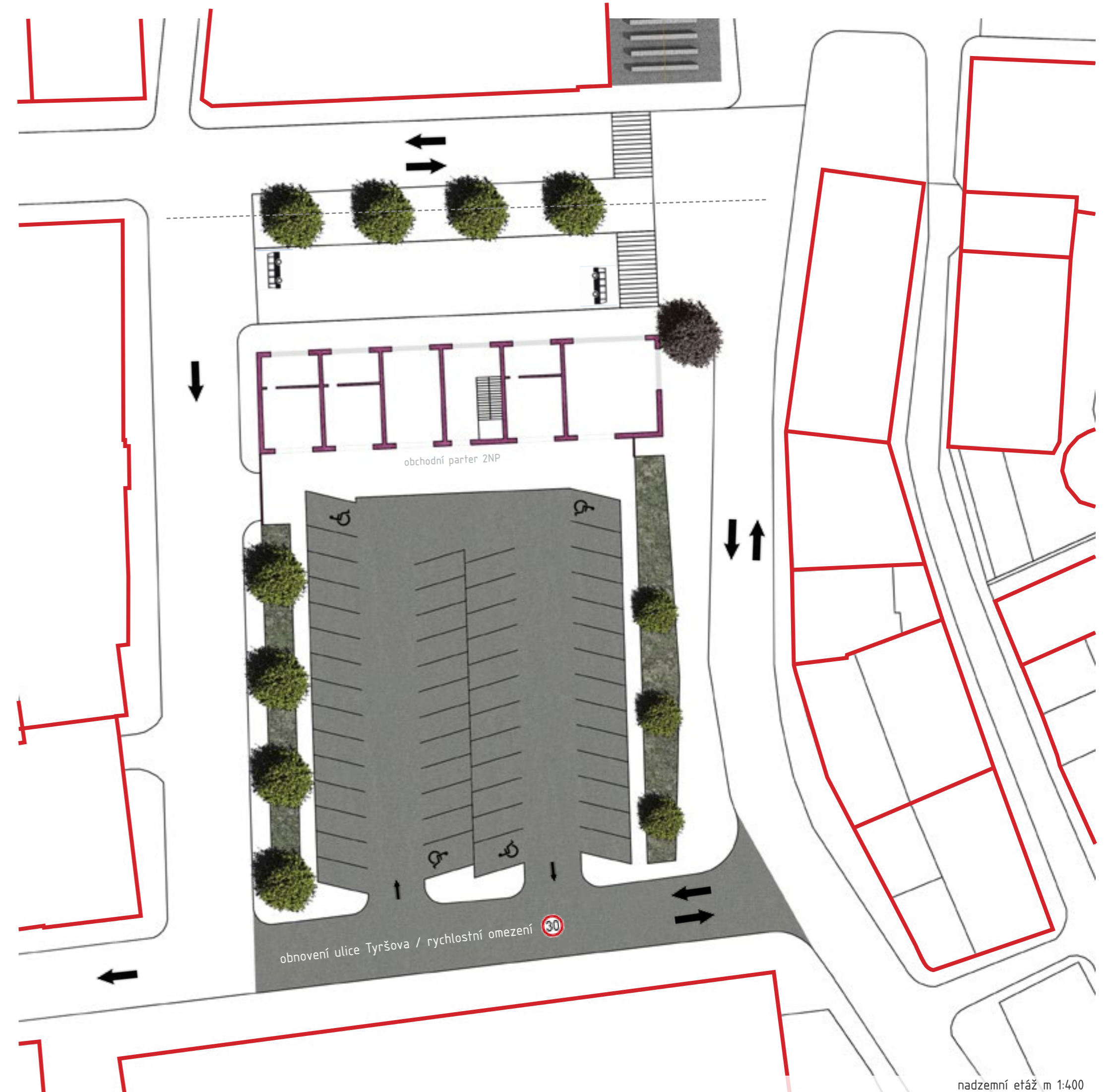
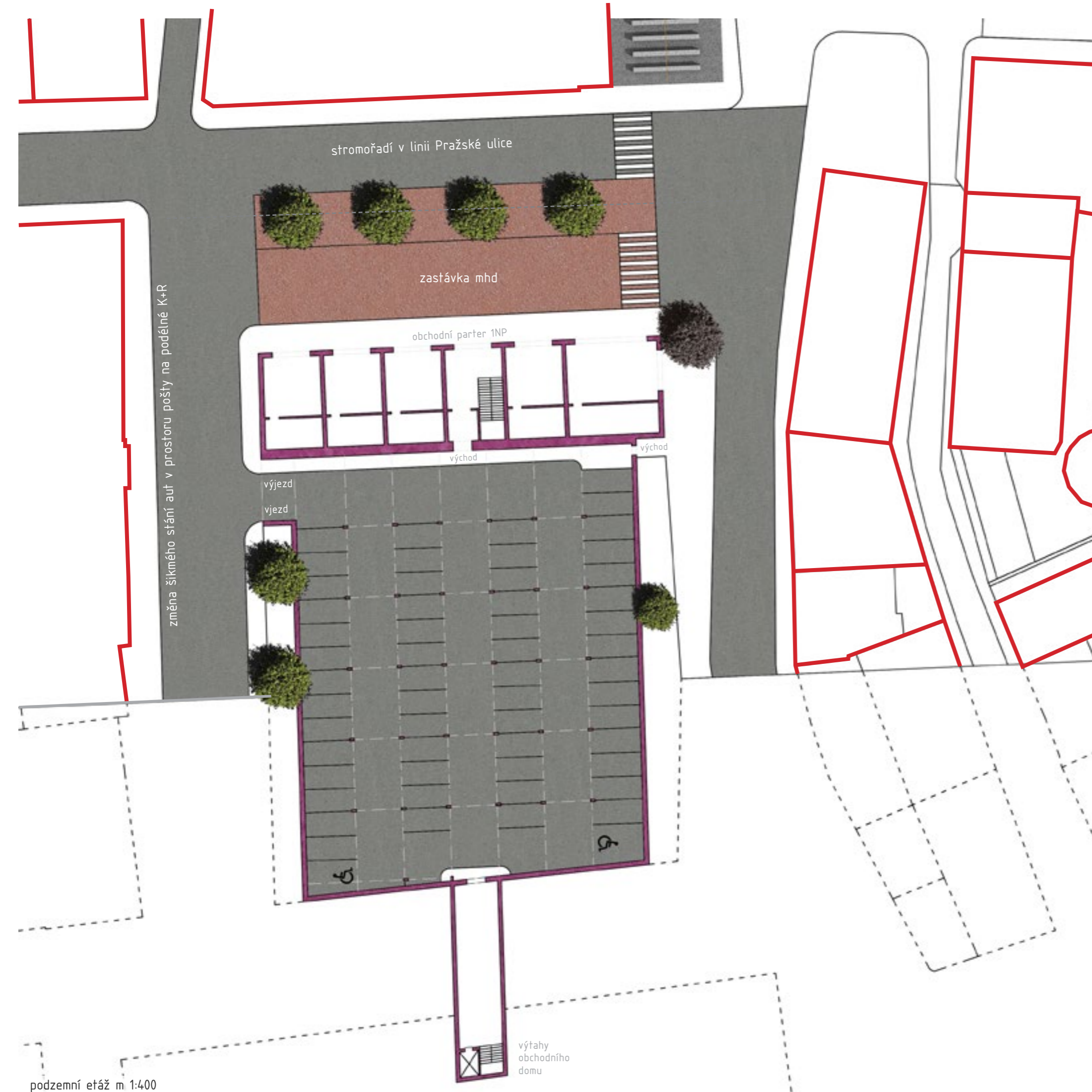

Náměstí Republiky vzniklo demolicí. Původní zástavba /hotel, kovárna/ byla demolovaná na konci 60. let. V roce 1987 byl na jižní straně náměstí demolován blok mezi Tyršovou a Krčínovou /jež zanikla/, který byl součástí tzv. 'Císařevsi'. Asanovaný blok udělal místo neforemnému obchodního domu 90. let. Plocha náměstí byla cele využita pro dopravu. V severní části náměstí bylo situována zastávka mhd. Jižní část je využita jako parkoviště. Ulice Tyršova procházející mezi parkovištěm a obchodním domem byla zaslepena. V místě ulice není urbanisticky definováno, co zde má být – ulice pěší? parkoviště? parkoviště!

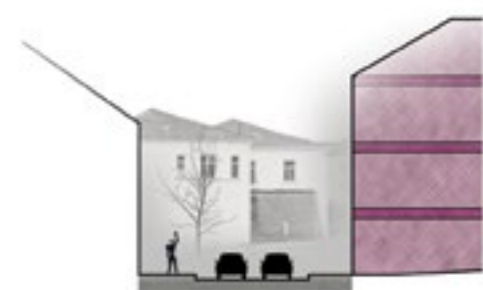
V zásahu GARÁŽ REPUBLIKY jde o naznačení cesty rekultivace parkoviště a o pravé pojmenování funkce. Kapacita parkování v městské památkové rezervaci po redukci parkovacích míst na území dnešního zámku je vzhledem k funkcím obsaženým v mpr naplněna. Proto je parkovací plocha na dnešním náměstí Republiky oprávněná – nešťastné je však architektonické provedení, resp. definování prostoru.

Návrhem částečného zahloubení parkoviště a vytvoření 2 platforem /na povrchu, pod deskou/ pro parkování, dojde ke zvýšení kapacity parkoviště na uzemí náměstí Republiky z 60 na 111. Jedná se o sloupový systém mající rastr 5x7,5 metru. Samotné těleso parkoviště je polozapuštěné do terénu. Vjezd a výjezd do podzemní části je v ulici u pošty. Z podzemní části budou přímé východy do obchodního domu a na autobusovou stanici. Horní úroveň pracuje s obnovením ulice Tyršova s rychlostně omezeným průjezdem automobilů, z této ulice bude obsluhována horní, povrchová etáž parkoviště.

Hrana u autobusové zastávky je připravena jako prostorová rezerva města pro budovu s obchodním parterem ve dvou úrovních. Autobusová stanice tím získá zázemí a ukotvení v prostoru – stanice již nebude levnou boardovou plochou. Nástup a výstup do autobusů je vydělen ze silničního profilu komunikace – je přimknut ke 'stevební rezervě'. Nenormové a dlouhé přechody pro chodce byly zkráceny vložением dostatečně širokého a komfortního dělícího pásu s krátkým stromořadím, které drží linii Pražské ulice.

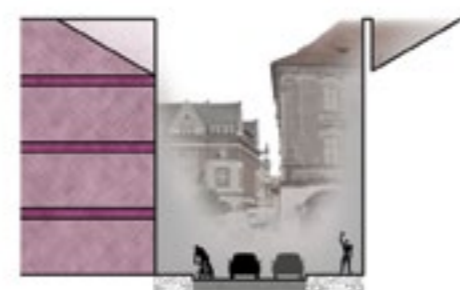

ulice Sokolská

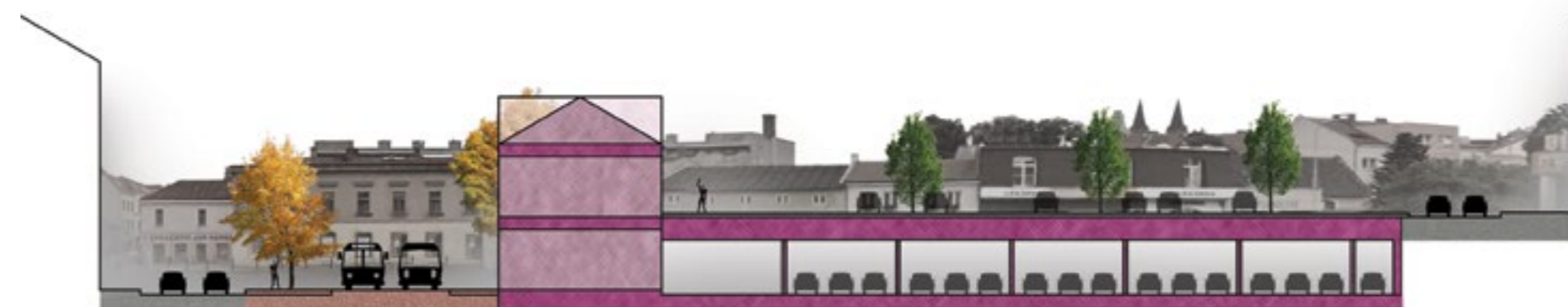
chodník 3m
 obousměrný provoz 6m
 chodník 2m

ulice Pražská

chodník 2m
 cyklistický protisměrný pruh 1m
 jednosměrný provoz 3m
 podélné stání 2,5m
 chodník 3m

ulice Pražská

chodník 2,5m
 obousměrný provoz 7m
 dělicí platforma 6m
 stání autobusů 7m
 chodba 3m

ulice Tyršova

vjezd na parkoviště, chodník 2m
 obousměrný provoz 7m
 vstup do OD, chodník 4,5m

ansámbl míst

C / brownfield v centru města

historie areálu

dominkánský klášter

husitský hrad lapis refugii

renesanční zámek

zámecký pivovar

pivovar akciová společnost

národní podnik - závod kolín

majetek města

stavebně historický průzkum

zachycení místa

brownfield v centru města

Současný neutěšený stav zámku a celého areálu je výsledkem zrušení pivovaru a nenalezení jeho adekvátní náhrady. Areál se rostoucím nezájmem správy města stal brownfieldem v centru Kolína. Místo ztrácí svou identitu a postupně se uzavírá. Svou 'oblibu' si však toto místo našlo i ve svém zchátralém stavu – stalo se levným parkovištěm v centru města.

Areál je součástí městské památkové rezervace, je součástí původního hradebního okruhu. Svým vymezením a strukturou je součástí blokové zástavby historické části města. Svým odlišným vývojem /od standartních bloků okolo náměstí/ má však jiné charakterové vlastnosti. Cennou vlastností je vymezenost vůči městu. Areál na jedné straně /v Kovářské/ drží linie města, ale překračuje hradby a rozrůstá se do předhradní v době, kdy to nebylo možné. Tento jev byl zapříčiněn 'vyšším' významem areálu – jako správního místa nadměstského charakteru – nejdříve jako hejtmanského hradu nezávislého na městských bránách a později jako pivovaru s desetkrát větším výstavem hl. piva než měl měšťanský pivovar v zámecké ulici.

Místo je brownfieldem, které čeká na rekultivační zásah. Vložením 'vyššího' využívání areálu bude formována prostorová potřeba a míra otevřenosti 'bloku', která musí reflektovat 'patchwork' výstavby a zániků v areálu. Jednotlivé budovy se sebou sice souvisí, ale celek areálu dnes působí jako rozladěný orchestr. Cílem je naladění ansámblu místa – respektive míst.

- budovy demolované po roce 2000
- budovy areálu
- současná okolní zástavba
- budovy demolované během 20. století
- pravděpodobné linie středověkého opevnění
- průjezdy

Kolínský hrad a zámek, který vyrostl na troskách dominikánského kláštera, byl a je nedílnou součástí královského města Kolína. Jeho umístění na severozápadním cípu městského hradebního okruhu a zároveň jeho přístupová autonomie jsou velkou devizou areálu. Správní a reprezentativní funkce zámku byla postupně nahrazována hospodářskou činností. Původní charakter se změnil natolik, že areál se postupně ztrácí z mentální mapy obyvatel Kolína.

Před 150 lety zámecký areál plně pohltila průmyslová revoluce. Severní část areálu byla zahlazena v budovaném železničním koridoru a rozrůstající se pivovar pohlcoval nepotřebné části zámeckého komplexu. Samotné centrum města překročilo tento pivo-varný areál a expandovalo po rozpuštění hradebního okruhu dál do krajiny.

Po ukončení výroby piva se areál zámku/pivovaru nedočkal adekvátního využití. Areál v centru města, v památkové rezervaci, chátrá. V 90. letech 20.st. hostil mezinárodní vojenské cvičení. Některé budovy nevratně vymizely a bez adekvátního konceptu město čeká.

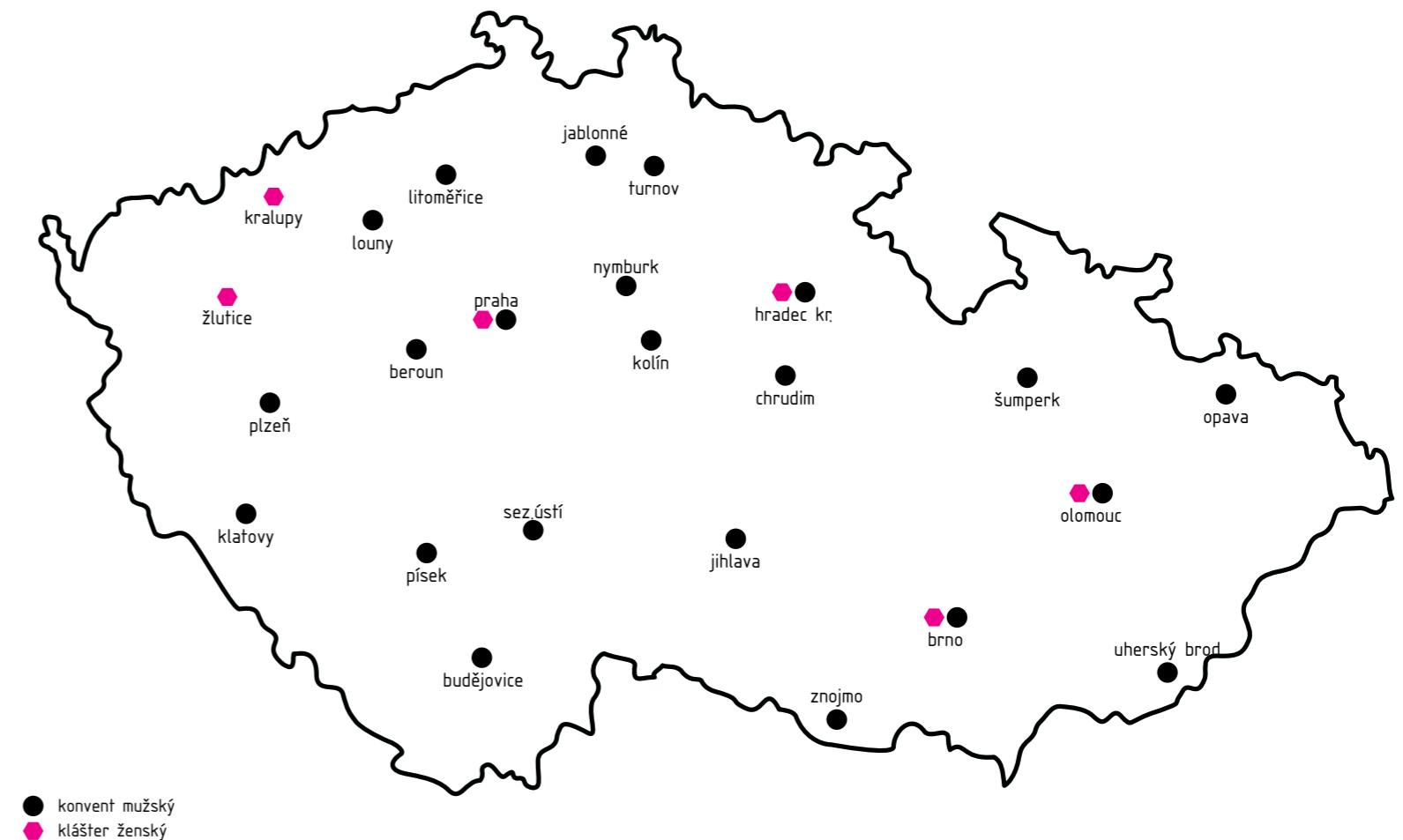
Hynek z Ronova - děkan u sv. Bartoloměje

V lokalitě nynějšího areálu zámku je umístěn mnohem starší klášter dominikánů. Dominikáni jako kazatelé šířili Boží slovo především v městském prostředí. První kapitula roku 1220 stavovala příslušnost k žebrovým řádům. Od papežského schválení roku 1261 papežem Alexandrem IV. však začali dominikáni přijímat pevné platy a pozemky do společného řádového vlastnictví. Pvní dominikáni přišli na české území z Kolína nad Rýnem r. 1224 nebo 1225. Prvním klášterem dominikánů se stal pravděpodobně konvent u kostela sv. Klimenta na Novém Městě. Další kláštery vznikaly v Olomouci, Hradci Králové a Brně (kolem roku 1228). Církevně spadaly pod polského provinciála, avšak po roce 1301 se čeští dominikáni oddělili a vytvořili samostatnou provincii. V předhusické době existovalo na českém území 22 mužských a 9 ženských klášterů. Jejich typickým znakem bylo, že vznikaly zejména v intravilánu měst a jejich klášterní domy byly často součástí městského opevnění.

Založení kláštera v Kolíně je s největší pravděpodobností časově zařaditelné do 50. let 13. století, souvisí tedy přímo se založením města Kolína. První zmínka o dominikánech v Kolíně pochází z roku 1295, kde se v listině vydané biskupem Tobiášem z Bechyně u městské rady projednává žádost o naplnění závěti měšřfana Gottfrieda Lista. Umístění kláštera zhruba odpovídá severozápadnímu cípu městských hradeb. Přesnější

lokace nebo půdorysné rozložení kláštera nebylo zjištěno. V polovině 19. století při stavbě základů pivovaru kněz Jan Svoboda píše, že byla objevena pohřební krypta. Ve zprávě o stavebních průzkumech kolínského zámku Jan Kamarýt píše, že v 50. letech 20. století byly objeveny 3 gotické náhrobky, které byly následně zabetonovány. Dochovány jsou pouze písemné prameny a zlomky hmotných fragmentů. Klášterní kostel byl zasvěcen Panně Marii, v roce 1398 je k němu přistavována zvonice. V. Razím na základě rozborů městských knih z let 1376-1401 vyslovil doměnkou, že kolínský klášter ležel před hradbami města. Ve zmínce z roku 1382 je v klášteře kromě převora, podpřevora a ostatních bratří ještě osm kněžích.

Konec dominikánského kláštera nastal v době husitských válek. Kolín, převážně německý, stál na straně katolické jednoty a spolu s ní vypověděl 6. listopadu 1419 pražským městům válku. Pražané 17. dubna 1421 vyplnili Český brod a poté 22. dubna vytáhli na Kolín. Měšřfané, aby předešli zkáze města, otevřeli brány a vzdali se. Město zůstalo ušetřeno - klášter dominikánu nikoliv. Klášter byl vypálen, a šest mnichů bylo vmeteno do plamenů. A děkana Hynka z Ronova před Kouřimskou bránou upálili v sudu. Husité obsadili Kolín jako svou državu a vojsko odtáhlo na Kutnou Horu.

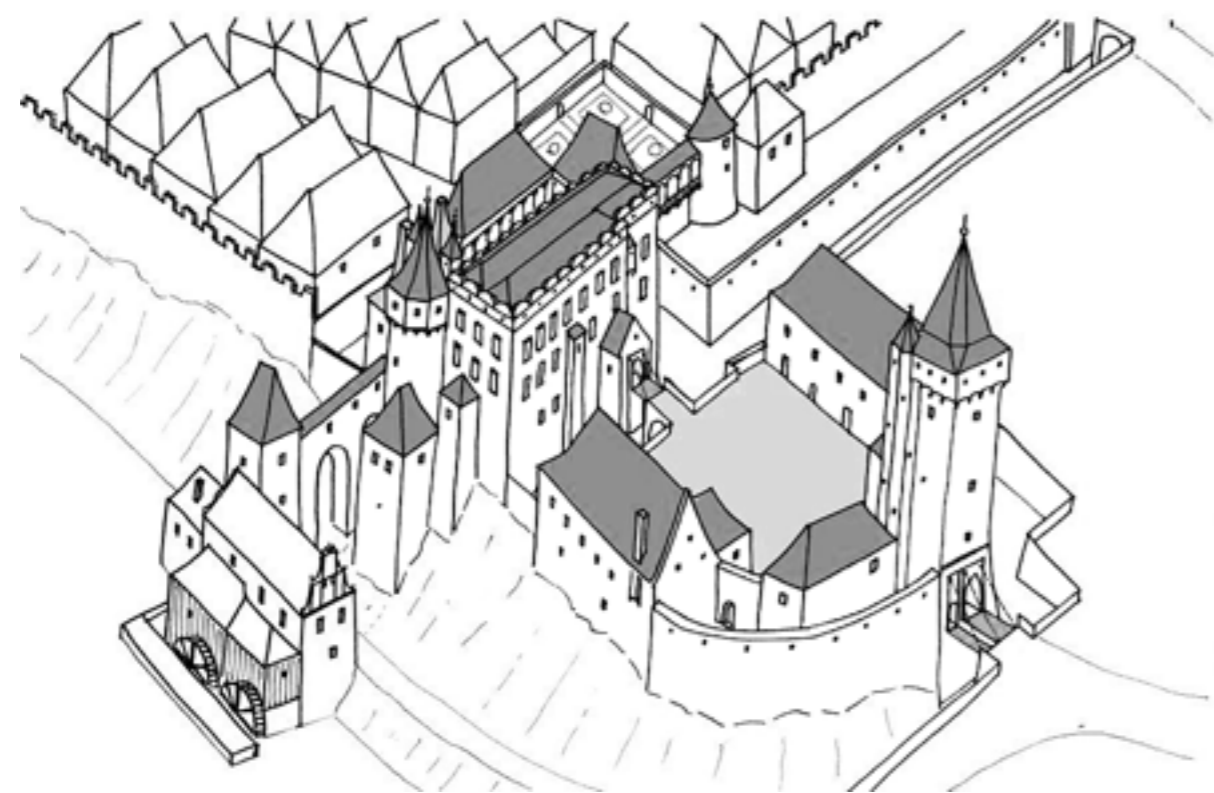
pečeť Bedřicha ze Strážnice

Na místě kláštera si husitský hejtman Bedřich ze Strážnice, poté co obržel Kolín i s okolními 25 vesnicemi do zástavy, za 3000 kop českých od krále Zikmunda postavil hrad. Bedřich ze Strážnice se zde ujal velení 500-členné posádky. Byl tak roven mnohým českým pánům. Samotné založení feudálního sídla nám připomíná nápis (původně nad starou bránou do druhého nádvoří): 'Castrum dictum lapis Refugii-fund-a-d-M-CCCC°XXXOV,IIO f. III pO Marcel. Mistr Petr'. V překladu: Hrad řečený Kámen útočiště založeném v úterý po svátku sv. Marcela roku 1437 Mistrem Petrem. Zvolené místo pro situování hradu je z hlediska geomorfologické situace velmi výhodné pro obranu. Obdélný hrad byl vtěsnán do městského parkánu a vymezil nový příkop na severozápadní straně. Hrad byl přístupný jak z městské strany, tak i z venku. Stavba začala dle T.Durdíka vstupní věžovitou branou s předhradím, k níž se připojil vysoký obdélný palác. Dále pak byl vystavěn východní palác, kuchyně a branka do města. Obě křídla byla omezena: na severní straně polokrouhlou věží (patrně původní pozůstatek městského opevnění) a naproti nádvořím uzavřeným příčnou budovou. Obrannyschopnost zůstala pouze v pasivní rovině, do stavby hradu nebyly zahrnuty prvky aktivní obrany, ani reflexe palných zbraní.

Novostavby hradů na straně husitů vznikaly velmi sporadicky. Obytnost těchto hradů se blížila spíše tvrzím, které nedosahovaly

velkých rozměrů. Kolínský hrad je v tomto však výjimkou. Stavebníkem byl zbohatlý husitský hejtman a kněz Bedřich ze Strážnice. Ve srovnání s ostatními podobně vzniklými hrady je netypické především umístění hradu - je umístěn jako součást městského organismu. Prostorově se hrad vypořádává s velkým stísněním v rámci městského parkánu a nevelkého předhradí. Svým dispozičním členěním je hrad podoben Sionu od stavebníka Jana Roháče z Dubé, který byl příslušníkem vyšší šlechty.

O kolínském panství projevil zájem Jiří z Poděbrad, který vyplatil a převedl celé panství do svého soukromého držení. Panství však bylo dále zastavováno. Důležitým mezníkem je rok 1487, kdy král Vladislav vykoupil Kolín z držení Uherského krále. Po tomto roce je dokladována stavební činnost a přestavba zámku na renesanční sídlo. Přestavba trvala do poloviny 16. století, z roku 1529 je pak doklad o upozornění královské komory na nebezpečí zřícení hradní věže. V žádosti se píše o případném poslání mistra Benedikta Rejta. Dnešní urbanistický rozsah areálu pochází z této doby. Z doby, kdy se hrad rozrůstá o obdélné hospodářské předhradí opevněné vstupní věžovou branou, která předstupovala hradbě a měla flankovací schopnost. V soupisu z roku 1531 je zmiňována spilka, pivovar a sladovna - bez bližšího určení. Dále je zmiňována severní čtverhranná vodní věž spojená s hradem podklenutý mostkem.

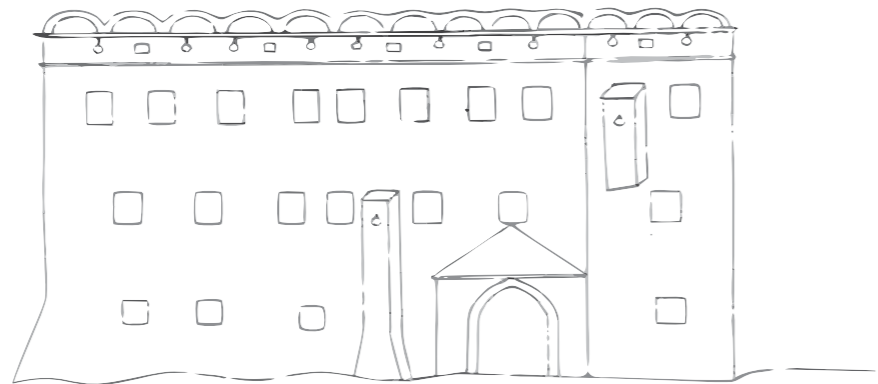
Plná proměna hradu na renesanční sídlo proběhla ve stavební etapě po roce 1556, kdy se zástavním pánem stal Karel ze Žerotína. Podoba hradu po vrcholně renesanční přestavbě je dobře dokumentovaná díky historickým vyobrazením a zachováním plánů z nedokončené realizace úprav z druhé dekády 18. století. Podle dokumentů se současný palác a jeho vnitřní dispozice o mnoho neliší od stavu z počátku 16. století. V této etapě vzniklo také tzv. purkrabství navazující na branskou věž. Za Karla ze Žerotína je připomínána vodní věž, která byla připojena k mlýnu – voda sloužila pro potřeby zámku i města. Jsou dokumentované spory mezi Žerotíny a městem o krácení přídělů vody pro město na úkor zámeckého pivovaru.

V období třicetileté války na zámku několikrát pobývalo vojsko. I když Kolín dvakrát vyhořel, zámek byl pouze zpuštěn rabováním procházejících vojsk. Mezi léty 1639–40 Sasů a r. 1643 Švédů.

V roce 1640 byl pořízen plán města Kolína inženýrem Carlo Carpim. Zámek je zde vyobrazen jako dvoupodlažní čtyřkřídlá budova s jihozápadní hranolovou věží. Na plánu z roku 1660 se již věž nenachází. Opravy po třicetileté válce přichází kolem roku 1655 a byly zaměřeny převážně na hospodářské budovy zámeckého pivovaru.

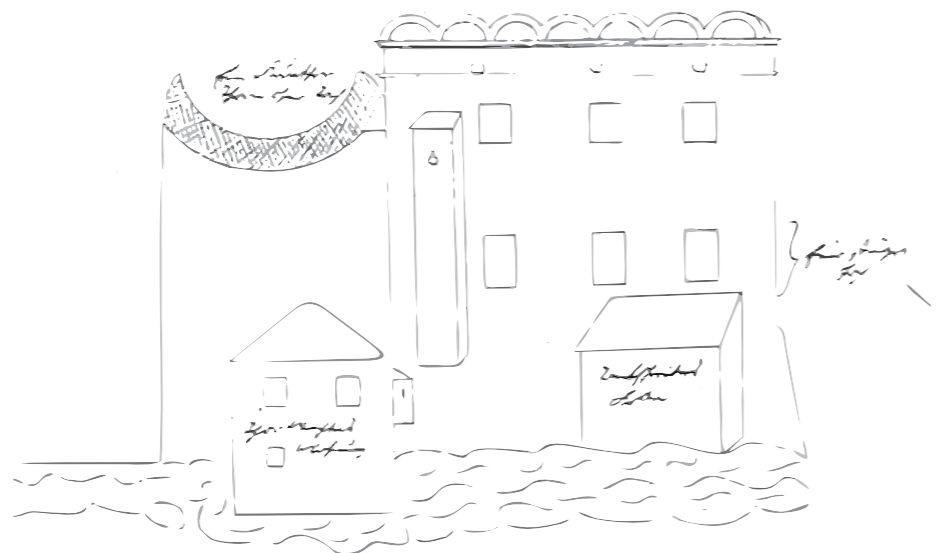
V této době přechází větší důraz na hospodářské využití panství – pro areál zámku to znamenalo posilování pivovarnictví na úkor posilování úřední a správní funkce.

Köllner D'Hay gegen Lubowitz

západní křídlo / pohled z velkého nádvoří

Köllner D'Hay gegen D'Hay

severní partie s městskou baštou / pohled od řeky

východní palác / pohled od města

zámecký pivovar

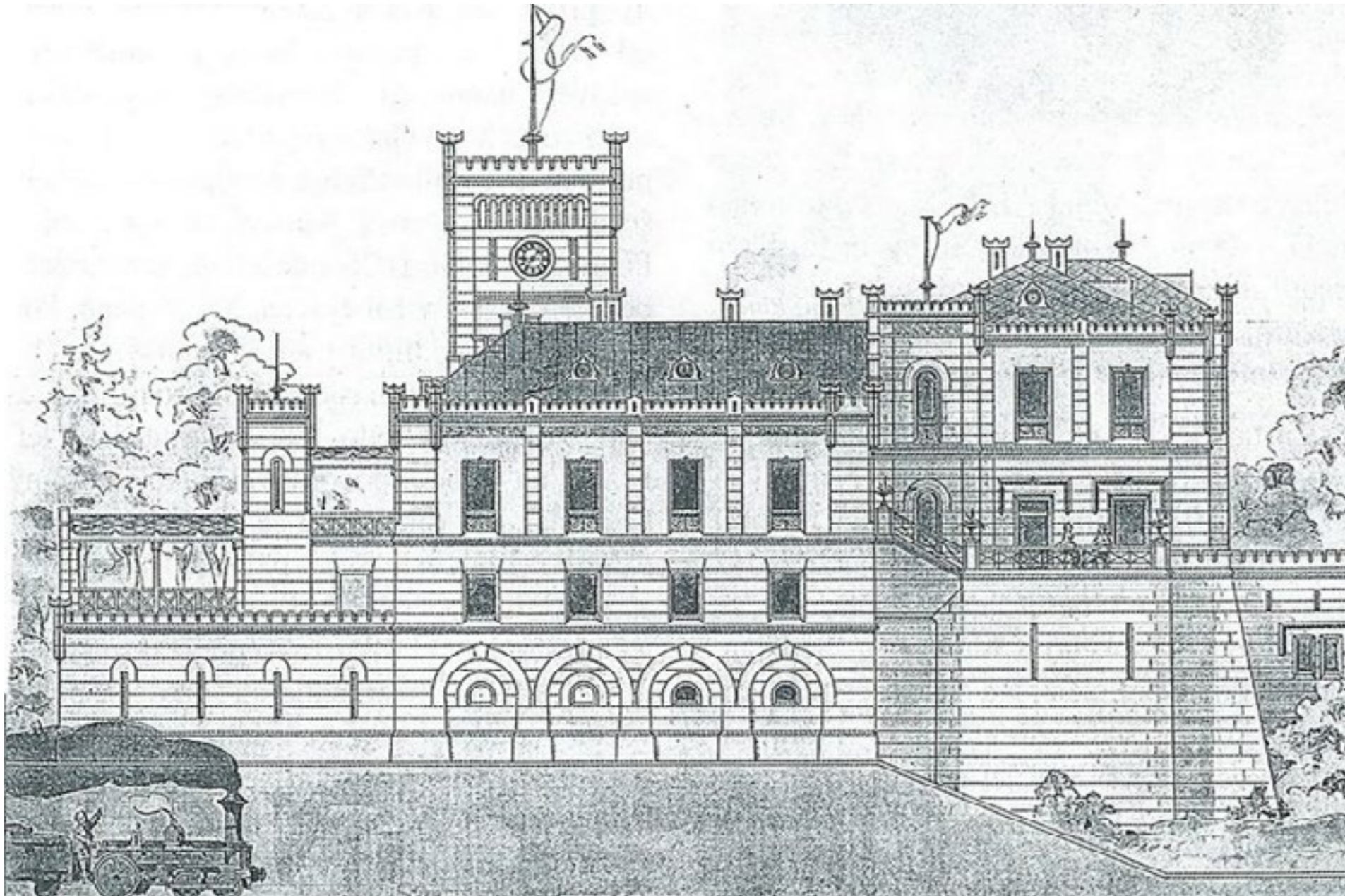
Počátek 18. století přinesl největší změny v reorientaci areálu. Pozornost byla věnována především hospodářským objektům. Zásadní přestavby se dočkalo tzv. purkrabství – bylo přestavěno tak, že nerespektovalo původní pozdně gotické založení. Nově byl vytvořen vstup a průjezd z jihu. Vstupní brána, dosud orientovaná na západ v důsledku pozbyla svého významu. Jižní vstup do areálu se obrací k Pražské ulici a budovanému pražskému předměstí s hlavní silnicí na Prahu. Původní brána byla zazděna.

Významnější úpravy vlastního zámku zůstali většinou pouze ve fázi záměrů. Po roce 1726 za zástavního majitele Jana Adama Tumlíře (1716–1734) byla zvažována radikálně barokní přestavba jádra zámku, ke které nakonec nedošlo. Při plánování této úpravy došlo k demolici severní válcové bašty nad Labem. Později za Františka Plachty (do 1745) došlo při úpravách východního paláce k jeho poškození a následně byla hodrní patra snesena, včetně kuchyní. Pravděpodobně podobný osud mělo i jižní křídlo, na jehož místě na konci 19. století vyrostly ječné pudy. Krov západního paláce byl nahrazen valbovým a postupně byly zaspávány příkopy na obvodu předhradí i jádra. Byl zaspán i příkop mezi jádrem zámku a pivovarským předhradím. Tím vzniká prostorová možnost rozšíření pivovaru na úkor zámku.

18. století díky mnohým záměrům uchovalo cca 58 nerelizovanch návrhů a mimo jiné i detailní pohled na situaci a zaměření objektu. V roce 1745 královská komora splácí dluh za kolínské panství a areál je znovu součástí poděbradsko-kolínského královského panství. Přechod pod Korunu nezastavuje tendence přizpůsobovat areál své hospodářské funkci, narozdíl od Poděbrad. Samotný zámek je pouze udržován.

Terezánský katastr uvádí, že pivovar v této době měl produkci 1328 a 5/6 sudu piva ročně (= výstav cca 3249 hl.)

V roce 1826 je panství v dražbě prodáno Jakubu Veithovi. Zámek se stává administravním zázemím velkostatku. Ranesanční interiéry jsou přepřičkovány a vložním podhledů jsou místnosti sníženy. Celkovou dobou situaci nám dává snímek stabilního katastru z roku 1841. Výrazným zásahem za dob Veithů je stavba železnice Praha–Olomouc z let 1843–1844. Železniční koridor je situován mezi Labem a městským centrem. Umístěn je nad levý břeh Labe a do skalní vyvýšeniny města. Díky tomu byla část skalního bloku odtěžena. Byla zbourána vodní věž a zbytky středověké bašty. Severní strana zámku byla upravena tak, aby se vešla do menšího prostoru. Na konec byl celý zámecký areál podepřen opěrnou zdí. V této podobě 'částečného naříznutí' železnicí je areál dochovaný doteď.

Zámecký pivovar byl v roce 1862 prodán Františku Horskému, významnému správci schwarzenberských panství. Má na kontě i několik vynálezů, např. řádkový secí stroj. Kolínské panství koupil Veithů s dluhem a dokázal ho dostat do černých čísel a dobré hospodářské kondice.

Jeho éra přinesla jedny z posledních významných stavebních zásahů. V první fázi chtěl František Horský předělat zámek na své sídlo. Jako architekta si vybral Mortize Hinträgera z Vídně. Hinträger v roce 1862 navrhl velkorysou přestavbu v duchu neogotiky. Dokumentace přestavby je z velké části zachována i s deskami popsanými jako Schloss Kollin. Ta přestavba se až na detaily (úpravy schodiště) nakonec neuskutečnila, protože nakonec si František Horský nechal přestavit zámeček v Býchorech. Tím je osud areálu předurčen pouze pro pivovarskou činnost.

V letech 1863–1873 nechává stavět rozsáhlý pivní sklep v místech 'staré kořalny' a jižní zámecké zahrady. Nad sklepními prostory byly postupně postaveny: nový hostinec (výrazně upraven v roce 1892) a ječné pudy (v roce 1873) navazující na ulici Kovářská. V prostoru zasypaného příkopu v blízkosti západního křídla zámku je roku 1865 postavena jednopatrová spilka. Do dnešní podoby byla přestavěna i hlavní budova pivovaru nad železnicí (datováno 1872). V roce 1974 získal Horský plzeňského sládky Viléma Bayera, podle kterého pivovar dlouho

vařil oblíbené pivo "Bavorák". Horský umírá roku 1877 a jeho prosperující panství začínají spravovat jeho dědici.

Pivovaru se chopil jeho vnuk Adolf Richter. Ten v roce 1898 převedl pivovar na akciovou společnost. Před reorganizací činil roční výstav kolem 30 000 hl piva a čistý zisk se pohyboval mezi 20 000–40 000 tis. zl. Akciový kapitál společnosti byl 1 000 000,- což bylo 2 000 akcií po 500,- korunách.

V roce 1911 byl společností odkoupen měšťanský pivovar (dnešní kulturní dům od Radima Dejmalá z roku 1968). Měšťanský pivovar však nepředstavoval výraznou konkurenci – jeho roční výstav se pohyboval kolem 4 500 hl. piva, přesto byl po odkoupení zrušen. V tomtéž roce dochází k požáru jihozápadní části tzv. purkrabství. Původní mansardová střecha již není obnovena, místo ní je postaveno provizorní zastřešení s nižším sklonem. Mezi léty 1917–1920 byl prostor tzv. purkrabství pronajat tiskárně.

Stavební úpravy se omezovaly na drobné udržovací nebo modernizační úpravy. Jedinou výjimku tvoří navýšení spilky, která se tak stala dominantní budovou namísto renesančního západního křídla zámku. Roční výstav v roce 1947 činí 51 884 hl., čímž se zařadil kolínský pivovar ke větším pivovarům na trhu.

3. července 1948 byla vyhláškou ministerstva výživy 'Akciová společnost zámecký pivovar' znárodněna.

20. července 1948 vyhláškou ministerstva výživy vznikl 'národní podnik Polabské pivovary'. V tom národním podniku byly sdruženy pivovary v Kolíně, Poděbradech, Čáslavy, Zámukách a Novém Bydžově. Pivovar v Kolíně měl výsadní postavení, protože se stal sídlem nově vzniklého národního podniku. Samotný pivovar byl ve velmi dobré kondici. Stavebně byl areál zafixován v rozsahu, jak ho vybudoval František Horský v letech 1862-73. A technologicky pivovar těžil z modernizace před druhou světovou válkou.

V roce 1958 přechází kolínský pivovar pod národní koncernovaný podnik Středočeské pivovary. Sídlo národního podniku již není v Kolíně, je přesunuto do Velkých Popovic. V 60. letech je pivovar v centru chápán

jako problém a od 70. let se uvažovalo, že se pivovar zruší. Konec pivovaru přišel s krizí v polovině 80. let. Technologie se nemodernizovala, značně se tedy snížila kvalita piva. Velmi se propadla také produkce - roční kapacita byla cca 110 000 hl. a v roce 1985 činil výstav pouze 48 336 hl. Ke krizi přispěl rovněž úspěšnější kutnohorský pivovar. V roce 1987 byla dosazena kontrola lidového výboru, která produkci piva přerušila. Poslední pokus obnovení výroby se uskutečnil za příchodu ředitele Břetislava Kramáře. Byla uvažována nová kontrolní dávka 500 hl. - a ačkoliv byla kvalitnější než před uzavřením výroby, koncern Středočeských pivovarů rozhodl, že k 1. lednu 1988 bude pivovar zrušen. V areálu zůstala v provozu pouze sladovna.

Po roce 1989 se vlastníkem areálu zámku a pivovaru stalo město Kolín. Doba po převratu nepřinesla výrazné posuny problému, jak naložit s areálem nacházejícím se v centru města. Přišla doba bourání, jejíž zásady, přinejmenším některé, vedly k vymazání paměti místa. V roce 1993–4 byla zbořena umivárna sudů, situovaná mezi varnu a těleso zámku. Součástí mezinárodní cvičení vojáků ČR a Dánského království byla demolice budov přiléhajících ke sladovně, později vyhodnocených jako 'část původního pivovaru.' Dalším počinem byla oprava fasády tzv. pukrabství (2001) a oprava severního a východního křídla (2003) pro potřeby městského úřadu. V roce 2007 byl zbourán objekt spilky, ze kterého zůstaly pouze sklepní prostory. V roce 2008 došlo díky neudržování stavby k částečnému zhroucení střechy ječných púd a následné demolici – také k úrovni sklepů. Při výluce a modernizaci železničního koridoru (2008) byla opravena severní fasáda zámku a pivovaru.

Současné využití zámku je značně nekonceptní. V části areálu funguje administrativa městského úřadu, v části bývalého pivovaru

funguje sladovna a parter mezi jednotlivými objekty se stal parkovací plochou. Objekt zámeckého divadla je v užívání 'Domu dětí a mládeže'. Na hraně k přilehlé ulici Pražská z jednopodlažního domu 'Orchidea' vyrostly 3 podlažní domy s komerčním využitím.

K areálu zámku se váže několik studií, které se zabývaly jeho novým využitím. Jednu dobu fungovalo i občanské sdružení snažící se o pozdvihnutí areálu na 'kulturní srdce' města. Obnova areálu se koná jednotlivými zásahy podle tzv. zastavovací studie (2005) vypracované v kanceláři STUDIO AM městského architekta Jiřího Košťála.

Budoucí nakládání města s areálem by mělo mít větší nároky na zapojení do organismu města – jak v míře urbánní struktury, tak v nabídce života uživatelů města. Areál bývalého pivovaru a zámku by se měl stát předmětem širšího diskurzu – vhodné řešení by mohla pomoci nalézt anonymní architektonická soutěž.

Stavebně historický průzkum zámku a pivovaru byl proveden po odchodu a zrušení výroby pivovaru. První průzkum provedlo SÚRPMO v roce 1990 pod vedením PhDr. Ing. Jana Muka.

V roce 2004 byla po renovaci východního křídla zámku provedena aktualizace Mukova SHP. Aktualizaci provedl Michal Patrný a Ing. arch. Jan Veselý. Mezi léty 2004 a 2013 došlo v areálu kolínského zámku k některým změnám, způsobeným přirozeným stárnutím a chátráním jednotlivých objektů, stavebním a demoličním zásahům. Byla provedena demolice spilky, snesení zchátralých ječných půd. Opraveny a nově omítnuty byly severní fasády areálu. Pro účely DP byla provedena revize aktualizace SHP.

	PROSTOR JEČNÝCH PŮD	
	OBJEKT VZNIKL V ROCE 1873 NA MÍSTĚ JIŽNÍHO ZÁMECKÉHO KŘÍDLA A ZÁMECKÉ ZAHRADY. JEDNALO SE O ZAJÍMAVOU UKÁZKU INDUSTRIÁLNÍ ARCHITEKTURY DRUHÉ POLOVINY 19. STOLETÍ.	

Díky tomu že nebyly prováděny ani základní udržovací a zabezpečovací práce, v následku čehož se po léta opuštěný a zdevastovaný objekt nacházel v takovém stavu, že byla ohrožena sama jeho fyzická existence se objekt v roce 2008 po vychřici zhroutil. Zhroucená část střechy byla snesena a ‘koruna’ zdiva byla ubourána do výšky patra.

	PROSTOR SPILKY	
	JEDNOPATROVÁ SPILKA BYLA POSTAVENA V MÍSTĚ ZASYPANÉHO HRADNÍHO PŘÍKOPU V ROCE 1865 , POZDĚJI RADIKÁLNĚ PŘESTAVĚNA A ZVÝŠENA V ROCE 1941 .	

Také budova spilky byla demolována. Budova byla značné zchátralá a zpustošená. Trosky vnitřního zařízení a konstrukcí byly postupně rozkrádány. Staticky byl objekt díky masivní konstrukci bez větších závad. Po asanaci budovy v roce 2007 jsou ponechány pouze sklepní klenuté prostory a jižní stěny vyrovnávající terén k objektu zámeckého divadla.

	Tzv. PURKRABSTVÍ	
	PŮVODEM STŘEDOVĚKÁ BUDOVA, MNOHOKRÁT PŘESTAVOVÁNA RENESANČNÍMI A BAROKNÍMI ÚPRAVAMI, V ROCE 1911 VYHOŘEL A UTILITÁRNĚ UPRAVEN.	

Budova tzv. Purkrabství, uzavírající velké nádvoří na jižní straně, prošla rozsáhlými adaptacemi a úpravami na administrativní objekt již v 50. a 70. letech 20. století. Po roce 1990 se jí tedy žádné rozsáhlejší úpravy již nedotkly, s jedinou výjimkou – část přízemí dvorního traktu byla adaptována na kancelářské prostory, které byly osvětleny dvojicí nově vytvořených velkých segmentových oken, připomínajících prosklené arkády. Z průjezdu byl prolomen nový obdélný vstup a vybudovány nové příčky k hygienickému zázemí. Byly opraveny fasády objektu a opatřeny světlým nátěrem. Objekt je plně využíván, proto také průběžně udržován a nachází se v poměrně velmi dobrém stavebně-technickém stavu.

	SLADOVNA	
	PŮVODEM STŘEDOVĚKÁ STAVBA, OD 16. STOLETÍ SLOUŽÍ JAKO PIVOVAR, MNOHOKRÁT PŘESTAVOVÁNA, NEJVÝRAZNĚJI PO ROCE 1844 V ZÁVISLOSTI NA STAVBĚ ŽELEZNICE.	

EXTERIÉRY
Oproti jiným budovám areálu prošel po roce 1990 poměrně výraznými změnami. Kolem roku 1995 bylo totiž zbořeno její západní příčné křídlo, které svým trojúhelným štítem tvořilo pendant k dosud dochovanému východnímu příčnému křídlu (štít byl ovšem o něco nižší a byl poněkud jinak tvarován. Zároveň byl stržen patrový spojovací trakt mezi těmito křídly a přízemní dílenská budova, vestavěná mezi východní příčné křídlo a západní palác. Z této budovy zůstala dodnes stát pouze její severní zeď, prolomená čtveřicí velkých segmentových oken, která dnes tvoří severní

	ZÁMEK – VÝCHODNÍ KŘÍDLO	
	TORZO STŘEDOVĚKÉ STAVBY, VZNIKLÉ V NĚKOLIKA ETAPÁCH A POZDĚJI NĚKOLIKRÁT PŘESTAVOVANÉ, V 18. STOLETÍ BYLA SNÍŽENA O DVĚ HORNÍ PATRA.	

EXTERIÉRY
V roce 1995 byl odbourán obdélný přízemní přístavek, který se přimykal k východní fasádě v místech jejího pravoúhlého zalomení. V těchto místech bylo na úseku jižní fasády nalezeno torzo pozoruhodné sgrafitové výzdoby, tvořené osmiúhelníky v rámcích. Všechny fasády východního křídla byly roku 2004 opraveny a opatřeny novým nátěrem. V průběhu roku 2003 byla opravena konstrukce krovu, přičemž byly zjištěny pozoruhodné pozůstatky renesančního členění budovy, včetně čel a výběhů hřebínkových kleneb v západní stěně, nad úrovní dnešních pozdně barokních kleneb. Byl bez dokumentace stržen vikýřový štít nad západním portálem průjezdu – s velkou pravděpodobností z doby barokní je nahrazen neforemnou kopií. Střecha nově pokryta pálenou krytinou.

INTERIÉRY
Také zde proběhla v letech 2000–2004 rozsáhlá adaptace, během níž bylo odstraněno mladší přepříčkování místností. Nové příčky byly vybudovány pro hygienické zázemí. Zdi byly opatřeny novými omítkami a nátěry, celek upraven k administrativnímu využití. Vyústění klasicistního točitého schodiště, které vedlo ze sklepů do východního přístavku a po jeho zboření se ocitlo mimo půdorys budovy je opláštěno v nejnutnějším půdorysu schodiště půlkruhovou přístavbou se vstupními dveřmi. Samotných sklepů se adaptace nijak nedotkla.

	BRÁNA	
	JEDNA Z NEJHODNOTNĚJŠÍCH ČÁSTÍ, Z PŮVODNÍ VĚŽOVÉ BRÁNY Z DOBY KOLEM 1500 ZBYLA POUZE PŘÍZEMNÍ ČÁST A ZBYTKY VŘETENOVÉHO SCHODIŠTĚ, NAVAZUJÍCÍ NA ZÁPADNÍ KŘÍDLO SPOJENÉ SE SPILKOU – TATO ČÁST BYLA ZBOŘENA V 50. LETECH BEZ ZDOKUMENTOVÁNÍ.	

Objekt pozdně gotické brány, přiléhající k severozápadnímu nároží tzv. purkrabství, neprošel po roce 1990 zásadními úpravami. Je průběžně udržován, byly opraveny fasády a opatřeny novým nátěrem. Při průzkumu brány roku 2004 bylo nalezeno a částečně odkryto vnitřní ostění vnějšího portálku pro pěší, tvořené bohatě profilovaným a přeřínavým oslím obloukem; zároveň bylo sondami obdobně bohaté kamenické členění zjištěno ve vnitřním ostění obou velkých komorových střílen po stranách průjezdu. Tyto důležité a vysoce kvalitní prvky by měly být náležitě restaurátorsky ošetřeny a v co největší míře uplatněny. Zároveň by měla být urychleně nastolena otázka jiného využití objektu brány – dnes skladové a parkovací plochy! Toto stávající využití je zcela nevhodné.

ZÁMEK – ZÁPADNÍ KŘÍDLO

	ZÁMEK – ZÁPADNÍ KŘÍDLO	
	JEDNA Z NEJHODNOTNĚJŠÍCH ČÁSTÍ AREÁLU, POZDNĚ STŘEDOVĚKÁ STAVBA – UPRAVENA V PRŮDĚHU 16. STOLETÍ, DOCHOVÁNO RENESANČNÍ SCHODIŠTĚ SE SOUSTAVOU HŘEBÍNKOVÝCH KLENEB, HMOTA BUDOVY OBSAHUJE BRÁNU Z DRUHÉ POLOVINY 13. STOLETÍ.	

EXTERIÉRY
Nebyl proveden žádný výrazný zásah, došlo pouze k výměně okenních ráků v celé jejím rozsahu a v původních formách. Zbouráním přízemní dílenské budovy mezi západním křídlem zámku a sladovnou (kolem roku 1995) byla obnažena přízemní část západní fasády zámku s druhotně osazeným pozdně gotickým oknem s přeřínavou profilací. Novodobá sgrafitovaná omítka západní fasády je dnes opadána již více než z 90%, včetně starších vrstev s pozůstatky sgrafitového kvádrování ze 16. století a vrstev barokních. Na jihovýchodním nároží zámku, v úrovni 2. patra byl při průzkumu odhalen tordovaný kamenný sloup s krychlovou hlavicí, na nějž se vážou další dva na východním průčelí zámku – v aktualizaci SHP je vyslovena domněnka, že se zde nacházela pravděpodobně pavlač, otevřená sloupovou arkádou. Na fasádě východní, stejně jako severní a jižní se projevuje přirozené chátrání, z nedostatku údržby.

INTERIÉRY
V interiérech západního křídla zámku k podstatným změnám nedošlo. Projevuje se zde katastrofální nedostatek údržby.

ZÁMEK – SEVERNÍ KŘÍDLO

	ZÁMEK – SEVERNÍ KŘÍDLO	
	KLASICISTNÍ BUDOVAVZNIKLA PO ROCE 1844 , MŮŽE V SOBĚ OBSAHOVAT POZŮSTATKYSTŘEDOVĚKÉHO OPEVNĚNÍ.	

EXTERIÉRY
Nedošlo k žádným podstatným změnám, pouze v nejjihnější ose východního průčelí byl v 90. letech odbourán drobný pravoúhlý záchodový rizalit. Jižní fasáda (do dvora) byla v letech 2003–2004 opravena a opatřena novým nátěrem.
INTERIÉRY
V interiérech proběhla v letech 2003–2004 rozsáhlá adaptace, během níž bylo křídlo kompletně rekonstruováno a uzpůsobeno k administrativnímu využití. Vnitřní dispozice nebyla zásadním způsobem měněna, jen na několika místech byly vloženy novodobé příčky. Proběhly rozsáhlé výměny horizontálních konstrukcí – trámy byly do značné míry nahrazeny ocelovými nosníky. Ve stropech nad přízemím byly vyměněny druhotně použité trámy z druhé poloviny 16. století – byly datovány rokem 1584.

ohradu velkého nádvoří. Jižní fasáda sladovny po demolici jižní části z roku 1995 i dnes nese výrazné stopy po této odbourané části – otisky přiléhajících obvodových zdí a otisk části sedlové střechy, stejně jako část interiérových omítek a obkladů odbourané části. Jinak se západní, jižní a východní exteriéry budov sladovny nezměnily, fasády jsou v rozsáhlé míře zchátralé a neudržované, opraveny a nově natřeny byly fasády na severní straně nad traťí – to se uskutečnilo díky dlouhodobější výluce a modernizaci trati z roku 2008. Dále byly opraveny krovy a krytina, opravena také část fasády na tělese hvozdu, vstupujícím nad střechu hlavního traktu.

INTERIÉRY
Oproti exteriérům jsou interiéry hlavního traktu v poměrně dobrém stavu, což je způsobeno zejména tím, že budova slouží ve své největší části svému původnímu určení – jako sladovna.

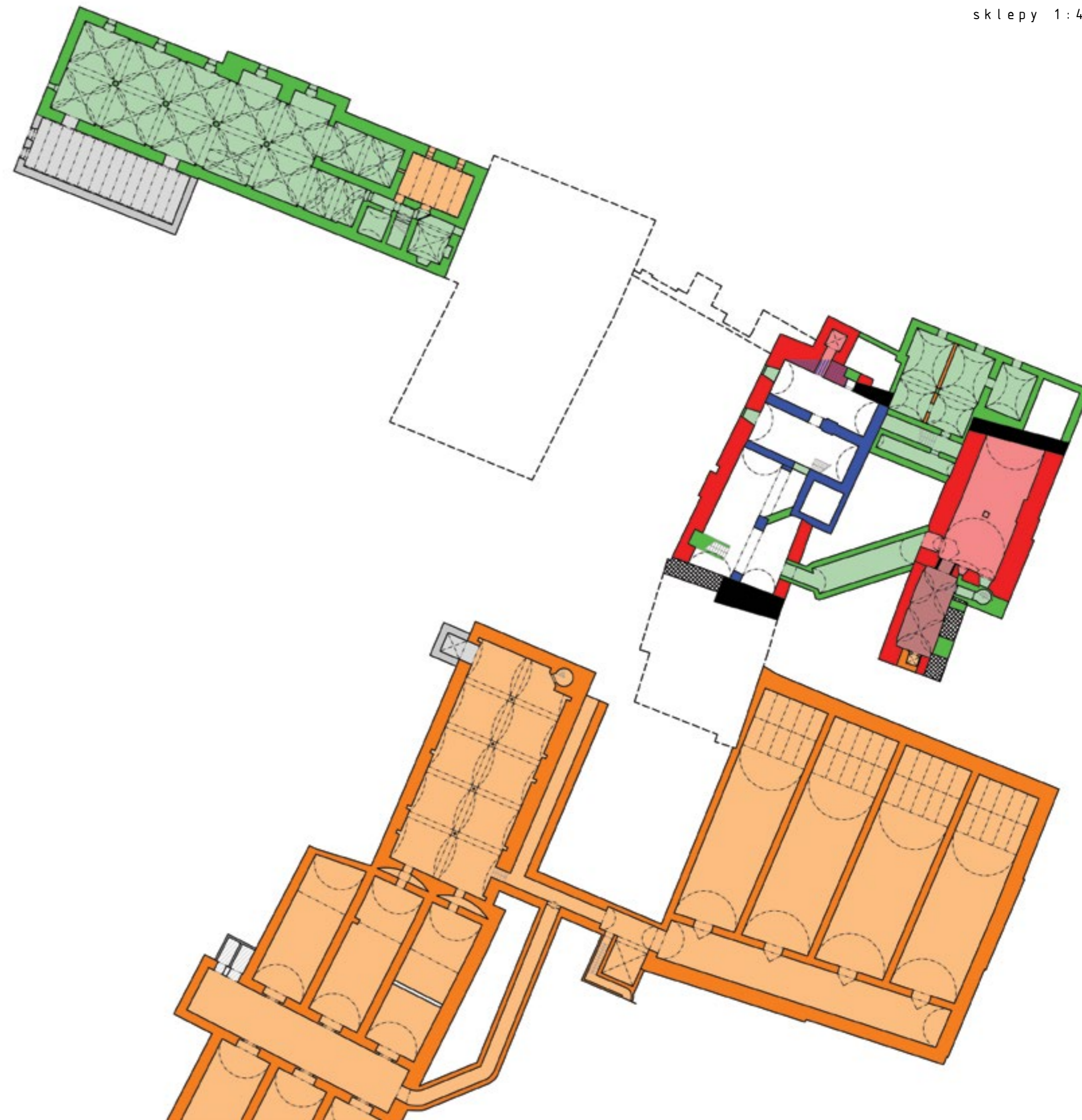
	OSTATNÍ	
	BUDOVA TZV. ZÁMECKÉ BYLA POSTAVENA FRANTIŠKEM HORSKÝM ROKU 1863 V MÍSTĚ PŮVODNÍ JIŽNÍ ZAHRADY, PO POŽÁRU 1911 UPRAVEN.	

Budova tzv. ‘Zámecká’, někdejší divadlo s restaurací, se v současné době nachází v poměrně dobrém stavu, je účelově využívána a oproti stavu z roku 1990 neprošla zásadními změnami. V 90. letech byly opraveny její fasády a provedeny některé drobné adaptace v interiérech. Dnes zde sídlí ‘Dům dětí a mládeže’.

Přízemní obchodní budova tzv. ‘Orchidea’, PŮVODNÍ NÁZEV ‘BAZAR’ BYL POSTAVENV ROCE 1896, při jižní hranici areálu, v Pražské ulici, byla roku 2003 zbořena. Na jejím místě vyrostla 3 podlažní objekt zastíňující budovu ‘Zámecké’. Nově postavený objekt v pražské ulici dří uliční čáru a v této části neůsobí rušivě. Koncový objekt se dostává do prostoru, který není urbanisticky zcela pevný a objekt se novostavby oproti předchozí jednopodlžní budově působí velmi nepřírozeně a nejistě, čemuž nepomáhá ani červený fasádní nátěr.

Plocha tzv. malého nádvoří (mezi jednotlivými křídly zámku) je opravena a opatřena novou dlažbou. Na opraveném parteru je patrně nekoncepční řešení, které skončilo u zadláždění hlavní cesty a asanaci detailů parteru. Tzv. velké nádvoří slouží (stejně jako v roce 1990 i v roce 2004) jako parkoviště a jeho plocha na svou definitivní úpravu teprve čeká.

ZÁVĚR
Celkově vzato je možno konstatovat, že až na výjimky se stav většiny budov areálu kolínského zámku oproti roku 1990 i 2004 zhoršil. Rekonstrukční práce jsou prováděny poněkud ve spěchu a bez řádného průzkumu budov a koncepčního řešení celku areálu. Je nutno provést zevrubný restaurátorský a archeologický průzkum, a to zejména objektu západního křídla zámku a pozdně gotické brány.

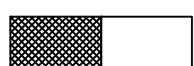

konstrukce	prostory	
		ranně gotické konstrukce 13. století
		vrcholně gotické konstrukce 2.poloovina 14.století
		konstrukce z doby Bedřicha ze Strážnice 1437-1348
		pozdně gotické konstrukce, zmínky o Riedovi počátek 16.století
		renesanční konstrukce, doba Žerotínů po 1555
		první fáze barokní přestavby kolem roku 1684
		druhá fáze barokní přestavby 1724-1726
		třetí fáze barokní přestavby 1754-1755
		klasicistní konstrukce z doby Vietovské přestavby a stavby železnice z roku 1844
		doba rozšiřování pivovaru a přestavby zámku Františkem Horským kolem roku 1862
		meziválečné období kolem roku 1920
		období II. světové války kolem roku 1940
		recentní konstrukce 2. polovina 20. století

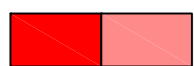
konstrukce
prostory

ranně gotické konstrukce
13. století

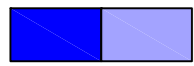
vrcholně gotické konstrukce
2.poloovina 14.století

konstrukce z doby Bedřicha ze Strážnice
1437-1348

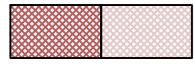
pozdně gotické konstrukce, zmínky o Riedovi
počátek 16.století

renesanční konstrukce, doba Žerotínů
po 1555

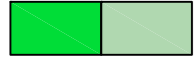
první fáze barokní přestavby
kolem roku 1684

druhá fáze barokní přestavby
1724-1726

třetí fáze barokní přestavby
1754-1755

klasicistní konstrukce z doby Vietovské přestavby
a stavby železnice z roku 1844

doba rozšiřování pivovaru a přestavby zámku Františkem Horským
kolem roku 1862

meziválečné období
kolem roku 1920

období II. světové války
kolem roku 1940

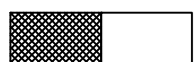
recentní konstrukce
2. polovina 20. století

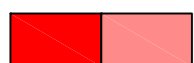
konstrukce
prostory

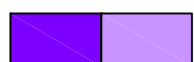
ranně gotické konstrukce
13. století

vrcholně gotické konstrukce
2.poloovina 14.století

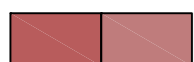
konstrukce z doby Bedřicha ze Strážnice
1437-1348

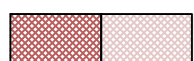
pozdně gotické konstrukce, zmínky o Riedovi
počátek 16.století

renesanční konstrukce, doba Žerotínů
po 1555

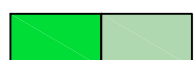
první fáze barokní přestavby
kolem roku 1684

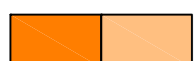
druhá fáze barokní přestavby
1724-1726

třetí fáze barokní přestavby
1754-1755

klasicistní konstrukce z doby Vietovské přestavby
a stavby železnice z roku 1844

doba rozšiřování pivovaru a přestavby zámku Františkem Horským
kolem roku 1862

meziválečné období
kolem roku 1920

období II. světové války
kolem roku 1940

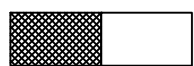
recentní konstrukce
2. polovina 20. století

konstrukce
prostory

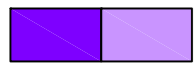
ranně gotické konstrukce
13. století

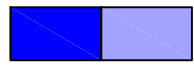
vrcholně gotické konstrukce
2.poloovina 14.století

konstrukce z doby Bedřicha ze Strážnice
1437-1348

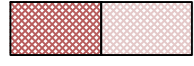
pozdně gotické konstrukce, zmínky o Riedovi
počátek 16.století

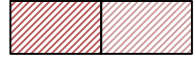
renesanční konstrukce, doba Žerotínů
po 1555

první fáze barokní přestavby
kolem roku 1684

druhá fáze barokní přestavby
1724-1726

třetí fáze barokní přestavby
1754-1755

klasicistní konstrukce z doby Vietovské přestavby
a stavby železnice z roku 1844

doba rozšiřování pivovaru a přestavby zámku Františkem Horským
kolem roku 1862

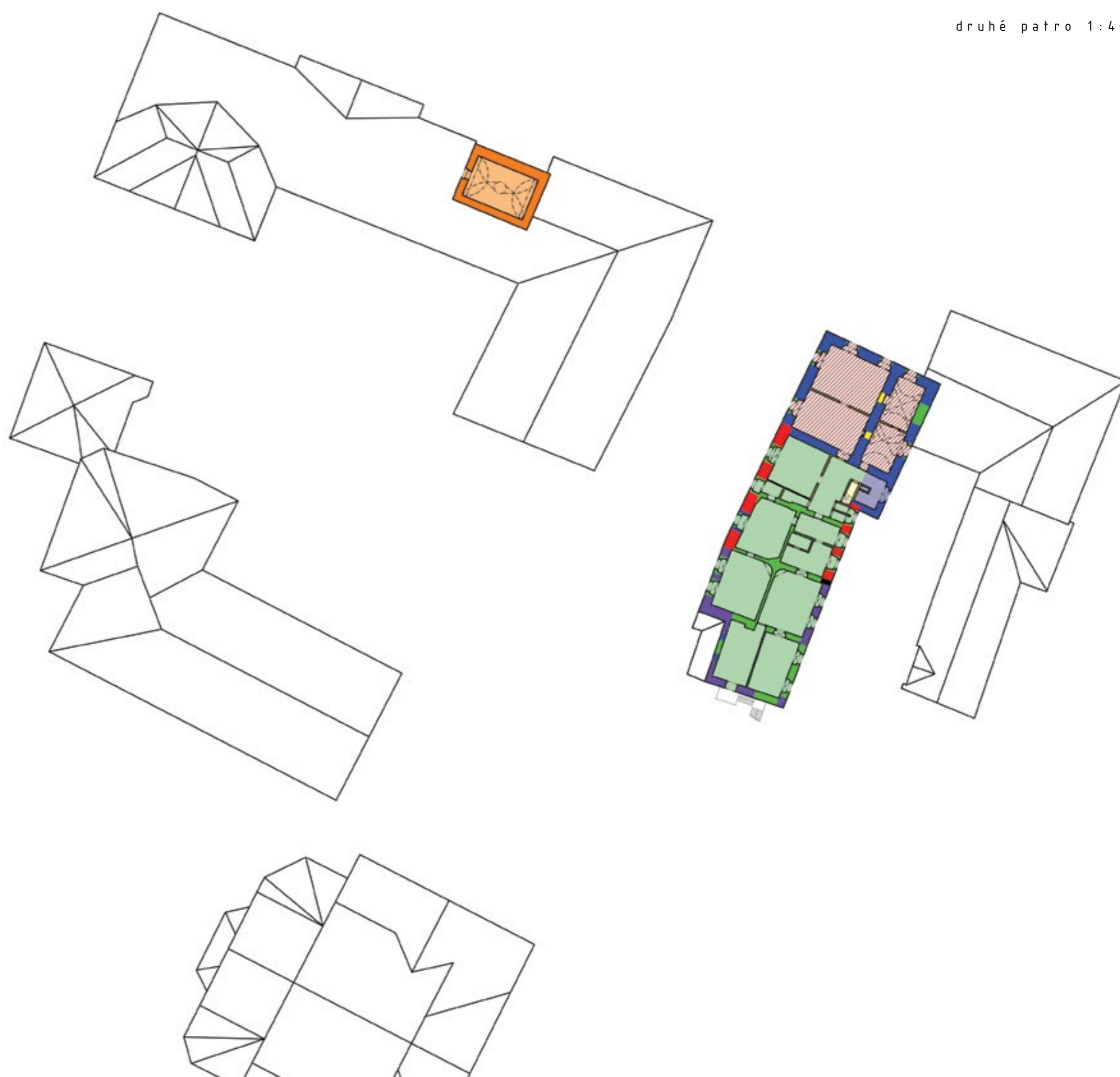
meziválečné období
kolem roku 1920

období II. světové války
kolem roku 1940

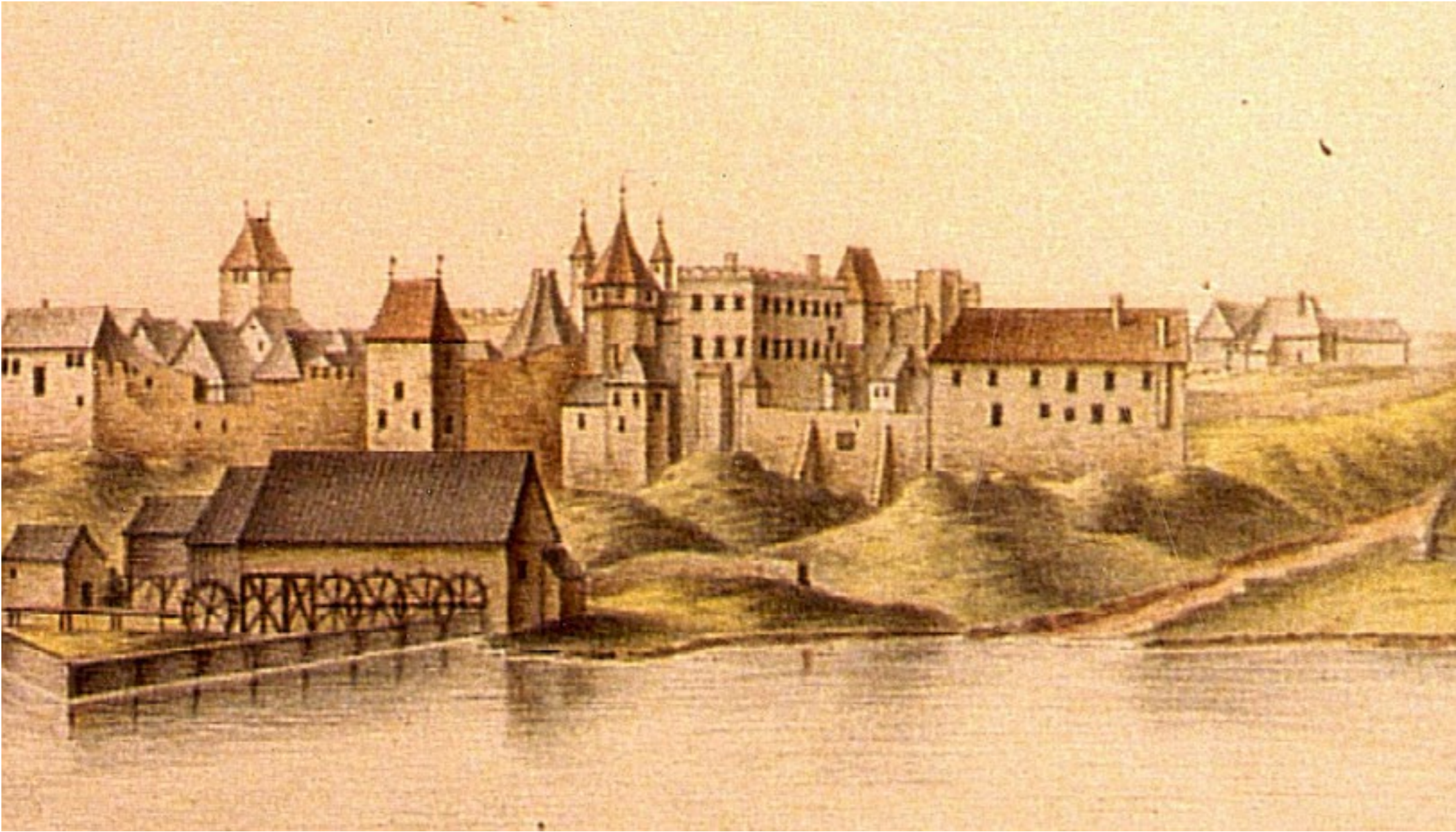

recentní konstrukce
2. polovina 20. století

v ně

zachycení místa

1816

1820

1723

konec 19. století

po požáru 1911

uvnitř

zachycení místa

západní křídlo / exteriér

sladovna / exteriér

západní křídlo / interier

sladovna / interier

severní křídlo / exteriér

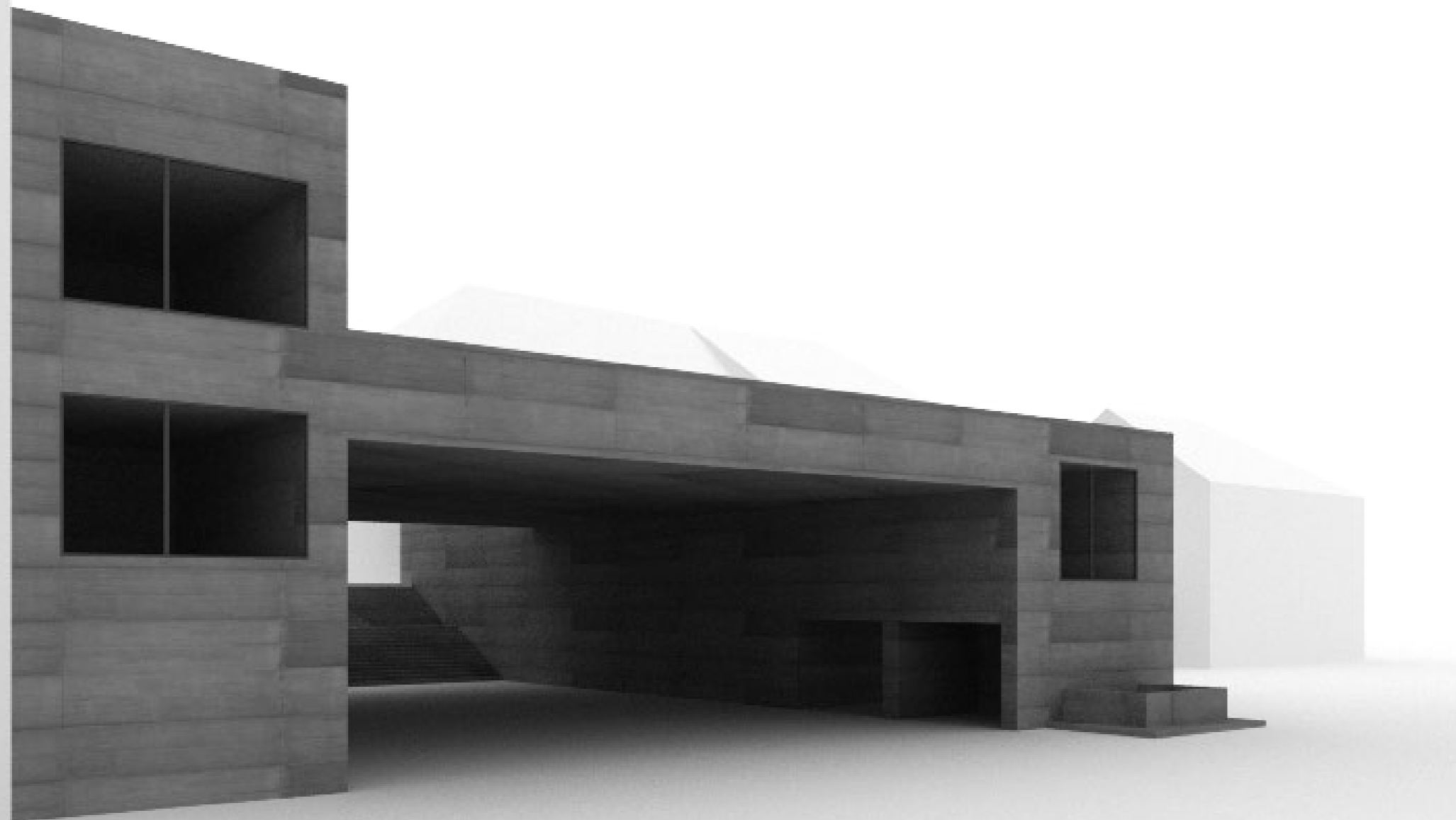
západní křídlo / interier

pozůstatky spilky / sklepy

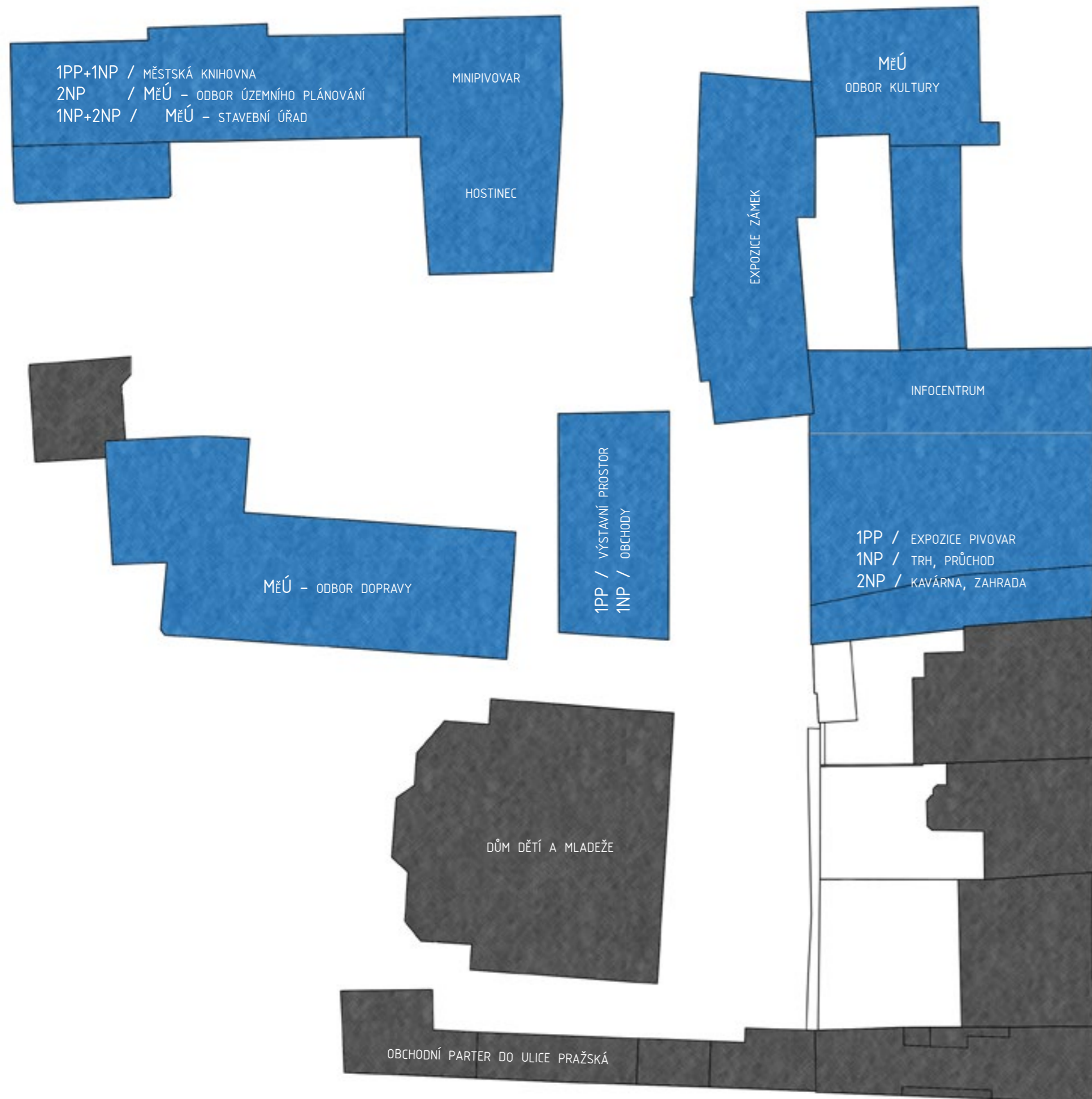
D / vize a revitalizace místa

naplnění horizontálního 'bytí' v místě

Poloha areálu zámeckého pivovaru v organismu města je jedinečná. Dle návrhu metastruktury města leží zámek na mnou definované 'kulturní ose' města. Svým vývojem se zámek stal mnohvrstevnatým komplexem. Tato mnohvrstevnanost by se měla odrážet i v obsahu areálu. Poloha zámku na okraji městské památkové rezervace a dobrá pěší i dopravní obslužnost dovoluje ze zámku udělat centrum kulturního DĚNÍ a POBÝVÁNÍ. Nový prostor zámku bude dobrou platformou pro otevření a kontakt veřejné správy města s občany. Proto se zámecký areál musí adekvátně zpřístupnit. Městský zásah OTEVŘENÍ BRÁNY je manifestem hmotného otevření. Při procházení místem se zde musí nacházet různé atraktory, které mě budou nutit zastavit se nebo vrátit se. Nový kulturní/správní zámek bude centrem všedního dění. Všechny hmotné zásahy i vložené děje a obsahy musí být symbiotické. Pro návrat této přirozenosti jsem stanovil 4 body, které by měly být revitalizací naplněny. Zámek musí být využíván. Jen tak se neztratí z mentální mapy Kolína.

1. areál zámku musí být propustná tkáň
2. musí zde být atraktory zájmu - 'proč tam jít?'
3. obsahem vrátit do zámku celodenní ruch a pravidelný rytmus
4. vytvořit ze zámku centrum 'kulturní osy'

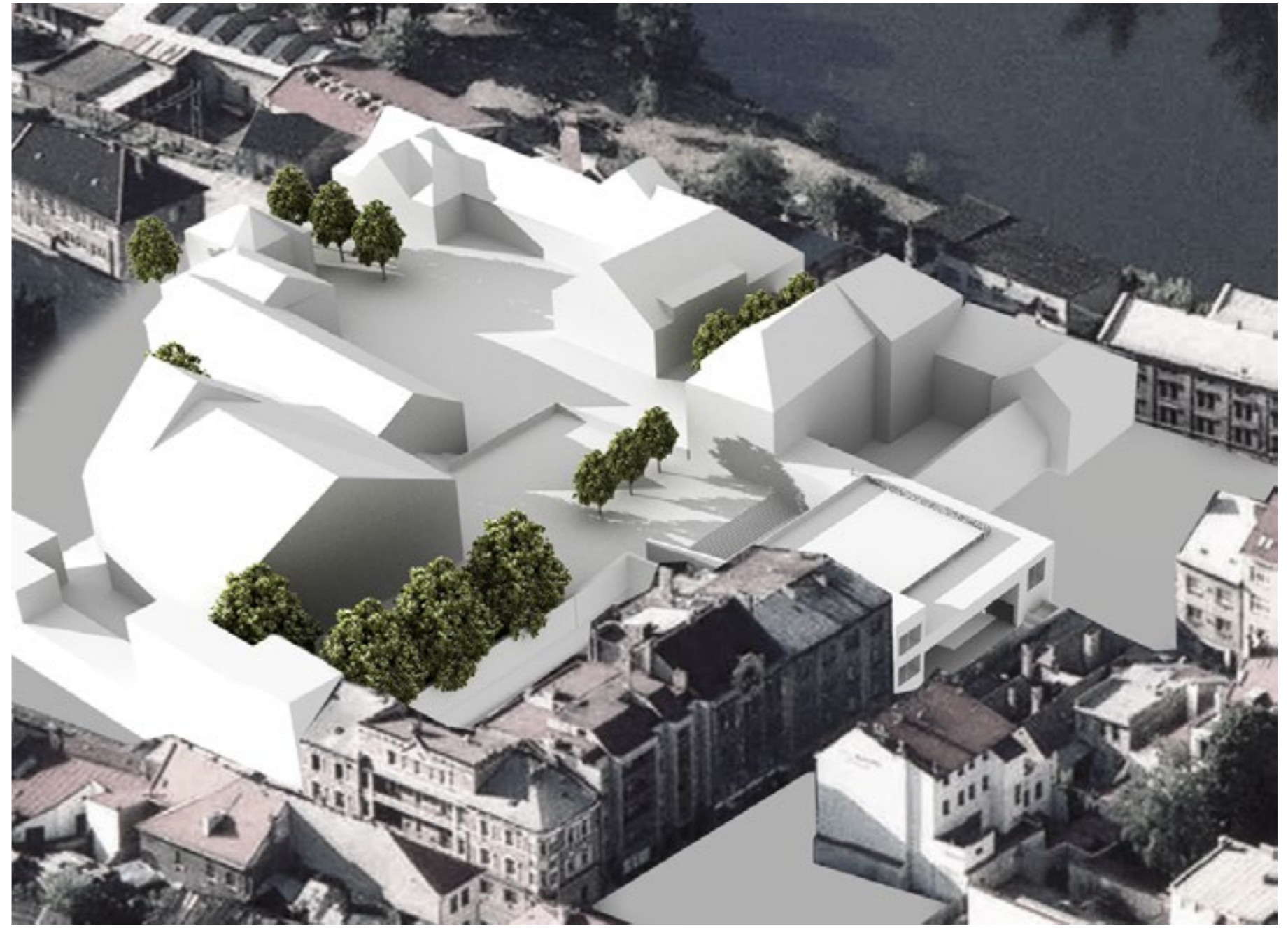
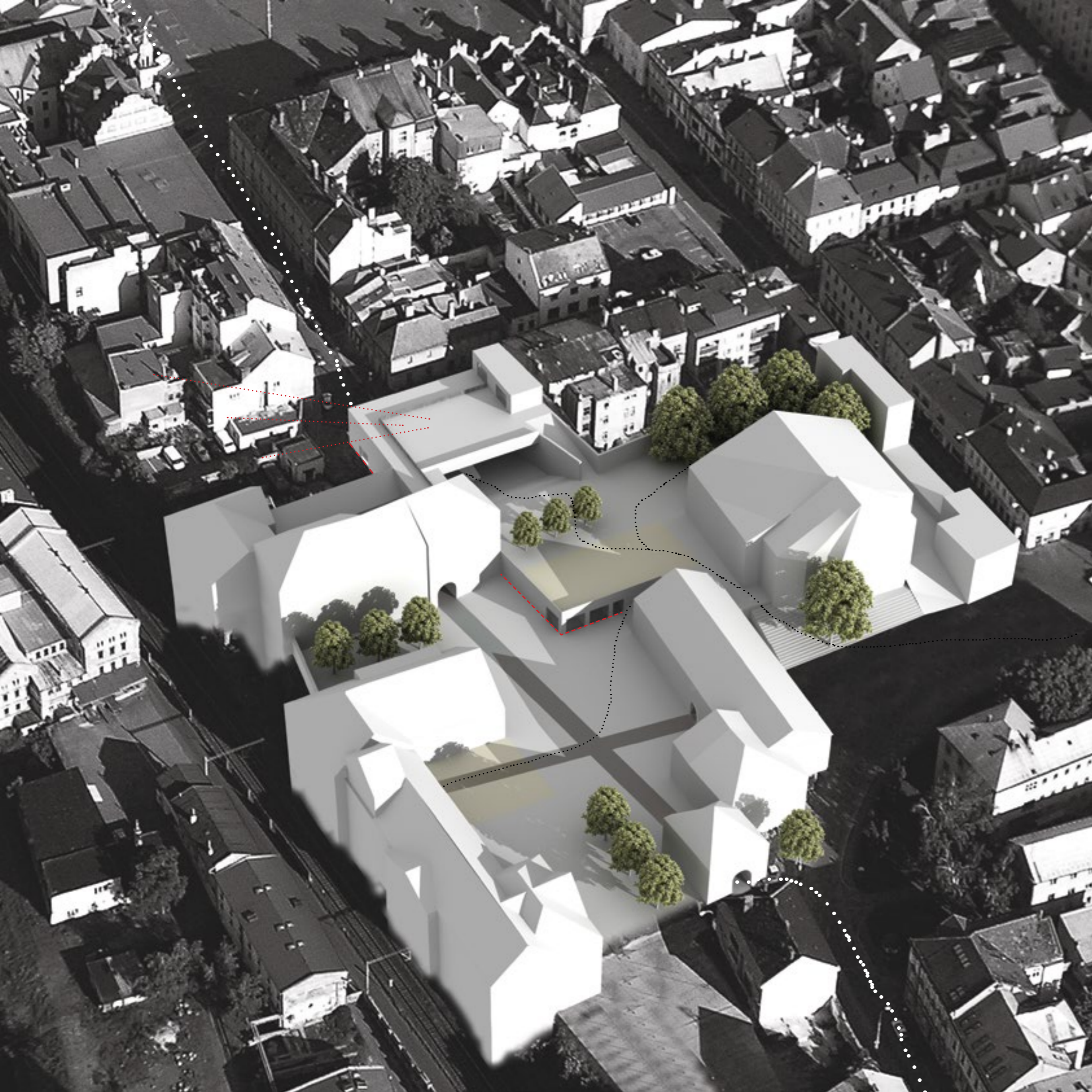

Revitalizace zámku je založena na vložených aktivitách. Hledání vhodných aktivit /institucí/ bylo determinováno mimo jiné dvěma hlavními aspekty – vizí obrazu místa jako kulturně-správního místa a tím, že instituce/aktivita je v současné době na nevhodném místě (hledá nové místo, protože je roprostřena mezi několika budovami.)

Vkládané funkce

správní:	odbor dopravy odbor územního plánování stavební úřad	tzv. purkrabství sladovna sladovna	/celá budova /2NP /1-2NP
'města':	odbor kultury městská knihovna infocentrum expozice 'zámek' expozice 'pivovar' dům dětí a mládeže	severní palác sladovna novostavba v místě ječných pūd západní křídlo sklep ječných pūd + sklepy spilky	/celá budova /1PP, 1NP /1NP /1-3NP
ostatní:	minipivovar s restaurací obchodní parter kavárna	tzv. zámecká varna prostor spilky novostavba v místě ječných pūd	/celá budova EXISTUJÍCÍ FCE /celá budova /1NP /2NP

Administrativní funkce městské správy a její odbory jsou stěhovány z důvodu naplnění kapacity. Transferem knihovny se sjednotí knihovní fond ze dvou objektů na jedno místo a navíc dojde k uvolnění činžovního domu. Infocentrum je v současné době zastrčené v ulici na hradbách. 'Informace' hledají proto kapacitnější místo, blíže kulturním institucím a potenciálním turistům. Nejcenější západní křídlo areálu je využito pro expozici zámku a Kolína, spadající pod regionální muzeum nebo obdobnou instituci. Restaurace, minipivovar, obchůdky v parteru a kavárna jsou v zásadě pronajímatelné prostory doplňkového charakteru. Vložením těchto dějů do místa se vrátí do zámku celodenní ruch a pravidelný rytmus a areál zámku bude středem 'kulturní osy'.

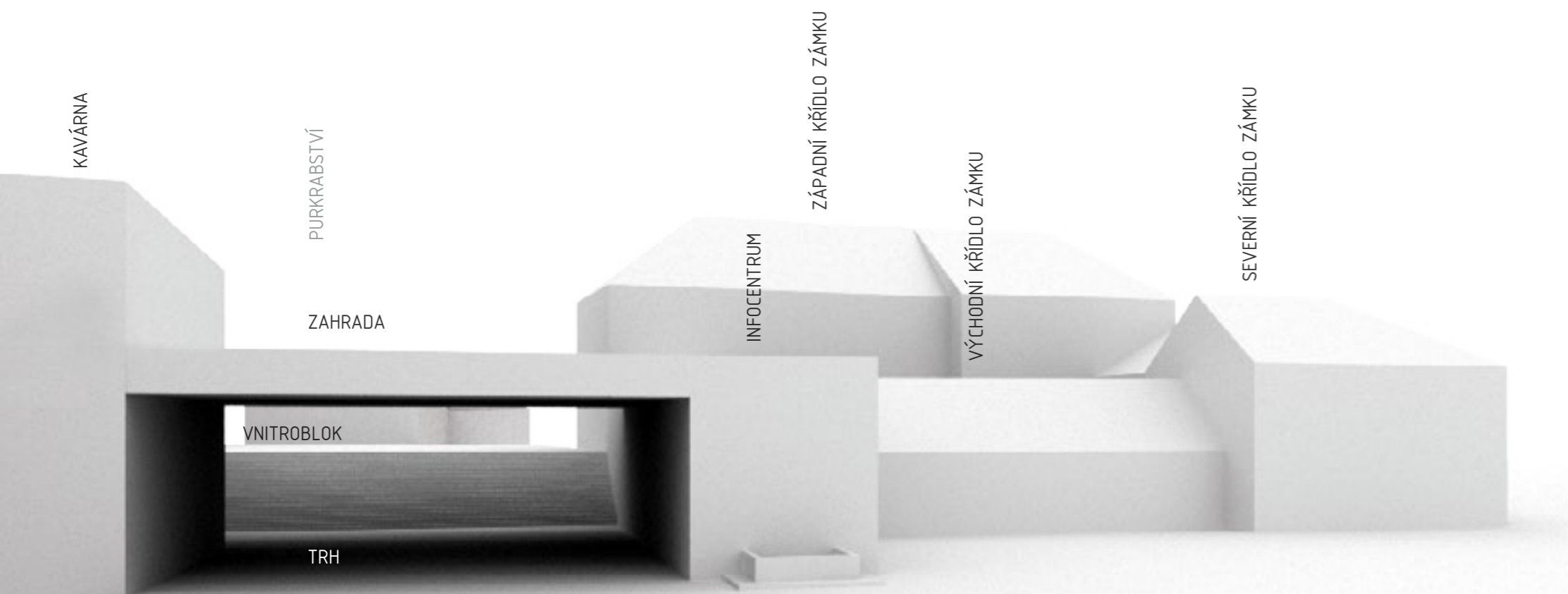

Propustnost areálu byla nastavena již v rámci urbanistické koncepce. Velké nádvoří je připojeno k Mariánskému náměstí skrz bránu a průjezd Purkrabství. Hranou vnitřního zlomu, který se nachází na místě původní budovy spilky, a otevřením ze strany od domu dětí vzniká prostor 'vnitrobloku' areálu zámku. Je nevyšším parterem areálu. Navazuje na průchod do Pražské ulice. Vzniklý 'vnitroblok' je pobytovým centrálním prostorem spojujícím všechny přilehlé veřejné prostory. V místě demolovaných ječných púd vznikne novostavba infocentra, která bude v parteru uvolněná pro možnosti krytého tržiště a volného průchodu areálem.

Prostor 'vnitrobloku' bude s prostorem trhu spojen schodištěm, pomocí schodů bude připojeno i 'velkého nádvoří' a stávající Pražská. Bezbariérový přístup do 'vnitrobloku' bude ze strany Mariánského náměstí okolo domu dětí, který se stane solitérem ve veřejném prostoru.

Nový hmotový zásah do tkáně zámeckého areálu je impaktován do stávající struktury. Infocentrum navazuje na linii blokové zástavby Kovářské ulice, zároveň uvolňuje parter a stále drží monumentalitu ječných púd. Vnitřní hrana zlomu, v prostoru původní spilky, vytváří prostor pro obchody v parteru velkého nádvoří, zatímco v úrovni 'nad' rozšiřuje volný pobytový prostor vnitrobloku.

- mariánské náměstí
- - - - - průchody
- hrany vnějších vstupů /rozestupů města/
- hrany vnitřního zlomu /mezi-prostorů/

tzv. Purkrabství

Budova byla přestavěna na administrativu, z hlediska dispozice sem lze umístit téměř jakýkoli úřad. Volba padla na odbor dopravy, který se přestěhuje z jemu nevyhovující budovy. Přízemí bude upraveno pro styk s klienty a zkušební místnost. V patře budou kanceláře.

Sladovna

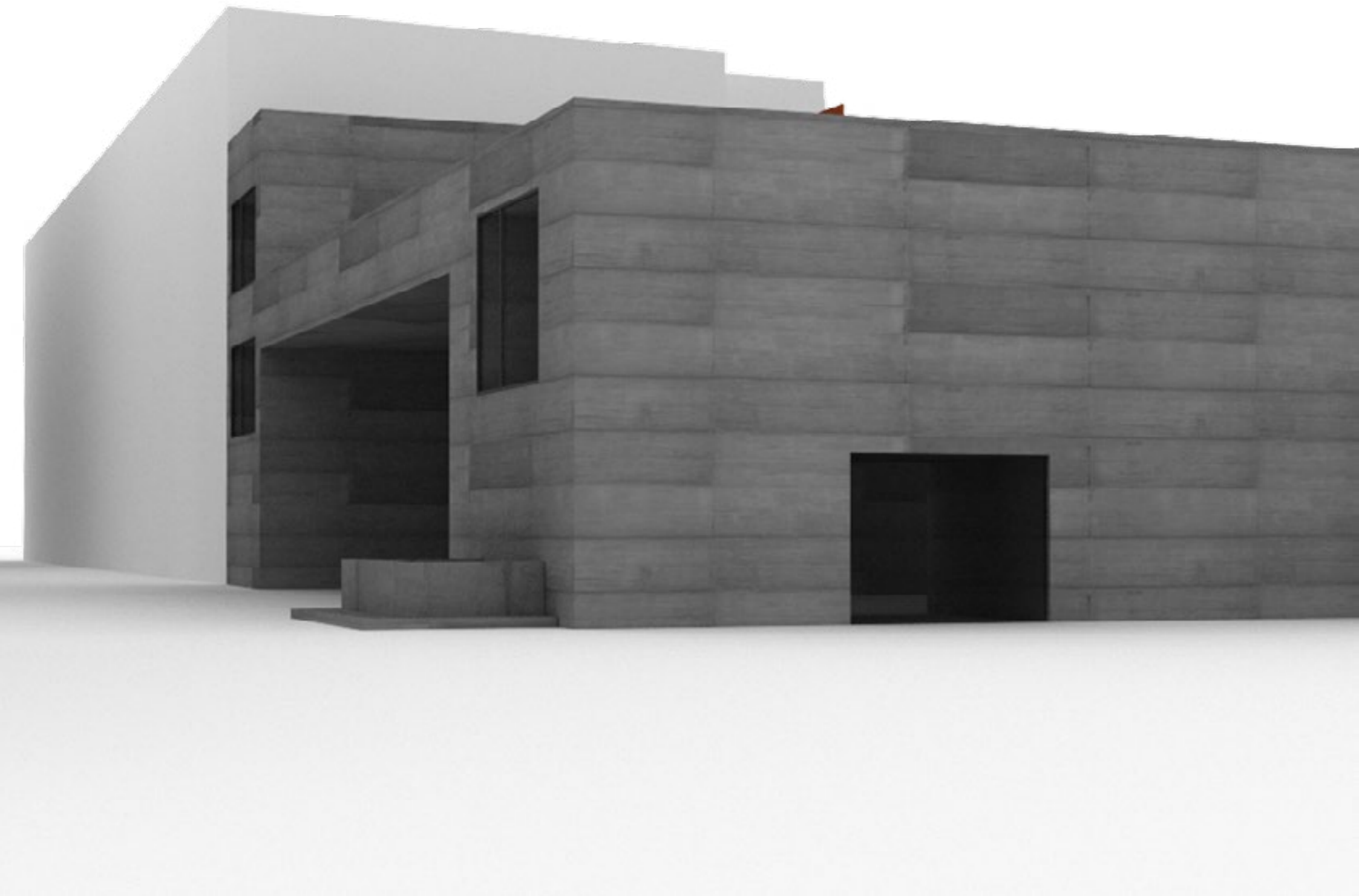
Prostor sladovny je místo kde odpočíval slad. Jedná se o 'openspace' prostor. V 1PP a 1NP sem bude přemístěna městská knihovna, která se nachází v několika budovách. Sjednotí se tím knihovní fond a dojde k uvolnění činžovního domu na náměstí. Knihovna bude obrovskou čítárnou. Ve 2NP bude umístěn stavební úřad a odbor územního plánování. Vznikne otevřený úřednický prostor. V rámci prezentace aktivit města bude vytvořen prezentační sál, kde budou prezentovány stavební a architektonické aktivity města. Otevřenost úřadů přispěje k obnově odpovědnosti a 'hrdostí' úředníka – je to však spíš zbožné přání, kterému prostorový návrh napomáhá. Velmi záleží na personálním obsazení úřadů.

Severní a výchovní křídlo zámku

Toto křídlo zámku bude sloužit odboru kultury. Odbor kultury si zaslouží povýšení a přenesení do kulturních prostor. Prostředí determinuje. Ve východním křídle bude podobně jako u sladovny, oúp a sú umístěn menší prezentační/výstavní sál. Pro neformální kontakt aktivit úřadu a občanů.

Infocentrum

Infocentrum hledá prostory, které budou nedaleko hlavního náměstí. A budou adekvátní pro vnější prezentaci města – ne jako u odborů úředník/občan, ale ve formátu město/návštěvník. Infocentrum bude zajišťovat provoz expozic. Pro infocentrum bude postavena nová budova v místě ječných púd jako odpověď na dostavbu jižního křídla zámku. Objekt kubického tvaru do výšky hřebenu přízemního východního paláce bude obsahovat volný parter pro kryté tržiště. Přízemí infocentra bude volnou dispozicí variabilní pro aktuální potřeby centra. Budou zde umístěny vstupy do expozic. Částečné patro bude sloužit jako kancelářské zázemí centra. Deska nad trhem v adekvátní hmotě původních ječných púd bude horní platformou pro vytvoření 'zahrady', kavárny přístupné z platformy 'vnitrobloku'. Objekt na místě ječných púd vytvoří vertikální médium, které bude propojovat jednotlivé úrovně areálu: sklepy – výstavní prostor, propojený s objektem infocentra; úroveň parteru – krytý trh, tzn. scéna města, ze které mohou jít 'dál' areálem, směrem nahoru k domu dětí, projít a nezastavit se; úroveň zastřešení – pochozí, nízká a 'historicky obnovená' zahrada (low-garden) s výhledem na řeku a kavárnou – místem zastavení.

Stálé expozi ce – dva okruhy: ZÁMEK A PIVOVAR.

Expozice zámku je instalována v renesančním západním křídle. Výstava bude retrospektivní: od doby Františka Horského po zmínky dominikánského kláštera. Vstup do expozi ce je ze schodiště při jižní stěně křídla /u vnitrobloku/, návštěvník tedy vyjde do 3NP. Zde bude zachycen vývoj areálu zámku z doby působení Františka Horského a jeho ambic udělat z Kolínského zámku své rodové sídlo. Presentovány budou zejména nerealizované přestavby. Retrospektivně se dostaneme až k Jakubu Veithovi na začátek 19. století. Poté návštěvník znovu sejde po renesančním schodišti do 2NP, kde budou v levé části křídla presentovány události týkající se zámeckého areálu v době barokních a renesančních přestaveb. Zde budou mimo jiné vystaveny dochované plány a desítky možných variant přestaveb. Následující místnosti se nacházejí v místech nad klášterskou bránou. Zde bude expozi ce hejmana Bedřicha ze Strážnice, presentován bude hrad 'lapis refugii' a dopady husitství na Kolín a jeho okolí. Poslední místností je tzv. kaple. Ta se zaměří na prameny nejskromnější části. Bude se věnovat kolínskému dominikánskému klášteru a řádu a zejména jeho konci spolu s osobou děkana Hynka z Ronova. Z expozi ce zámku se bude vycházet po bočním schodišti na piazzetu 'vnitrobloku'.

Expozice pivovaru bude situována do prostoru sklepů ječných pūd. Tato expozi ce bude zaměřena na přeměnu zámeckého areálu na akciový pivovar pod vedením Fr.Horského po roce 1862, kdy byl na místo reprezentativního sídla realizován projekt přestavby opačným směrem. Kolínský pivovar bude presentován až do svého zániku. Tato část expozi ce má vyhrazeny dvě sklepní komory. Dále bude presentováno pivovarnictví od středověku až po současnou technologii. Východ z expozi ce povede obnoveným spojevacím tunelem k ležáckým sklepům pod spilkou. Odtud se návštěvník dostane na velké nádvoří před obnoveným minipivovarem, kde bude real-time presentována technologie minipivovarů.

Výstavní prostory.

Klenutý prostor středověkých sklepů západního křídla zámku spolu se vstupem z velkého nádvoří bude použit pro krátkodobé výstavy. Podobně bude fungovat i prostor sklepů pod spilkou. Zde bude instalováno lapidárium regionálního muzea v Kolíně. Případně může prostor sloužit jako rozšíření výstavního okruhu PIVOVAR.

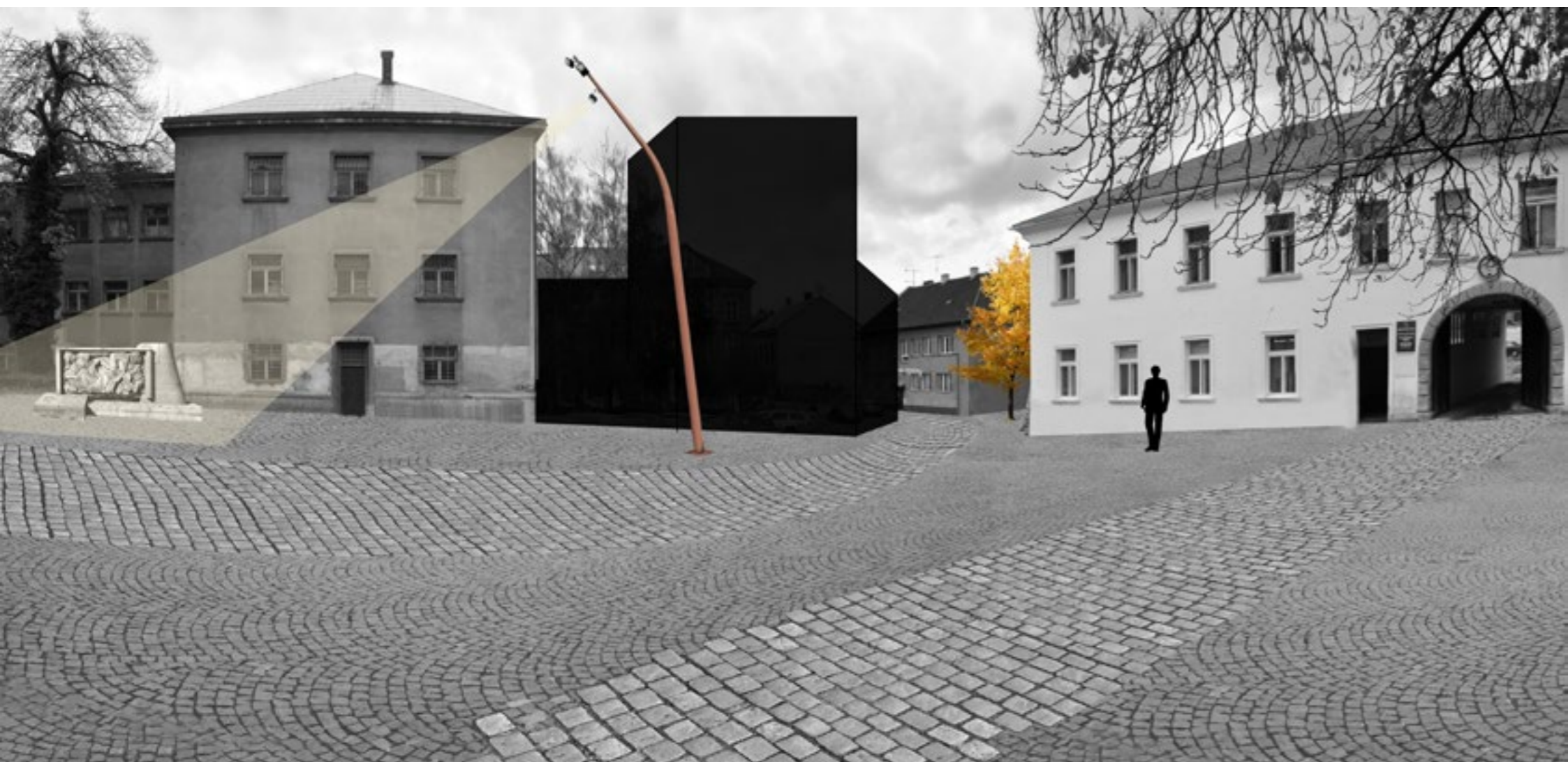
naplnění horizontálního bytí

pohled z Kovářské ulice

pohled ze Zámecké ulice

pohled na dolní mariánské náměstí

pohled do vnitrobloku

hlavní cesty
uvnitř areálu

místo
historické stopy
stavby

trh

silnice na Mariánském
náměstí v jedné úrovni
s okolní plochou

chodníky města
vně areálu

uvnitř areálu
přechodové plochy

lavice
sladovny a spilky

mlato

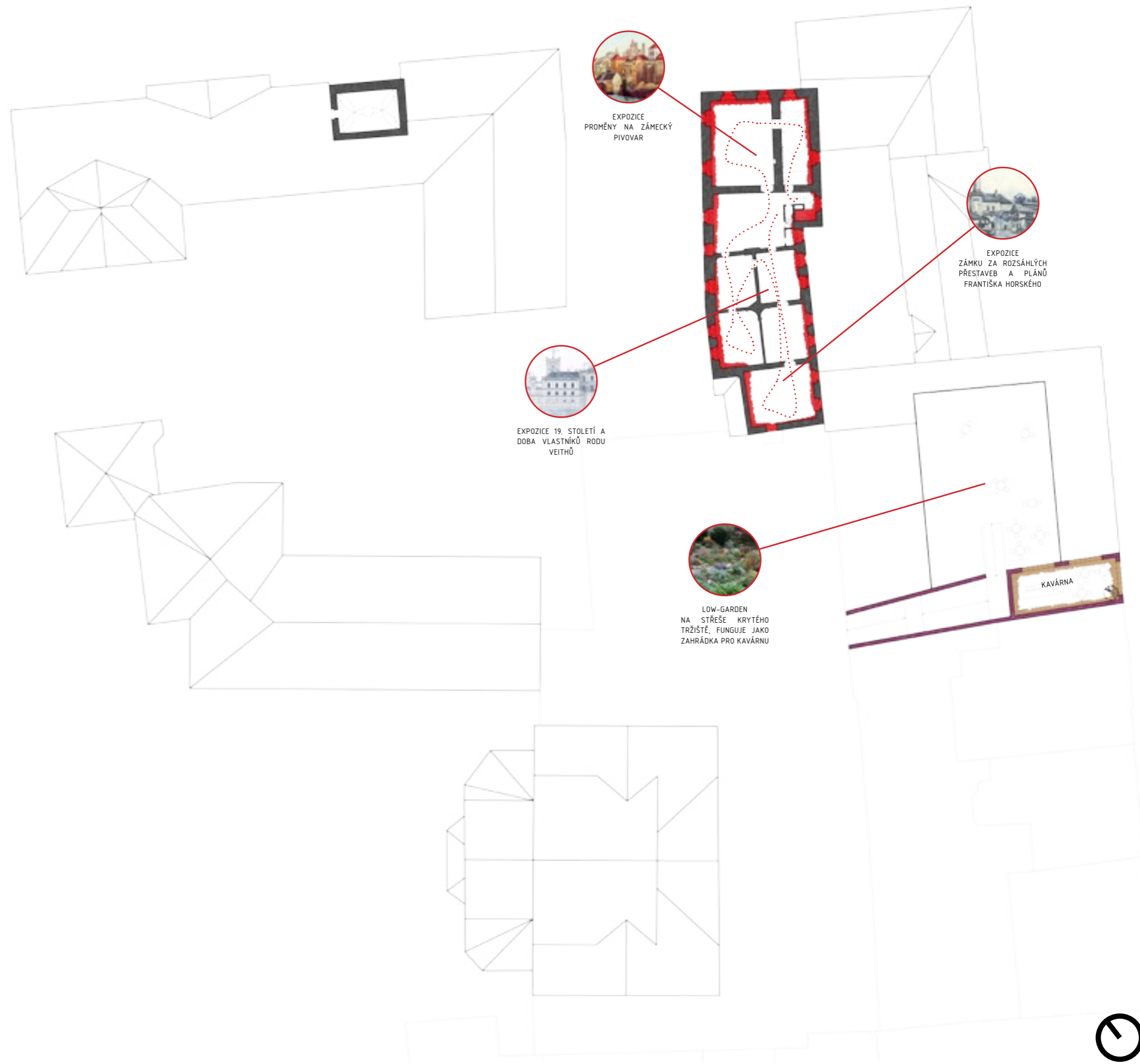
veřejné osvětlení
Mariánského náměstí
a zámeckého areálu

první úroveň parteru a přízemí areálu /bez měřítka/

EXPOZICE
PROMĚNY NA ZÁMECKÝ
PIVOVAR

EXPOZICE
ZÁMKU ZA ROZSÁHLÝCH
PŘESTAVEB A PLÁNŮ
FRANTIŠKA HORSKÉHO

EXPOZICE 19. STOLETÍ A
DOBA VLASTNÍKŮ RODU
VEITHŮ

LOW-GARDEN
NA STŘEŠE KRYTÉHO
TRŽIŠTĚ, FUNGUJE JAKO
ZAHŘÁDKA PRO KAVÁRNU

KAVÁRNA

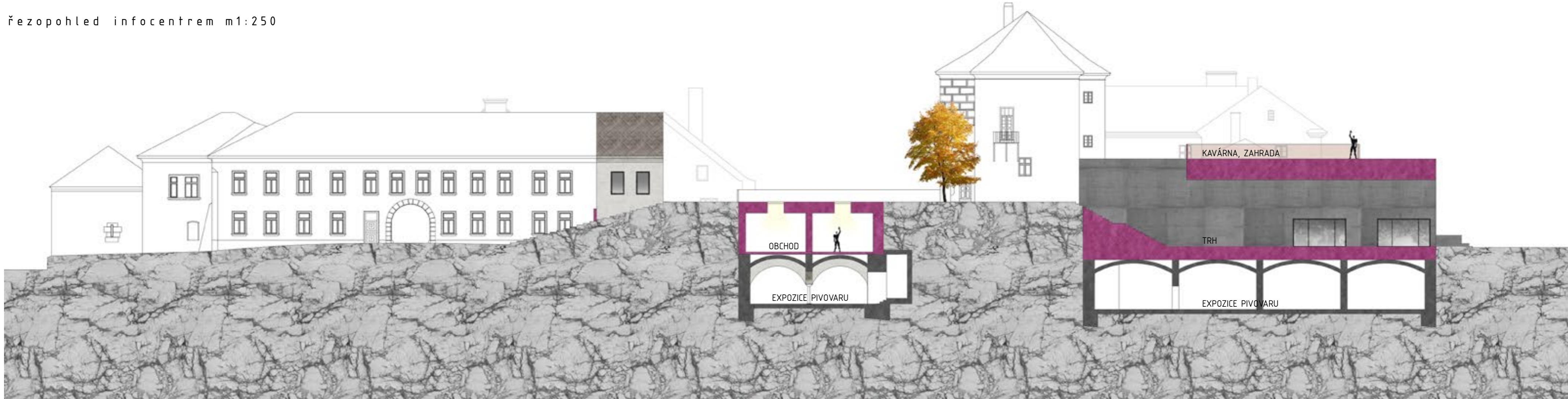

spilka
dostavba

infocentrum, kavárna
novostavba

jižní řezopohled infocentrem m1:250

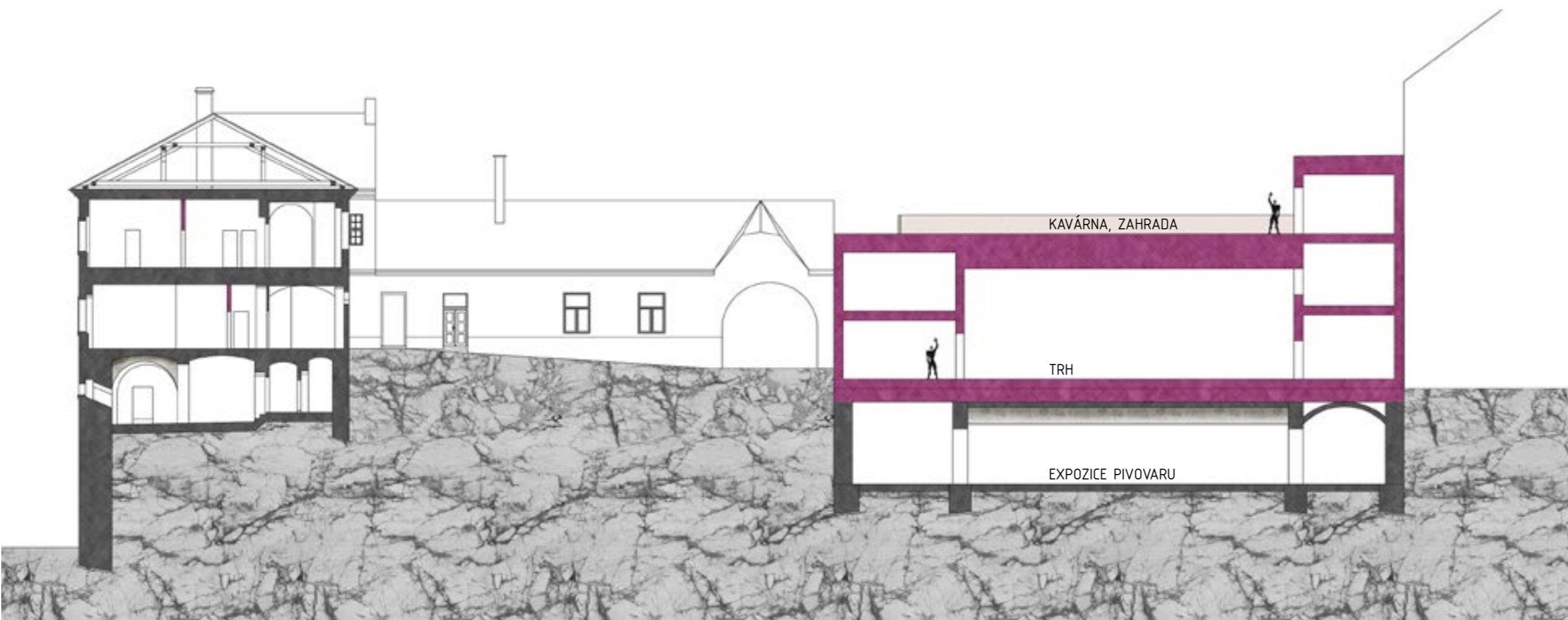

západní pohled na zámek m1:250

východní pohled na zámek m1:250

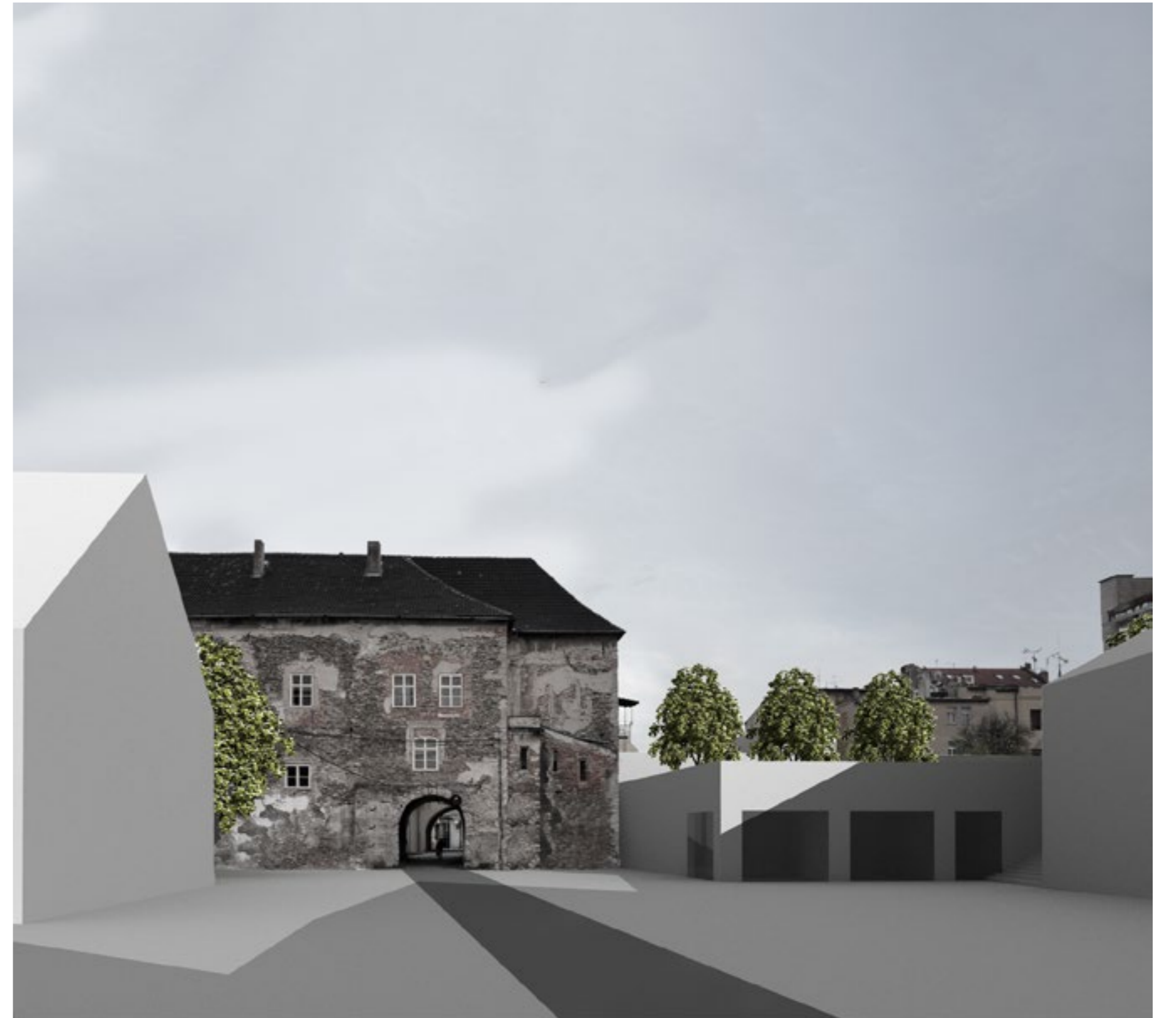

řez severním křídlem a infocentrem m1:250

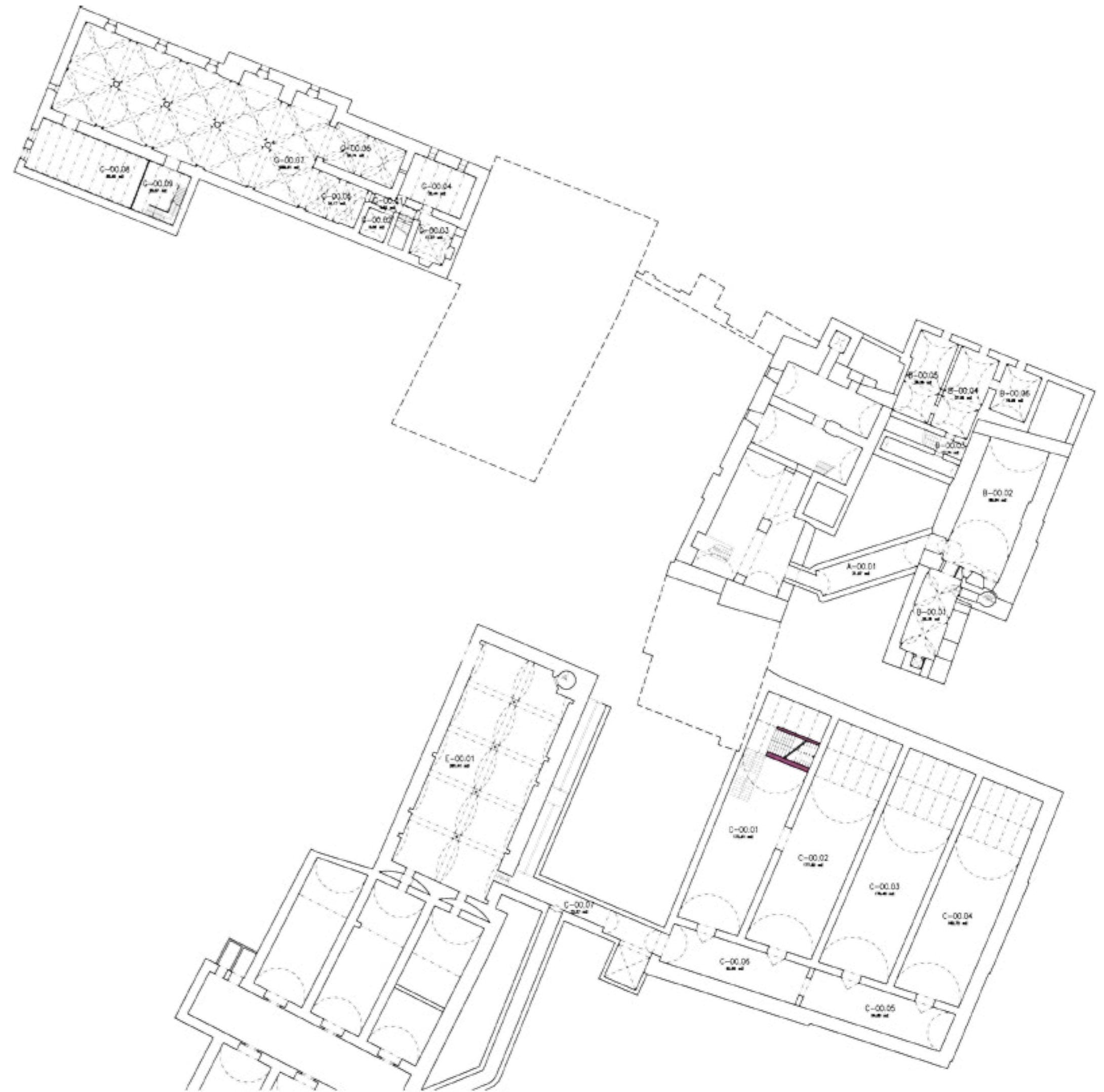
jižní pohled na sladovnu, řez zámkem m1:250

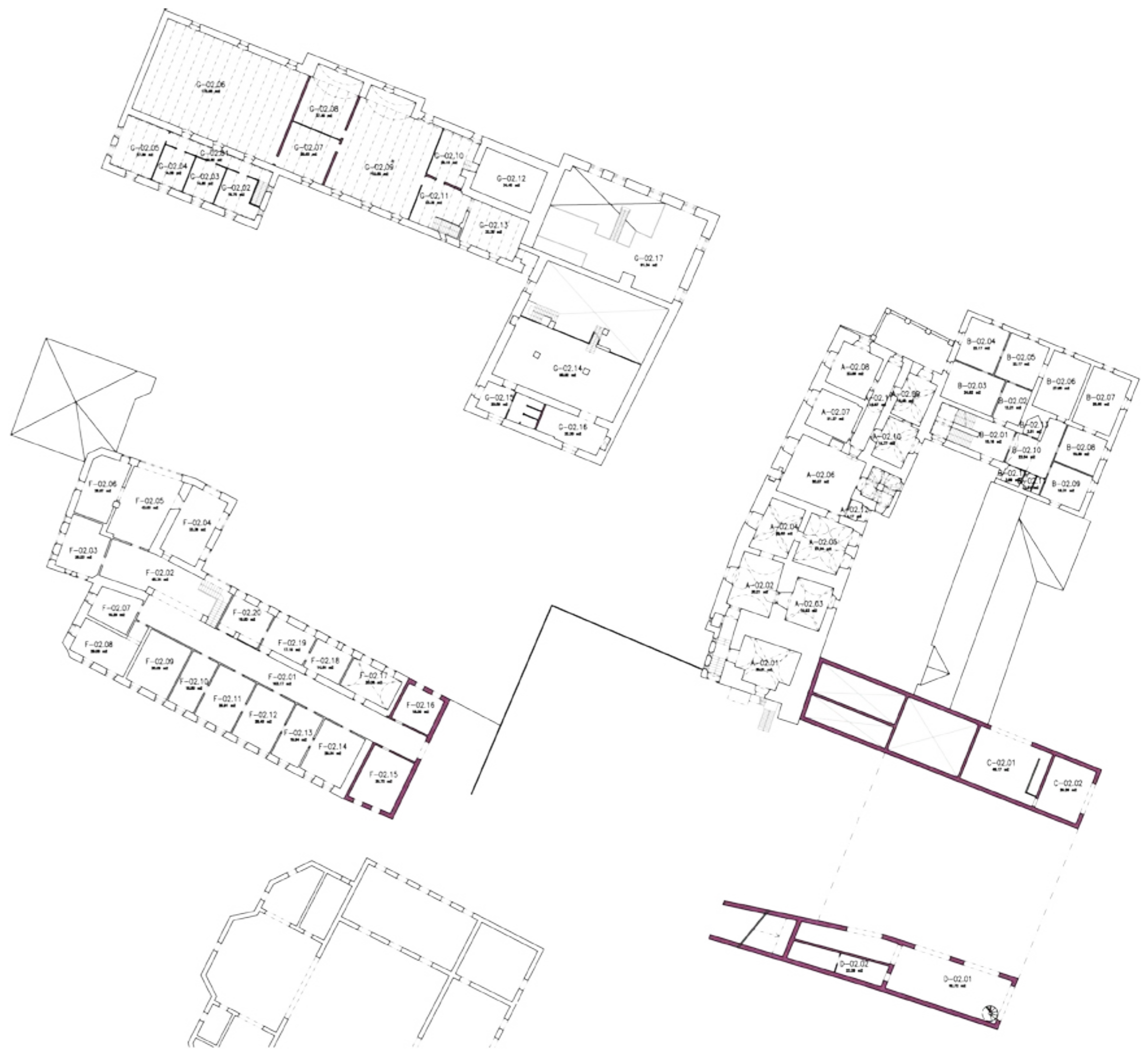

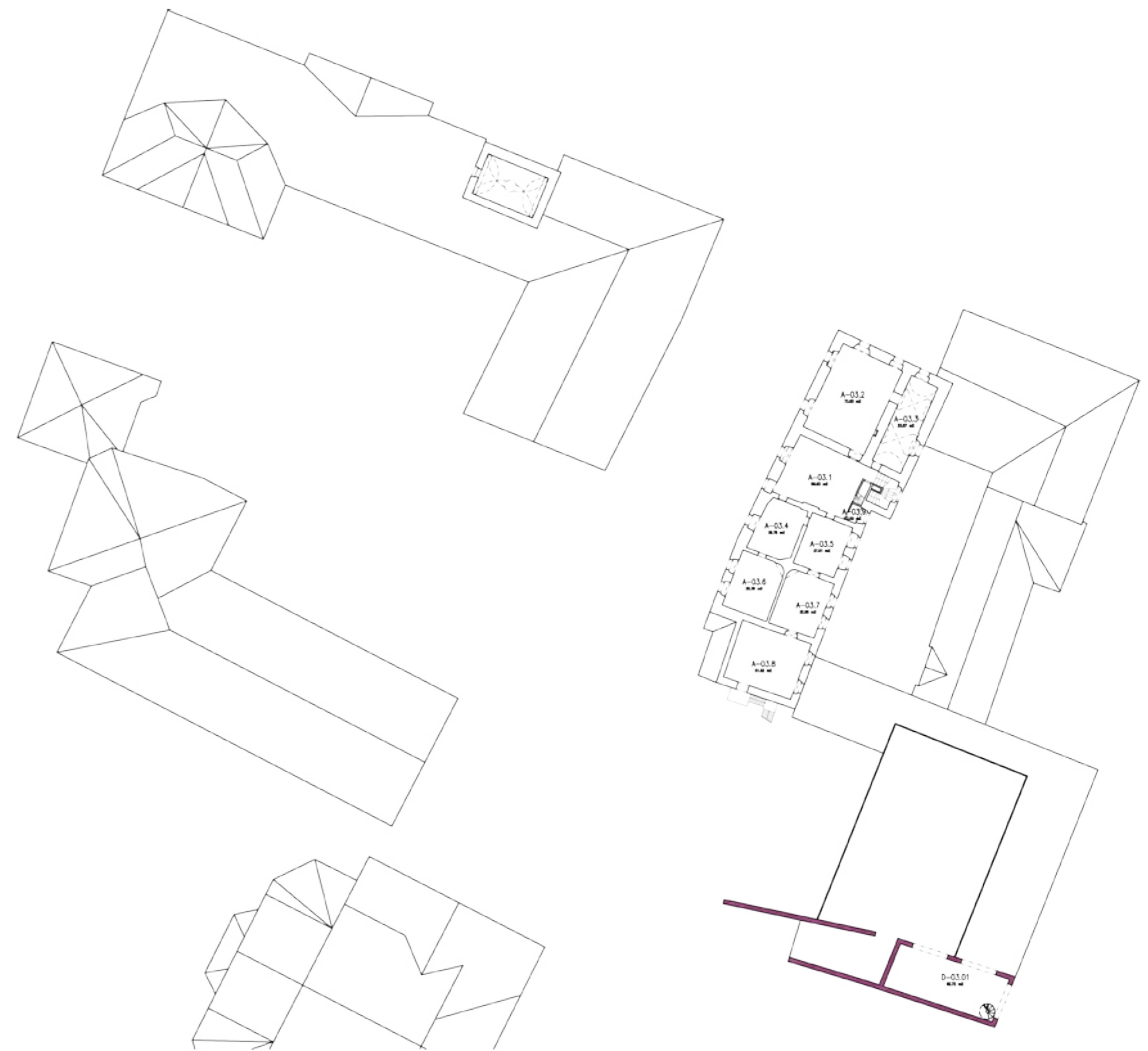
pohled do velkého nádvoří

půdorysy

bilance ploch

Veřejné prostory dotýkající se zámku:

název /specifikace/	plocha [M2]
MARIÁNSKÉ NÁMĚSTÍ	2871 M2
CESTA NAD ŘEKOU /ČÁST U ZÁMKU/	605 M2

Veřejné prostory uvnitř areálu zámku:

název /specifikace/	plocha [M2]
VELKÉ NÁDVOŘÍ	2679 M2
MALÉ NÁDVOŘÍ	257 M2
VNITROBLOK	1749 M2
PROSTOR TRHU /0/	620 M2
PROSTOR ZAHRADA /1/	348 M2

Tabulka místností:

ozn.	umístění - účel	plocha [M2]
A-01.01	expozice zámek - výstavní prostor	111,61 M2
A-01.02	expozice zámek - výstavní prostor	47,02 M2
A-01.03	expozice zámek - výstavní prostor	49,60 M2
A-01.04	expozice zámek - schodiště	12,69 M2
A-02.01	expozice zámek - kaple	30,21 M2
A-02.02	expozice zámek - hrad	30,21 M2
A-02.03	expozice zámek - hrad	19,93 M2
A-02.04	expozice zámek - hrad	25,83 M2
A-02.05	expozice zámek - hrad	27,24 M2
A-02.06	expozice zámek - chodba	50,57 M2
A-02.07	expozice zámek - baroko	21,27 M2
A-02.08	expozice zámek - baroko	23,06 M2
A-02.09	expozice zámek - renesance	16,65 M2
A-02.10	expozice zámek - renesance	16,77 M2
A-02.11	expozice zámek - chodba	16,87 M2
A-02.12	expozice zámek - tech.zázemí	4,17 M2
A-03.1	expozice zámek - chodba	56,63 M2
A-03.2	expozice zámek - 19.století	73,63 M2
A-03.3	expozice zámek - 19.století	33,87 M2
A-03.4	expozice zámek - 19.století	29,78 M2
A-03.5	expozice zámek - 19.století	27,91 M2
A-03.6	expozice zámek - 19.století	32,36 M2
A-03.7	expozice zámek - 19.století	32,98 M2
A-03.8	expozice zámek - 19.století	51,62 M2
B-01.01	severní křídlo - schodiště + chodba	32,63 M2
B-01.02	severní křídlo - chodba	10,71 M2
B-01.03	severní křídlo - kancelář	36,56 M2
B-01.04	severní křídlo - kancelář	22,37 M2
B-01.05	severní křídlo - chodba	22,21 M2
B-01.06	severní křídlo - archiv	23,25 M2
B-01.07	severní křídlo - archiv	10,71 M2
B-01.08	severní křídlo - archiv	24,23 M2
B-01.09	severní křídlo - chodba	8,03 M2
B-01.10	severní křídlo - archiv	13,57 M2
B-01.11	severní křídlo - badatelna	49,05 M2
B-01.12	severní křídlo - prezentační sál	47,77 M2
B-01.13	severní křídlo - toaleta + kuchyňka	5,19 M2
B-01.14	severní křídlo - toaleta	3,70 M2
B-02.01	severní křídlo - chodba	15,18 M2
B-02.02	severní křídlo - chodba	12,21 M2
B-02.03	severní křídlo - kancelář	24,92 M2
B-02.04	severní křídlo - kancelář	22,17 M2

B-02.05	severní křídlo - kancelář	22,17 M2
B-02.06	severní křídlo - kancelář	27,95 M2
B-02.07	severní křídlo - kancelář	28,60 M2
B-02.08	severní křídlo - kancelář	19,09 M2
B-02.09	severní křídlo - kancelář	18,31 M2
B-02.10	severní křídlo - chodba	22,54 M2
B-02.11	severní křídlo - toalety	3,81 M2
B-02.12	severní křídlo - technické zázemí	3,69 M2
B-02.13	severní křídlo - technické zázemí	3,51 M2
E-01.01	spilka - obchod	49,57 M2
E-01.02	spilka - sklad	7,38 M2
E-01.03	spilka - obchod	45,41 M2
E-01.04	spilka - sklad	9,84 M2
E-01.05	spilka - chodba	26,30 M2
E-01.06	spilka - pronájem	73,71 M2
E-01.08	spilka - pronájem	40,17 M2
E-01.09	spilka - sklad	10,45 M2
E-01.7	spilka - sklad	12,87 M2
F-01.01	purkrabství - chodba	40,27 M2
F-01.02	purkrabství - chodba	22,18 M2
F-01.03	purkrabství - chodba	19,98 M2
F-01.04	purkrabství - zasedací místnost	20,35 M2
F-01.05	purkrabství - zasedací místnost	19,80 M2
F-01.06	purkrabství - toalety	10,18 M2
F-01.07	purkrabství - kancelář	12,38 M2
F-01.08	purkrabství - sklad	7,41 M2
F-01.09	purkrabství - kancelář	17,62 M2
F-01.10	purkrabství - kuchyňka	9,22 M2
F-01.11	purkrabství - chodba	21,16 M2
F-01.12	purkrabství - kancelář	39,59 M2
F-01.13	purkrabství - pronájem A	20,38 M2
F-01.14	purkrabství - pronájem A	22,65 M2
F-01.15	purkrabství - pronájem A	31,85 M2
F-01.16	purkrabství - obchod A	20,32 M2
F-01.17	purkrabství - obchod A	45,28 M2
F-01.19	veřejné wc - chodba	18,13 M2
F-01.20	veřejné wc - muži	28,18 M2
F-01.21	veřejné wc - ženy	40,77 M2
F-02.01	purkrabství - chodba	103,17 M2
F-02.02	purkrabství - kancelář	45,34 M2
F-02.03	purkrabství - toalety	26,23 M2
F-02.04	purkrabství - kancelář	33,38 M2
F-02.05	purkrabství - zasedací místnost	43,03 M2
F-02.06	purkrabství -zázemí	26,97 M2
F-02.07	purkrabství - technické zázemí	18,29 M2

F-02.08	purkrabství - kancelář	29,08 M2
F-02.09	purkrabství - kancelář	30,09 M2
F-02.10	purkrabství - kancelář	18,80 M2
F-02.11	purkrabství - kancelář	26,91 M2
F-02.12	purkrabství - kancelář	28,40 M2
F-02.13	purkrabství - kancelář	19,94 M2
F-02.14	purkrabství - kancelář	29,54 M2
F-02.15	purkrabství - kancelář	29,72 M2
F-02.16	purkrabství - kancelář	18,00 M2
F-02.17	purkrabství - kancelář	20,08 M2
F-02.18	purkrabství - kancelář	14,64 M2
F-02.19	purkrabství - kancelář	17,10 M2
F-02.20	purkrabství - kancelář	19,80 M2
G-01.01	sladovna - prezentační sál	95,88 M2
G-01.02	sladovna - knihovna	285,08 M2
G-01.03	sladovna - knihovna výdej knih	37,62 M2
G-01.04	sladovna - kancelář knihovny	21,07 M2
G-01.05	sladovna - vstupní chodba	19,42 M2
G-01.06	varna - minipivovar/sklad	19,22 M2
G-01.07	varna - minipivovar	109,61 M2
G-01.07	sladovna - kancelář knihovny /hvozd/	33,04 M2
G-01.08	varna - kuchyně	40,78 M2
G-01.10	varna - restaurace	194,44 M2
G-01.11	varna - toalety ženy	16,38 M2
G-01.12	varna - toalety muži	17,44 M2
G-01.13	varna - sklad	6,56 M2
G-02.01	sladovna - chodba	16,82 M2
G-02.02	sladovna - kancelář	16,75 M2
G-02.03	sladovna - kancelář	14,65 M2
G-02.04	sladovna - kancelář	14,59 M2
G-02.05	sladovna - kancelář	27,59 M2
G-02.06	sladovna - openspace	173,65 M2
G-02.07	sladovna - zasedací místnost	28,63 M2
G-02.08	sladovna - zasedací místnost	37,48 M2
G-02.09	sladovna - openspace	110,55 M2
G-02.10	sladovna - kancelář	20,15 M2
G-02.11	sladovna - podatelna	23,32 M2
G-02.12	sladovna - kancelář /hvozd/	34,40 M2
G-02.13	sladovna - kancelář	33,30 M2
G-02.14	varna - restaurace	98,92 M2
G-02.15	varna - toalety	20,59 M2
G-02.16	varna - sklad	22,20 M2
G-02.17	varna - expozice minipivovar	91,34 M2

[médiu]

[brožura]

[brožura]

[časopis]

[časopis]

[časopis]

[článek]

[foto]

[instituce]

[instituce]

[norma]

[kniha]

[kniha]

[kniha]

[kniha]

[přednáška]

[server]

[server]

[server]

[server]

[web]

[web]

Autor: Název díla: podnázev. Editorická odpovědnost. Vydání. Místo: Jméno nakladatele, Rok vydání. Rozsah díla. Edice. Poznámky. ISBN

Polabská kulturní společnost. Historické proměny kolínského zámku. 1. vyd. Kolín: vlastním nákladem Pol.kul.společnosti, 2003. 32 s.

LAPIS REFUGII, o.s. Kolínský zámek: studie – obnova – využití. Kolín: vlastním nákladem o.s., 2004?.

LAPIS REFUGII, o.s. LAPIS REFUGII – Kulturní občasník nejen pro kolínský zámek, číslo 1, ročník 2003. Kolín, 2003.

LAPIS REFUGII, o.s. LAPIS REFUGII – Kulturní občasník nejen pro kolínský zámek, číslo 2, ročník 2003. Kolín, 2003.

LAPIS REFUGII, o.s. LAPIS REFUGII – Kulturní občasník nejen pro kolínský zámek, číslo 1, ročník 2004. Kolín, 2004.

MELKOVÁ, Pavla. Význam řeky ve městě. Architekt, roč. 2011, čís. 05-06, str. 70-74.

Jaromír FUNKE, archiv KUPKA, archiv KAMARÝT, archiv ČÁSLAVA, archiv KRONUS, archiv PEJŠA, archiv SOKA, archiv autora

Státní oblastní archiv v Praze – SOKA Kolín / Jaroslav Pejša

Architekt města Kolína / Ing. Arch. Jiří Košťál

ČSN 73 6056. Odstavné a parkovací plochy silničních vozidel. Praha: Český normalizační institut, 2011.

KAMARÝT, Ladislav. Zmizelý Kolín. 1. vyd. Kolín: vlastním nákladem Ladislav Kamarýt, 1998. 332 s. Kolínská staletí. ISBN 80-238-3233-6

ŠIMOTOVÁ, Adriena. UVNITŘ A VNĚ (malá sdělení). 1. vyd. Praha: Trigon, 1994. ISBN 80-85320-46-0

BERGSON, Henri. Hmota a paměť. Praha: Oikoymenh, 2003. 192 s. ISBN: 80-7298-065-3

MČ Praha 4, MCA atelier. Bastion XXXI – U Božích muk. 1. vyd. Praha: MCA atelier, 2012. 128 s. ISBN 978-80-260-1882-7

ŠIK, Miroslav. A nyní ansámbl!!!. přednesena 17. 10. 2013. České Budějovice, 2013.

<http://mapy.cz/>

<http://archivnimapy.cuzk.cz/>

<http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>

<http://geoportal.gov.cz/>

<http://cestyapamatky.cz/>

<http://www.mukolin.cz/>

